

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

FRIHET

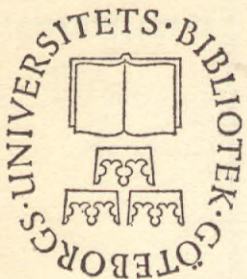
AF

ELIN AMEEN

---

m. fl.

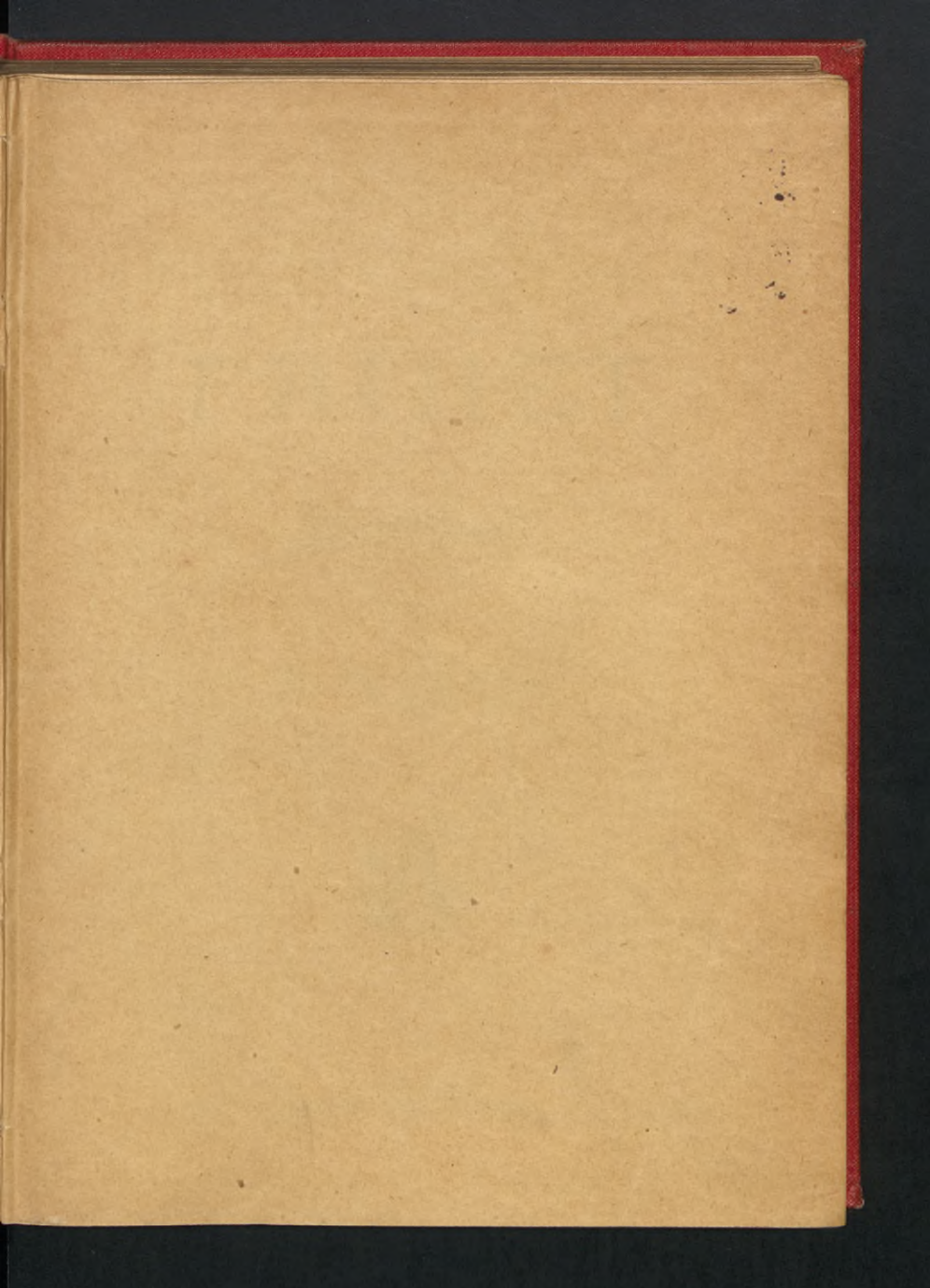
Allmänna Sektionen

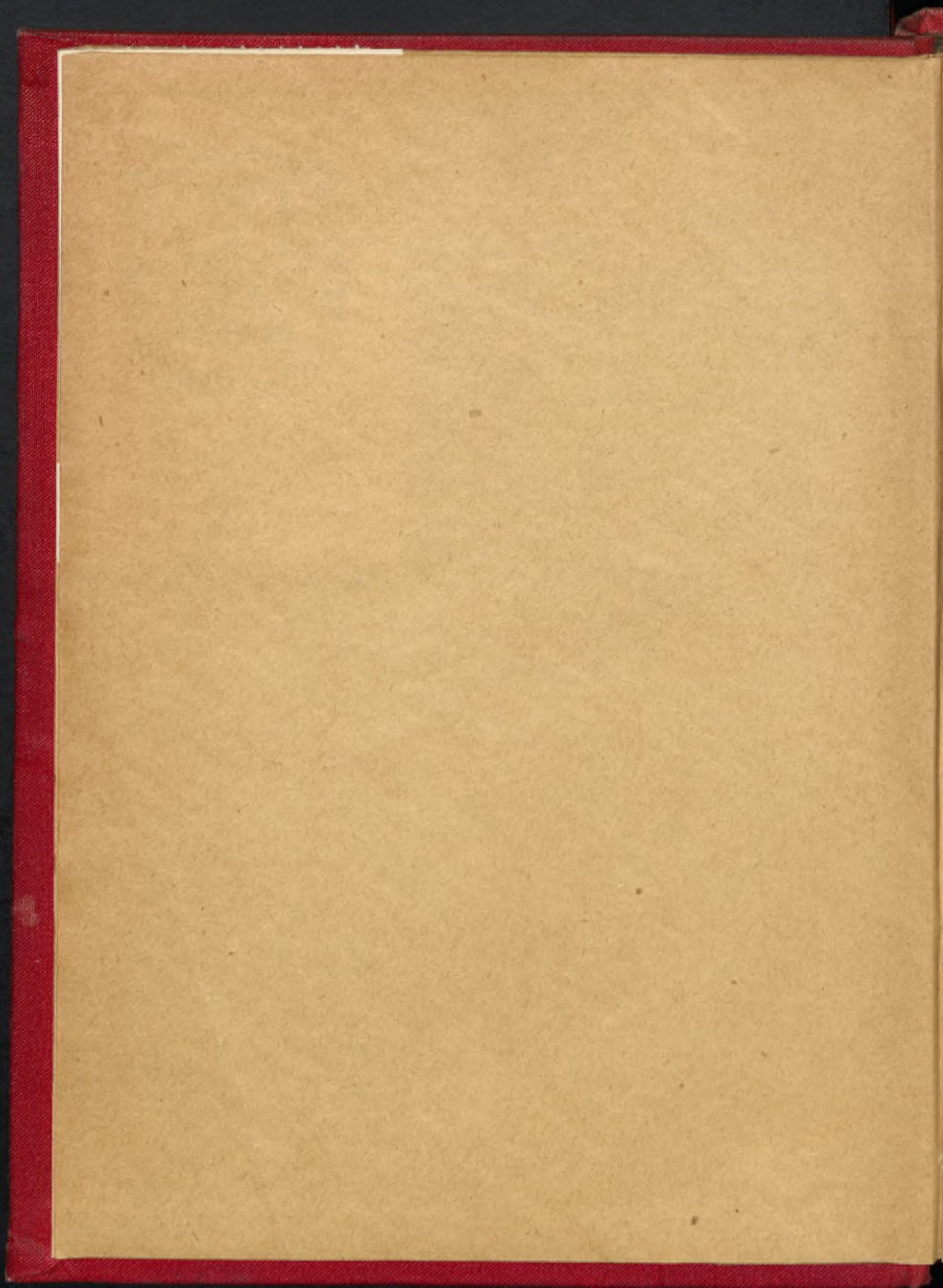

Litt.
Sv.

203/
28

P. CHR. ÅKERLUNDS
Bokbinderi
MALMÖ.

FRIHET

BERÄTTELSE

AF

ELIN AMEEN

STOCKHOLM

IDUNS REDAKTION

FRIHET

BEVÄLTIGELSE

1893

STOCKHOLM

STOCKHOLM, IDUNS TRYCKERI AKTIEBOLAG, 1893.

I.

En half mil från residensstaden, sedan vägen en god bit följt längs efter den breda älfven, krökte den sig inåt skogen, och man befann sig vid Kvarnberga »träförädlingsfabrik», ställd på aktier och med brukspatron v. Strömer som disponent.

Det stora, grå tvåvånings trähuset, som utgjorde manbyggnaden, såg tämligen förfallet ut, medan den längre bort vid fallet belägna fabriken och arbetarebostäderna buro stämpeln af att hafva uppförts i senare tider.

Den på alla sidor tätt omgifvande granskogen, vattenfallets ständiga brus och bristen på en vårdad trädgård med färgrika blommor förenade sig att åt Kvarnberga gifva en prägel af dysterhet. Trädde man sedan in i den stora, fuktiga förstugan, kände man en rysning äfven midt i den varmaste sommardag. Fortsatte man vidare in i boningshuset, kom man öfver allt in i stora rum med högst få prydnader på vägarne och stela, gammaldags möbler. Förmaket, det trefligaste af rummen och beläget åt solsidan, var för det mesta tillstängdt och luckorna omsorgsfullt tillbommade, på det att solen ej skulle bleka de gula

damastmöblerna, en kvarleva från forna dagars välstånd.

Kvarnberga hade fordom helt tillhört v. Strömerska släkten, men vid den förre egarens död befunnos affärerna tämligen intrasslade, hvarför sonen måste bilda ett aktiebolag och själf blifva disponent. Fabriken förde emellertid ej annat än en tynande tillvaro. Emellanåt kom en större beställning från utlandet, som satte litet vift i rörelsen, men därefter inträdde åter tider af stiltje, och fabriken arbetade från början under trycket af för stora skulder, för att den under nuvarande förhållanden skulle kunna bli någon lysande affär. Det landtbruk, som hörde till egendomen och som egdes ensamt af brukspatron von Strömer, hade blifvit försummadt, då brukspatronen satt hela sitt hopp till fabriken, ett hopp som han envist fasthakade sig vid och ej ville släppa.

Arvid v. Strömer hade tidigt gift sig af kärlek med en fattig flicka, sina systrars guvernant, något som han sedermera bittert ångrat, då han mycket väl behöft en rik hustru, som haft ett kapital att sätta in i rörelsen.

Fem barn hade blifvit frukten af detta äktenskap, tre flickor och två gossar. Äldste sonen var nu redan tjugufem år och användes af fadern som ett slags öfverinspektör vid fabriken. De två dottrarna därefter voro tjugufyra och tjuguet år, de båda yngsta barnen: flickan femton och gossen elfva år.

De två äldsta flickorna, Karin och Alfild, hade ett par år varit i helpension i trakten af Stockholm. Karin hade dessutom varit ett år utöfver pensionstiden i Stockholm för att vidare utbilda sig i språk och musik. Fadern hade varit mycket mot detta och ansett att tillräckligt gjorts för flickornas uppfostran ge-

nom pensionen, men då en af Karins fastrar bekostat henne vistandet i Stockholm, hade han ej kunnat neka. Då Karin sedan blef sin yngsta systers lärarinna och inbesparade guvernant, försonade sig fadern något med hennes lärdom, isynnerhet som hon äfven läst med sin »lille bror», så att han till hösten kunde komma in stadens elementarskolas tredje klass.

Det var en vacker och varm afton vid midsommartiden. Karin och Alfhild hade sagt godnatt och gått upp på sitt »sommar-rum», en gafvelkammare på vinden, dit de flyttade, så fort väderlekén tillät det, och där de stannade, tills de första frostuätterna jagade dem ner i våningen, där deras rum under sommaren förvandlades till gästrum.

Här uppe, där östersolen ohämmad af någon rullgardin göt sina första rödgula morgonstrålar in genom fönstret med dess hvita, renstärkta tyllkappa, hade systrarne sedan barndomen haft sin lilla värld för sig, dit ingen trängde, utom i något särskildt fall, och där de inrättat sig efter egen smak, d. v. s. med de medel, som stodo dem till buds. På ena längdsidan stodo deras två järnsängar tätt bredvid hvarandra, om dagen höljda med snöhvita täcken, dem de själfva stickat. På andra väggen hade de hvar sin byrå med spegel och en hel hop småsaker, de flesta obetydliga och icke ens vackra, men dem de samlat och bevarat, och hvilka nästan alla hade någon liten historia att berätta för deras oftast ganska glädjelösa och enformiga lif som barn och nyss uppväxta.

I ett hörn på sned, som Karin sett det nyttjas i Stockholm, stod hennes skrifbord, en liten vacker möbel, fin och modern, gåfva af fastern, gudmodern. Midt för fönstret stod ett rundt, rankigt bord, som de en gång hittat i en vrå på vinden, och hvars illa

medfarna skifva de dolt medels en broderad duk. På bordet lågo deras arbeten och böcker, och däribland stodo några fotografiramar med porträtt. I två små vaser doftade under hela sommaren friska buketter, den ena med skogens vilda blomster, dem Karin plöskade på sina vandringar, den andra med de mera prunkande blommor, som Alfhild kunnat hitta i den lilla vanvårdade täppan, som gränsade till köksträdgården. Flickorna hade gärna planterat och skött om rabatterna, men fadern förbjöd det; han ansåg det för obefogad lyx och onödiga utgifter.

På väggarne i det lilla rummet, hvilka ej hade tapeter, utan voro hvitmålade, hade de spikat upp gravyrer ur illustrerade tidningar och några oljefärgstryck samt ordnat japanesiska solfjädrar och makartsbuketter af strån från äng och skog. Den var inte mycket konstnärlig denna jungfrubur, och allra minst var den i någon sorts »stil», men den var det gladaste rummet i hela huset, det enda där flickorna trufdes och där de kände sig obesvärade. De städade själfva där och satte sin ära i, att ingen tjänstflicka fick röra vid deras tillhörigheter.

Här uppe var det som löstes de från det tryck, som hvilade öfver dem och hela huset där nere. Om de också sutto bredvid hvarandra och arbetade timvis nere i våningen eller ute på planen framför byggnaden, var det först här uppe, som lossnade deras tungas band, och här hade de utbytt sina tankar som barn och ungmör, här hade de gråtit och lett tillsammans, och här hade de drömt — som de ännu brukade drömma. Till och med om vintern, när de ej längre kunde bo i rummet, som ej hade eldstad, kunde de fly dit, när de hade något viktigt att säga hvarandra.

Fönstret stod öppet, och luften från den ljumma sommarkvällen strömmade in. En och annan mygga sufrade äfven in, kretsade kring än den ena än den andra af de två flickorna, gjorde ett litet sting och blef jagad bort.

Karin satt som så många sommarkvällar förut vid fönstret och inandades den friska doften från granskogen, medan hennes blick hade ett drömmande, fjärrskådande uttryck.

Karin var lång, med en kraftig och välformad figur. Hennes mörkbruna hår låg slätt och benadt öfver den låga, hvita pannan. Ansiktet var ovalt med en rak, något tunn näsa, munnen stor med friska, hvita tänder, hvilka glänste när hon log. Ögonen voro mörkgrå med en skiftning, som vid ljussken kunde komma dem att se svarta ut. Ögonbrynen voro fint tecknade med raka, bestämda linier, hyn af en bländande hvithet, som för det mesta kom henne att se blek ut, medan blodet dock lätt steg henne åt ansiktet och öfvergöt kinderna med denna starka rodnad, som går lika hastigt som den kommer.

Systemen Alfhild, som icke hade mycket sinne för naturen, satt framför spegeln, iklädd en vit *peignoir*, sysselsatt med att lösa upp sitt rika, blonda, vågiga hår och göra det i ordning för natten. Klockan var snart elfva, men sommarnatten var tillräckligt ljus för Alfhild att i spegeln kunna urskilja sitt täcka ansikte, och hon lät emellanåt kammen falla för att i stället beundra sig i profil eller face, än med håret nedkamadt än uppstruket. Alfhild var släktens omtvistade skönhet, men hennes ansikte saknade Karins uttryck af lif och vakenhet. Alfhilds ljusblå ögon, skuggade af långa ögonfransar, hade ett sömningt uttryck, och de svällande, purpurröda läpparne hade ett slappt drag,

som vittnade om, att hon icke var begåfvad med ett »godt hufvud».

»Jag undrar,» sade Alfhild, i det hon skakade sina rika lockar, hvilka böljade kring hennes axlar, »jag undrar, om Gustaf i afton talat vid pappa, som han sade, att han skulle göra.»

»Jag tror, att Gustaf nu talar med honom i salen,» svarade Karin, utan att förändra ställning; »jag hör deras röster — de äro tämligen högljudda emellanåt. Stackars bror, han har en hård dust nu!»

»Men kan du verkligen gilla, att han ger sig af till Amerfka och lemnar sin plats hos pappa?»

»Ja, Alfhild, jag inte blott gillar, utan jag uppmuntrar honom i högsta grad. Gustaf är för god och för energisk att längre gå här som pappas inspektor, och han inser så klart, att det inte *kan* gå länge med fabriken, men pappa är ju så envis och vill inte hejda, medan något ännu kan räddas. En dag ramlar alltihop, och då är det ju väl, om åtminstone några af oss kunna reda oss själfva och kanske hjälpa de andra. Såsom det nu är här hemma, kan Gustaf inte ha det — man kväfs ju och blir försoffad till lif och själ!»

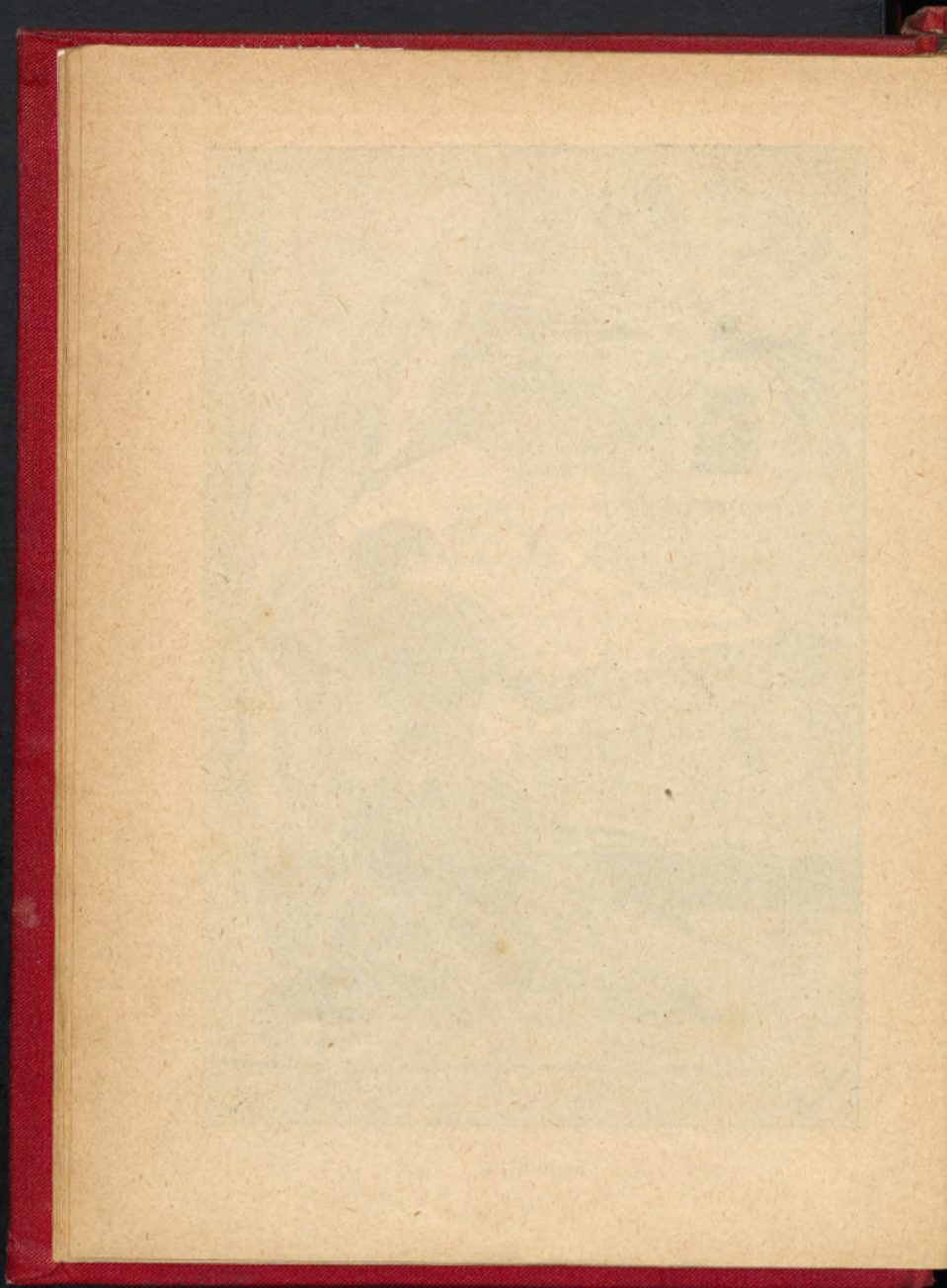
Karin strök håret från tinningarne, stödde armbågarna mot fönsterkarmen och lutade hakan i händerna. En mygga stack henne obarmhärtigt i pannan, men hon märkte det ej.

Systrarna voro tysta en stund. Alfhild hade slutat ordnandet af sin chevelyr och började kläda af sig med de långsamma rörelser, som voro karaktäristiska för henne.

»Alfhild,» sade plötsligt Karin, »är det inte förfärligt, att man skall vara *kvinn*a och tvungen att

Se sid. 18.

sitta fastspikad på samma fläck som en fågel i bur, när hela världen vinkar en därute!»

Alfhild, som höll på att lösa upp en trasslig knut, svarade lugnt:

»Det där har du sagt så många gånger förr, men jag tror, att det är meningen, att vi skola vara, där försynen ställt oss, och taga dagen sådan den kommer — det kan ju i alla fall inte hjälpas.»

»Ja, du har ju din religion,» sade Karin litet otåligt, »du tror ännu på hvar bokstaf man lärde dig, när du var barn — lycklig du, men för mig har det glidit allt mera undan — det ena efter det andra...»

»Och hvad har du fått i stället?»

»Inte mycket,» svarade Karin bittert, »bara en brinnande sanningsdyrkan, fasa för all *död*, inlärd tro, en aldrig tillfredsställd längtan att få någon fast grund, riktigt *veta*, hvad jag skall tro och inte tro — och så en stor lit till den egna kraften — å, hvad man *kan*, om man *vill!*»

»Inte utan Guds nåd.»

»Men om jag vill det goda, det sanna — då måtte väl Gud stå på min sida?»

»Du kan det inte utaf dig själf.»

Alfhild satt på sängkanten i sin hvita nattdräkt och såg mycket söt ut, medan hon lugnt och allvarligt svarade sin syster.

»Jo, jag kan bli god, ädel, jag kan offra mitt lif i kärlek för andra — allt af mig själf, min egen kraft.»

»Och så kommer någonting en dag och gör om intet all din sträfvan — och då blir du olyckligare än någonsin, därför att du inte hade Gud med dig.»

»Gud kan inte vilja göra om intet ett människoverk, som är godt,» svarade Karin i samma litet häftiga ton.

»Jag kan inte resonera med dig, Karin,» sade Alfhild trött, »jag kan inte förklara något för dig, men om du som förr ville läsa goda böcker — bibeln — och *bedja!* Men nu slukar du i stället alla dumma böcker, som de där filosoferna och moderna »sannings-sökarne» skrifvit; hvar du får tag i dem — det begriper jag inte?»

»Jag har visst inte läst dem alla — tyvärr — jag har bara snappat upp litet här och där. Men kalla dem inte dumma, Alfhild, för det förstår du inte. De ha alla *sökt* sanningen, och fast ingen af dem fann den helt, gäfvö många af dem dock klarhet och skärpa åt människoförståndet — men det är så förfärligt hopplöst, att det skall vara så svårt att finna lösningen på lifvets *hvarför* — de storma öfver mig, tränga sig på mig — och jag kan inte blindt *tro*, därför att andra *tro* — det måste komma till mig med sanningens öfvertygelse — men det är så underligt, att ju mera jag grubblar och frågar, desto mera glider det undan, och hvad jag ena dagen tyckte vara *sanning*, förkastar jag den nästa, ty där är alltid något som brister.»

»Därför att du inte kan lämna ditt lif i Guds händer . . .»

»Det är framför allt denna världens sönderslitande jämmer och elände, som jag inte kan förstå, och som jag skulle hindra, om jag vore Gud allsmäktig — kan du förklara mig det, Alfhild?»

»Nej, jag bara *vet*, att Gud vill alla människors lycka, här och till evig tid.»

»Lycka — ja, hvad är lycka — att inte frysa, svälta, lida — för en är det ett för en annan något helt olika. Men trots allt elände tror jag nu ändå,

att lifvet kan vara värdt att lefva — men ett lif i *frihet* — utan band — och med ett *mål*.»

»Men alla kunna inte vara fria eller ha ett bestämdt mål att lefva för, så som du menar.»

»Jo, alla som känna denna längtan inom sig, måste hafva ett mål. De andra, som sofva bort sitt lif eller äro nöjda med det som ligger dem närmast, de kunna ju finna lycka i att, som du nyss sade, taga dagen sådan den kommer.»

»Och om de andra inte finna sitt mål?»

»Så ha de dock *lefvat* därför — om det svikit dem gång på gång ha de ånyo tagit fatt — och kanske banat vägen för en annan kämpande ande.»

»Men hvad vill då *du* egentligen med *ditt* lif?»

»Jag vill först och främst lefva mitt eget lif, inte så som andra utstaka det åt mig. Jag vill inte förslöas och försoffas. Jag vill söka min lycka på mitt eget vis, ty där finns i alla fall lycka i världen — om jag bara visste *hvar* och *hur*. Lyckan kan till och med finnas i att lida, bara man lider för ett mål, en idé — det utvecklar anden, då däremot alla små dagliga sting och motigheter reta och till sist förslöa.»

»Ja, det låter stort och vackert,» svarade Alfhild, »men det går alldeles rundt i mitt hufvud, och jag vet i alla fall inte hvad du menar. Jag vill bara lefva i hemmets stilla frid och tacksamt taga mot hvad Gud ger mig af lycka och sorg.»

Alfhild kröp ner i sängen, lade hufvudet mot kudden och blickade på systemen, hvars profil dunkelt aftecknade sig mot sommarnattens halfdager.

Karin reste sig upp och föll på knä vid systemens säng. Hon lade sin arm om hennes hals och lutade sin heta kind smekande mot hennes.

»Lilla syster,» sade hon med ett vekt tonfall i sin röst, »du är det käraste jag har i världen, och ändå äro vi så olika! Du, som alla andra, anser mig för en svärnerska, under det jag i själfva verket sträfvar efter att taga lifvet praktiskt och se till, hvad jag kan göra för att själf förbättra min tillvaro och finna ett mål för min lifskraft. Må du och andra lefva nöjda med er lott — men bind inte mig i dessa samma band — jag tål inga bojor, hvarken lifvets eller andens!»

»Är du verkligen så olycklig, Karin? Kan du inte trifvas hos oss? Håller du inte af pappa, mamma och oss alla?»

»Stackars mamma! Jo, hvad jag håller af er — — — men jag kan inte längre döda min längtan att komma bort, ut. Det första steg jag tar är ju till ekonomisk själfständighet; jag vill förtjäna mitt uppehälle själf, det pinar mig att taga mot hvar öre af pappa — och jag tar mig hellre nu en plats af fri vilja än kanske senare tvungen därtill — jag vet, att det är liten smula trots af mig, men sådan är jag nu en gång!»

»Men hvad skall pappa säga?» invände Alfhild med ångestfull ton.

«Han får säga, hvad han vill — bara jag fått nästa bref från fröken Hanner, talar jag med honom.»

Därefter tryckte hon sig häftigt intill systemen och sade lidelsefullt:

»Ack, liten, håll mig inte tillbaka — stå åtminstone du på min sida och håll alltid af mig, äfven när du inte förstår mig! Jag vill ut att söka min lycka som en sagans askunge!»

»Och komma tillbaka med en prins — å, gör det, Karin!»

»Ja, hvem vet.» Karin skrattade. »Du har funnit din lycka här hemma bland våra dystra furor, men jag skulle ropa förgäfves, endast de hårda klip-porna bakom skogen skulle låta ekot af mitt eget rop återljuda. Erotiken har ju inte heller någonsin varit min genre, jag har inte ens svärmat det allra minsta. Och ändå tycker jag emellanåt, att mitt hjärta vill sprängas sönder af en stor, uppslukande kärlek — men inte till någon särskild *man*, utan till allt godt och stort i lifvet, till en kämpande, lidande mänsk-lighet, till det bästa inom mig själf, till naturen, till allt som andas och har lif. Men då blir jag på samma gång så djupt sorgsen, ty min kärlek är bara en otillfredsställd längtan, som ger smärta men ingen lycka.»

Båda systrarna tego en stund, därefter återtog Karin:

»Någon har sagt — jag minns inte hvem — att de tre stora grundvillkoren för lifvets lycka äro *något att göra, något att älska, något att hoppas*; har jag funnit dessa tre gyllene ting, har kanske askungen blifvit prinsessa!»

Hon reste sig upp och kysste varmt sin syster. »Nu är du trött, och nu skall du få ro för mig och mina öroliga tankar. Sof den rättfärdigas sömn och vakna i morgon för att 'taga dagen sådan den kommer'!»

Karin klädde hastigt af sig och lade sig, men sömnen kom icke till henne, förrän fåglarne redan börjat sina morgonsånger utanför hennes fönster.

II.

När Karin vaknade några timmar senare, var Alfhild redan uppstigen och hade gått ner i våningen. Den friska morgonluften strömmade in genom det öppna fönstret, och solen strålade från en molnfri himmel. Karin såg på sitt ur: nio! Och frukosten äts klockan åtta, då hon borde varit nere, helst som det var hennes tur att förestå hushållet. Hon klädde sig skyndsamt, och tio minuter därefter var hon i dörren till matsalen, där hon mötte fadern, som ämnade sig till fabriken.

Brukspatron v. Strömer var en liten, korpulent man med rödlett, slätrakadt ansikte. Det lätt gråsprängda håret föll i en rak lugg ned öfver den låga pannan, och de små, gråblå ögonen hade ett skyggt uttryck, som kom mången att inom sig tänka: den mannen är ingen ärlig människa! Hans ansikte hade därtill oftast, åtminstone i hemmet, ett vresigt uttryck.

Då han mötte Karin, hälsade han henne med ett:

»Så, min fina fröken dotter har äntligen bekvämat sig till att stiga upp. Det händer nu så ofta, att du inte infinner dig till frukosten, att jag tillsagt on, att du inte får någon mat, när du inte är där i tid.»

Karin såg öfverraskad på honom, som hade hon ej förstått honom. Därpå krusades hennes läppar af ett trotsigt leende, och utan att svara gled hon förbi honom in i salen.

Fadern kastade en halft skygg, halft vresig sidoblick efter henne och fortsatte sedan sin väg öfver gårdsplanen ner till fabriken.

»God morgon! Ä' ni alla här?» ropade Karins klara röst, i det hon trädde in.

Ernst rusade fram till henne, slog armarne om hennes hals och kysste henne gång på gång. Syster Alida, en lång, blek och mager flicka, kom också fram och hälsade henne ömt, men på ett mera stilla sätt.

»God morgon, lilla mamma — hur mår du i dag — hur är det med din hosta?»

Den lilla, bleka kvinnan med de fina dragen och de hektiska rosorna på kinderna såg på dottern med ett par milda, sorgsna ögon, i det hon besvarade hennes morgonkyss.

»Du kommer så sent, Karin,» sade hon i mild förebrående ton, »och din far blef så missnöjd.»

»Ja, han sade, att jag skulle ingen frukost få.» Hon skrattade.

»Men jag har gömt min ena smörgås åt dig.» sade Ernst ifrigt. »Se här bara, ät den.»

»Tack, min gris, jag är så hungrig, att jag kan inte motstå. Det är verkligen härligt, att vid tjugufyra års ålder bli behandlad som ett barn.»

Hennes röst darrade af förtrytelse, ehuru hon skrattade, som hade hon funnit det hela som ett lustigt skämt.

»Jag kunde ju taga min skada igen,» fortfor hon, »jag kunde äta upp allt hvad ni lämnat, hvilket inte tyckes vara så särdeles mycket, och så kunde jag förse mig rikligen under mina vandringar i skafferier och skänkar, men — jag skall inte göra det. Jag vill föregå med godt exempel för de här ungarnes skull.»

Det var ingen, som rätt förstod, om hon skämtade eller talade allvar, men modern såg bekymrad på henne.

»Hvarför kan du inte komma ner i tid, mitt barn?»

»Därför att jag sofver, mamma lilla!»

»Jag väckte dig två gånger,» sade Alfild, som höll på att rengöra några silfverpjäser, hvilka voro framsatta på ett bord, »men du bara vände dig om och somnade igen.»

»Gjorde jag? Men hvar är Gustaf?»

»Han har längesedan gått ner till fabriken,» svarade modern. »Pappa var mycket ond på honom, därför att han i går sagt, att han ville lämna Kvarnberga och resa till Amerika. Jag kan inte förstå, att ni barn inte kunna trifvas i ert hem, utan ställa till tråk och obehag. Inte var ungdomen så orolig på min tid — vi nöjde oss med hvad vi hade och voro lika lyckliga, ja lyckligare än ni äro.»

»Ja, du lilla tåliga mamma — du har aldrig ställt till något bråk här i världen!»

Karin strök med sin hand öfver moderns mjuka, i förtid grånade hår.

»Ja, se ni, jag blef tidigt gift, och då får man

allt snart lära sig att kufva sin egen vilja och vara sin man underdånig.»

Karin såg medlidsamt på sin mor och tänkte, hur denna, som tidigt gift sig af kärlek, inom kort i sin make funnit en själfvisk despot, som icke tillåtit henne hafva någon egen vilja. Och detta kallade kvinnorna *lyeka* — att gifta sig för att behandlas som en vacker leksak, så länge man var ung, och därefter anses som en odräglig börda, eller i bästa fall en lämplig hushållerska.

»Å, det är sant, här kommer ju främmande i eftermiddag», sade Karin, i det hon gick fram till Alfild, »det hade jag så när glömt. Hvilka är det, som komma, mer än major Ståls?»

»Pastorns, adjunkten och ungdomarne från Åsen,» svarade Alfild.

»Jaså.» Karin nickade, tog fatt på en silfverpjäs och började hjälpa Alfild med putsningen. När det var färdigt, gick hon ut i köket till sina hushållsbestyr, därifrån alltemellanåt hennes klara röst hördes sjunga någon frisk melodi, men så fort fadern gick öfver gårdsplanen eller steg in i huset, tystnade sången tvärt på hennes läppar.

Efter middagen fick hon tillfälle att samtala med Gustaf. Brodern var en stark, bredaxlad ung man med ett käckt, öppet utseende. Han talade om för henne, att han beslutit resa till Amerika nästa månad, och att fadern visste det.

»Jag har tillräckligt med pengar till resan,» sade han, »och sedan tar jag mig nog fram. Jag är ju också lofvad rekommendationer från ett par affärshus i Göteborg. Allt annat är i alla fall bättre än att lefva här under pappas ok, och jag hatar dessutom hela den usla fabriken, som en dag blir vår ruin.»

»Du gör rätt, Gustaf, du är gammal tillräckligt för att gå din egen väg. Du har så mycket energi och arbetskraft, att du nog kommer att lyckas, när du får fria händer. I morgon börja Alfhild och jag med den lilla utstyrsel du kan behöfva.»

»Det är ändå svårt, Karin, att resa så där, kanske för att aldrig återkomma, utan sin fars välsignelse och att skiljas som ovänner med trots och bitterhet i själen.»

»Ja, ja,» hon såg deltagande upp i broderns ögon, hvilka voro fuktiga af rörelse, »men vi alla andra, mamma och syskonen, skola alltid tänka med kärlek på dig, och våra välönskningar följa dig öfverallt!»

• »Och när jag blir rik, Karin, då skall jag skicka hem pengar, och ni skola se till, att mamma får det bättre och bekvämare på ålderdomen, och sedan i en framtid skall du komma ut till mig — när föräldrarna inte mera finnas och Alfhild och Alida gift sig och Ernst blifvit försörjd.»

»Du förutsätter inte, att jag också kan vara gift,» svarade Karin skrattande.

»Därför att du säger ju alltid, att du inte ämnar gifta dig.»

»Å, så säkert är det väl inte, men jag blir aldrig någon mans slafvinna — hellre ensam och fri kämpa sig fram genom lifvet.»

»Men, kom ihåg, att hos mig skall du alltid finna ett hem.»

»Tack, gossen min, men du har ännu en lång väg att vandra, tills ditt hem blir färdigt.»

Hon kysste brodern och ämnade skynda bort för att kläda om sig, tills de främmande skulle komma, men ett par steg ifrån honom vände hon sig om och sade halfhögt:

»Snälla Gustaf, kom ihåg, att när där kommer
bref med posten till mig från fröken Hanner, så
smugglar du undan det, så att pappa inte får se det!»

Han nickade bifallande, och de gingo hvar åt
sitt håll.

III.

Flickorna hade dukat kaffebordet på gårdsplanen under en präktig ek och satt vilda blommor och strån i ett par vaser midt på bordet. Eftermiddagssolens strålar trängde sparsamt fram till planen mellan de omgifvande trädens täta löfverk. På Kvarnberga led man aldrig fara att brännas af solen, och till och med denna varma sommardag satt den hostanda värdinnan insvept i en stor sjal.

Gästerna hade infunnit sig, och brukspatronen hade lämnat kontoret för att sällskapa med pastorn och majoren. En del af sällskapet hade slagit sig ner kring kaffebordet och en del satt på gungbrädet strax invid.

Där var den lille, fete, välmående major Stål med sitt runda, välvilliga ansikte, prydt af långa, spetsiga grågula mustacher. Han hade aldrig tyckt om eller rätt kommit öfverens med brukspatron på Kvarnberga, men däremot voro flickorna hans favoriter, isynnerhet Alfild, hvilken han ofta nöj i kinden och

gärna kysste, när han kunde komma åt. Hans lilla fru liknade honom nästan som ett tvillingbär — de voro i själfva verket kusiner — också hon liten och trind samt med samma hjärtliga, godmodiga uttryck i sitt ansikte. Hon var i hela trakten känd för sin skicklighet som husmor, och ingen förstod bättre än hon att laga mat, sylta, slakta, ysta m. m. Hela hennes lif gick också upp i hushållsbestyr, och hon hade föga intresse för annat — utom kanske för ett litet oskyldigt skvaller från granngårdarne. Om sonen till detta par, den unge löjtnant Axel, kunde med skäl användas ordspråket att äpplet ej faller långt från trädet, ty han hade en i ögonen fallande likhet med både far och mor och var äfven liten och redan tämligen trind. Han var synbarligen öfver öronen förtjust i barndomsvännen Alfhild, hvars rodnande kinder och tindrande blickar, när hon var tillsammans med honom, tydligen tillkännagafvo, att hon återgäldade hans känslor.

Vid sidan af denna ljusletta, rödkindade familj föreföll pastor Rundbergs magra ansikte ännu mörkare än eljes med de skarpa, markerade dragen och de svarta ögonen. Han var lång och mager samt hade något oroligt och nervöst i sitt sätt och tal. Han var icke mycket omtyckt i församlingen, och isynnerhet de fattigare klasserna voro ej nöjda med hans predikningar, hvilka snarare voro teologiskt lärda afhandlingar än lifsens bröd åt hungrande själar. Det var också en känd sak, att han ej länge skulle bli kvar i församlingen, utan var ämnad att stiga högt inom kyrkan.

Hans hustru, med hvilken han varit förenad i sex år, och som vid tiden för deras giftermål redan var öfver trettio år, var dotter till en fattig baron.

Hon kunde aldrig förgäta sin höga samhällsställning och bar sitt hufvud högt samt uppträdde öfverallt med anspråk på stor vördnad för sin rang. Hon var lång med en fin, smärt figur och ansågs i allmänhet att se »bra ut». Pastorns äktenskap var barnlöst.

På Kvarnberga hade de stor respekt för pastorn och hans lärdom, men Karin och han kunde aldrig rätt komma öfverens. Hon disputerade gärna med honom på sitt ifriga, ofta hänsynslösa sätt, men kom alltid till korta för hans glänsande vältalighet och stora kunskapsförråd.

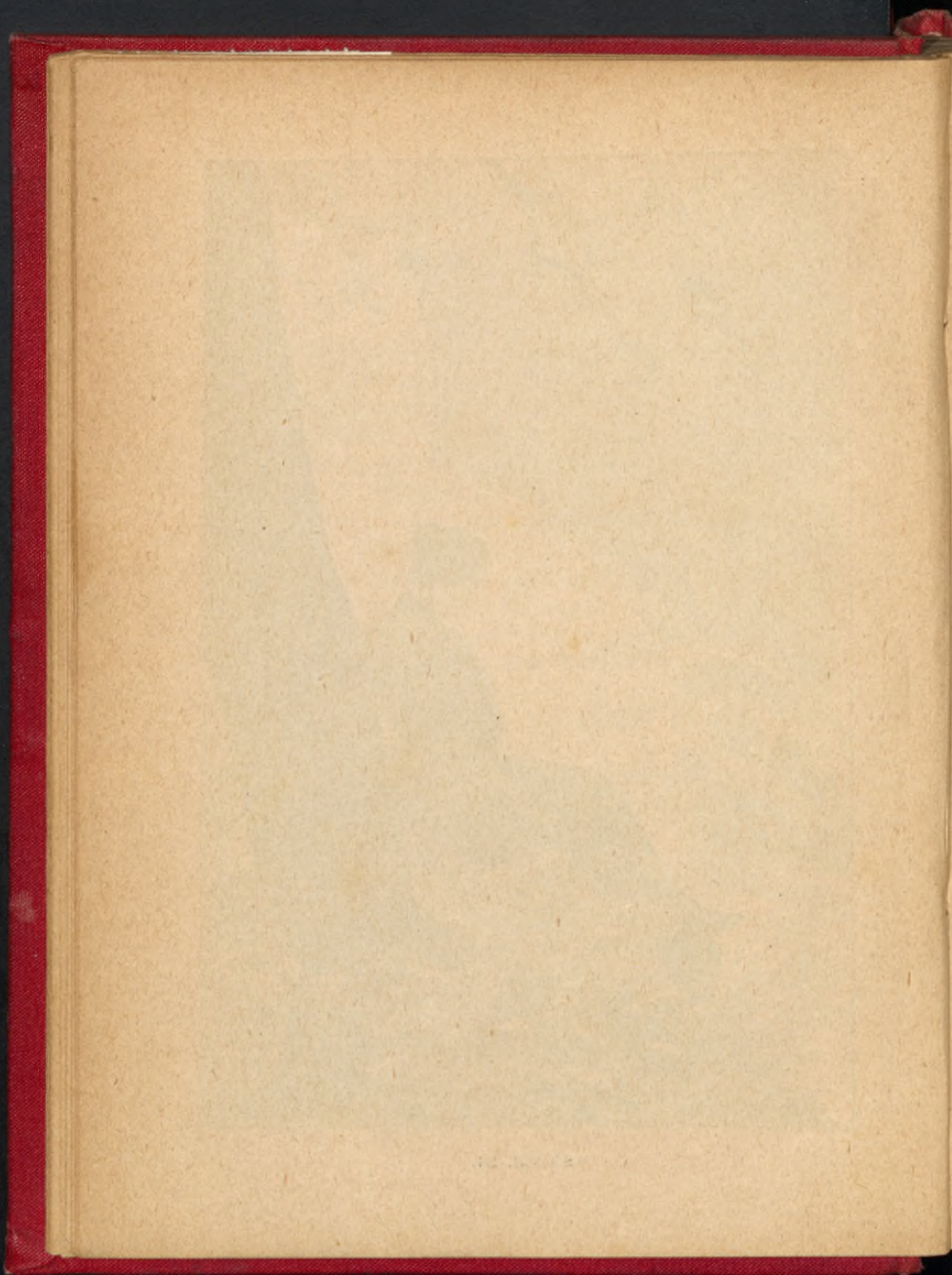
På gungbrädet satt en hel rad ungdomar, af hvilka de flesta voro »ungdomarne från Åsen», en hurtig flicka och några odygdiga pojkar, hvilka jämt slogos med hvarandra, till stor förskräckelse för den lille adjunkten, som satt ytterst på gungbrädet med sin kaffekopp, i handen och hade all möda att bibehålla balansen. Han var så fin och späd, att man kunnat taga honom för en utklädd flicka. Draget kring den skägglösa munnen var vekt som ett barns, och de blå ögonen blickade blyga och skygga omkring sig. Han hade nyss kommit till socknen och talade mycket om sin »mamma», hvilken hvarje vecka skickade honom ett paket med tårtor, sötsaker och allehanda godbitar. Detta rörde alltid den lilla majorskan till tårar, ty hon hade gjort detsamma, när hennes Axel var första tiden på Karlberg.

»Min snälla Gustafva,» sade majorskan till värdinnan, »det här småbrödet är för godt, hvar har du fått beskrifningen ifrån?»

»Jag tror Karin haft den med sig från Stockholm, fastän vi ej användt den förrän i dag. Har du inte bakat dessa i dag, Karin?»

Se sid. 81.

»Nej — Alfhild gjorde dem. Jag tycker inte om hushålls- och köksbestyr,» svarade Karin.

Majorskan gaf Karin en ogillande blick, hon hade aldrig riktigt tyckt om Karin med sin bestämdhet och egenvilja.

»Flickor böra aldrig förakta, hvad som är deras kallelse,» sade hon och tog ännu ett småbröd.

»Är det verkligen min kallelse att baka småbröd?» svarade Karin med låtsad ifver och ett skälmaktigt leende. »Är tant alldeles säker på det? Jag har funderat mig halfgalen öfver hvad min kallelse kunde vara, så jag är oändligt tacksam, om tant träffat det rätta åt mig!»

Majorskan, som icke rätt visste, om det var skämt eller allvar, slog en liten knyck på nacken och sade långsamt och med eftertryck:

»Jag menar naturligtvis, att kvinnan skall uppfostras till maka och mor, då detta är hennes bestämmelse, och följaktligen egna sig åt hushållsbestyr för att värdigt kunna fylla denna plats. Men det är inte tidens ande; nu skola flickor, bevars, proppas fulla med lärdom, bli kontorister, telegrafister, doktorer och magistrar. Jag tycker det är rent afskyvärdt, det är ett brott mot sedligheten, moralen och försyningen. När vår herre skapade Eva, tänkte han inte på, att kvinnorna skulle fara till universiteten och bli likställda med männen!»

Majorskan var så het, att hon måste vifta sitt blossande ansikte med näsduken. Majoren instämde med betänkliga runkningar på hufvudet och sade:

»Ja, nu har det ju också blifvit modernt att fina flickor ur de högsta kretsar bli sjuksköterskor — tänk er, att era unga döttrar skulle sköta män — hvad skulle ni tycka om det?»

»Jag hörde i går i staden,» inföll pastorskan, »att landshöfdingens äldsta dotter skall gå in vid Röda Korset på Sabbatsberg...»

»Skall Marie Louise? Ah, så roligt!» utbrast Karin och slog ihop händerna; »jag trodde föräldrarne aldrig skulle ge med sig.»

»Det ha de nog inte heller gjort,» inföll pastorskan, »men nu för tiden akta barnen inte på föräldrarnes råd och vilja — inte ens adelsmännens barn.»

»Karin tycker naturligtvis, att hon gjort rätt; Karin håller alltid med dem, som göra uppror,» sade brukspatron v. Strömer i retad ton.

»Sjuksköterskans kall är stort och heligt,» inföll pastorn allvarligt, »och på det fältet behöfs många krafter, och ju större bildning desto bättre vård. Håll inte de unga tillbaka, som känna en dragning åt det hållet; ingen som är lättsinnig och flärdfull väljer den banan, och det finns dessutom ett ord, som säger: för de rena är allting rent.»

Där uppstod en liten tystnad, och inte heller Karin sade någonting, men mot vanan gaf hon pastorn en tacksam blick och ett vackert leende af förstående. Sedan gick hon bort till ungdomarne och började kasta boll med en af pojkarne från Åsen.

Fruarna fortsatte sedan en stund att dryfta ämnet om sjukvård, och majorskan frågade om det var sant, att Karin gick omkring i stugorna och hjälpte de sjuka och vakade hos dem till och med vid smittosamma sjukdomar.

Modern medgaf, att inga böner eller förmaningar förmått henne att afstå därifrån, ehuru en s. k. bibelkvinna anskaffats för tre socknar gemensamt. Karin hade ju gått igenom en samaritkurs och hade läst en massa böcker om hälsovårdslära och sådant. Hon

har reda på människokroppen och alla dess funktioner som en riktig doktor, förklarade modern med ett svagt, osäkert leende.

»Men du borde förbjuda henne att läsa sådana böcker, det är alldeles säkert omoraliskt och stör hennes oskuld,» beskärmade sig majorskan.

»Karin låter inte förbjuda sig,» svarade fru v. Strömer med en suck; »men hon är i grunden så snäll och god och präktig, bara hon får vandra sina egna vägar. Hon har ett hjärta af guld, och det är isynnerhet barnen på bruket hon vårdar sig om — ni skulle se, hur de skoeka sig kring henne, och hur förtjusta de äro i henne!»

Modersglädje och modersstolthet fuktade trots allt fru v. Strömers ögon, och hon såg sig om efter sin dotter för att ge henne en liten nick.

»Gudskelof, att jag icke har någon dotter, som kan emancipera sig och svärma för att fuska i läkaryrket eller att bli likställd med mannen,» fortfor majorskan i högre ton; »och inte kommer Axel heller att ge mig någon sådan svärdotter. Kom hit, min lilla rara Alfild, och tala om för mig, huru du bakat dessa delikata småbröd.»

Alfild, som underhållit sig med Axel, närmade sig leende.

»Tant kan få beskrifningen i afton, jag skall skrifva af den, innan tant far.»

»Tack, min söta unge, du är en pärla, du är en flicka, som dina föräldrar kunna vara stolta öfver, och du kan göra en man sant lycklig.»

Alfild rodnade djupt, men besvarade varmt majorskans kyss. Denna kyss sade henne så mycket, och hon visste, att det vänliga paret med öppna armar skulle mottaga henne som sin svärdotter. Hon var

också medveten af, att hon *icke* var en modern, emanciperad nutidskvinna, som ville bli likställd men mannen, utan att hon tvärtom hade de största anlag för huslighet.

»Min mamma,» hördes adjunktens späda röst ytterst från gungrädet, »är en sant kvinnlig husmor, och hennes småbröd äro bättre än alla andras. Om majorskan vill, så kan jag ge beskrifning på en sort. Det är tre lod smör, två lod socker och tre . . .»

»Bevare mig, Sandkvist, tror jag inte, att han är mera hemma i kokkonsten än i kyrkohistorien,» afbröt pastorn honom skrattande.

Adjunkten blef mycket röd och såg hjälplöst förlägen ut. Men majorskan ropade honom till sig, drog honom ned vid sin sida och hörde uppmärksamt på hans ifriga beskrifningar öfver mammans småbröd och andra läckerheter.

Efter en stund började ungdomen leka. De kastade krans, sprungó änkeleken och gömde sig för hvarandra. Solstrålarne började falla allt sparsammare öfver gårdsplanen, där det så småningom blef kyligare. Fruarna drogo sig in i huset, brukspatron tog majoren med sig för att göra ett slag kring fabriken, medan pastorn föredrog att sitta kvar under eken och betrakta ungdomens lekar, i det han rökte sin cigarr. Gustaf kom från kontoret och sällade sig till de unga, satte nytt lif i leken och hittade på upptåg, hvilka gjorde pojkarne från Åsen vilda af förtjusning.

Karin hade lekt, sprungit och skrattat som de andra med den uppslupna glädtighet, som stundom kunde komma öfver henne. Men hon höll aldrig ut så länge som de öfriga, och efter en dylik stund af lösösläppt glädje inträdde vanligtvis en reaktion, och hon brukade känna en stor nedslagenhet och sinnets

trötthet. Hon tänkte nu, att ingen skulle sakna henne, om hon smög sig undan en stund, och i det hon lämnade ungdomen midt i leken, gick hon sakta in bland granärne, som kantade skogens bryn, följde längs efter den lilla gångstigen och befann sig inom ett par minuter vid fallet. Hon satte sig på en stor sten och lutade ryggen mot en tall. Hon var så nära fallet, att dess skum stänkte upp till henne, och när hon höll ut sina händer däröfver, blefvo de fuktiga.

Hvad hon älskade detta brusande fall, där det göt sina kaskader i pärlskum öfver stenar och stockar! Hon ledsnade aldrig på att betrakta det skummande vattnet och följa dess massor med sin blick, där de vältrade fram eller studsade tillbaka vid något hinder, till dess de längre ned blefvo till en bubblande, fräsande fors, som ännu längre fram förvandlades till ett mörkt strömdrag, däri strandens granar speglade sig i oroliga, skiftande konturer, innan forsen till sist blef en lugn, bred älf med svartblått vatten, och där man tryggt kunde färdas med roddbåtar och smärre ångbåtar.

Emellanåt tog Karin en plankbit och kastade den ner i vattnet och såg, hur den sjönk och kom upp, gång på gång, allt under det strömmen oemotståndligt drog den med sig. Hon tyckte, att det var likt människolifvet, en kamp för tillvaron, ett oupphörligt sträfvande att komma *upp*, stundom begrafven under de mäktiga böljorna, så åter upp igen — och alltjämt *framåt*, till det okända och slutet — hvad var det — fanns där någonsin ett slut?

Hur ofta hade hon icke flytt hit som barn för att ensam gråta ut ett trotsigt, stundom missförstådt barnahjärtas häftiga sorg! Och ännu sedan hon blifvit en ung kvinna, som ansågs »vandra sina egna vä-

gar», hade hon alltid kommit till denna plats, där hon ingenting annat hörde än vattenfallets dånande brus, och där hon ensam kunde drömma och grubbla och försöka leta sig en väg till klarhet genom allt det, som strömmade in i hennes själ med tankar, känslor och smärtor, dem ingen förstod, och dem hon ej kunde tala med någon om, icke ens Alfhild.

Ensamheten här var något annat än ensamheten bland hennes omgivning. Här var det högtidligt, lugnande, majestätiskt, tröstande, som talade Gud själf till henne. Där i hemmet var det en svidande känsla af oförstående, som hon sårad öfverdref till oförrätt, och som kom hennes blod att svalla och hennes läppar att ge bittra svar.

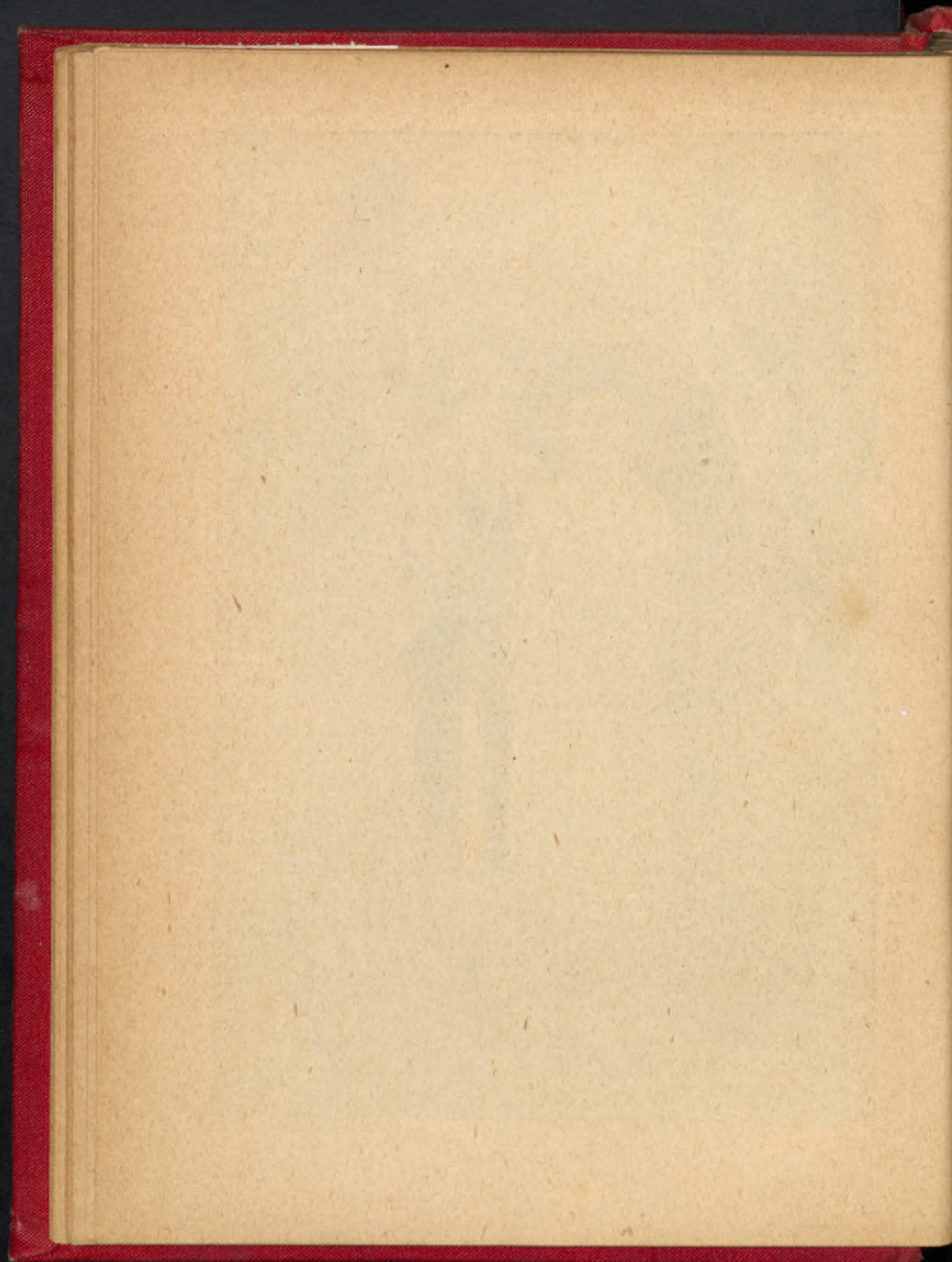
Men *ensam* hade hon dock alltid varit — äfven med Alfhilds kärlek — och fastän hon sade sig och andra, att hon ingen behöfde, att hon var sig själf nog, och fastän hon älskade den vilda, romantiska ensamheten vid den skummande forsen, bodde dock i hennes hjärta en aldrig kväfd längtan efter en full och rik kärlek och ett fullt förstående — om blott af en enda människa. Hon kunde äfven känna en brinnande längtan efter att på ett eller annat sätt få sin del af lifsglädjen, men visste aldrig hur. Hennes längtan var ännu blott den unga kraftens och det jänsande sinnets oroliga, aningsfulla maning att inte låta lifvets bästa år svinna hän utan mål. Hon trodde ibland, att hon vore kallad till något stort, och denna tanke fyllde henne med en underbar känsla af på en gång bäfvan och medveten själf-tillit. Men den kunde äfven göra henne djupt nedstämd och modlös, ty hon tyckte, att hon ständigt förblef i oklarhet om, hvaråt hennes begåfning låg. Hon hade anlag för litet af hvarje och lätt för att lära, men någon utpräglad ta-

Se sid. 85.

Frihet.

3

lang, som kunde föra henne fram till en storhet, måste hon förneka sig äga.

Skulle hon då vid livvets slut ej ha utträttat mer än i dag, där hon satt vid fallet och stirrade ner på det forsande skummet med aldrig tröttnande blick.

Nej! Hon reste sig upp och strök med en energisk rörelse håret från tinningen, i det hon höjde sitt hufvud och såg upp mot aftonhimmels rödkantade, fjäderlätta moln. Det *måste* komma, något skulle komma — all hennes friska ungdomskraft, alla hennes aningar och hennes okufliga längtan kunde inte svinna hån, som molnet upplöser sig och försvinner i den osynliga luften.

»Jag kan kämpa och jag kan lida,» sade hon till sig själf, »men jag kan inte lefva utan ett mål.»

Några minuter senare hade hon lämnat sin fridlysta plats vid fallet och vandrade hastigt stigen genom skogen fram till hemmet.

Då hörde hon plötsligt röster i sin närhet, och mellan trädens stammar skymtade hon sin bror Gustaf och Lina från Åsen. Han hade armen om flickans hals, och hon såg leende upp i hans ansikte. Karin blef först litet förvånad, men snart förstod hon, log och tänkte:

»Det blir ett soligt minne och en glad förhoppning för Gustaf på hans börjande vandring.»

I det Karin kom närmare byggnaden, smög sig ännu ett par fram på en annan stig i skogen — löjtnant Axel med armen om Alfhilds lif. Midt på stigen stannade de och kysstes.

»Alla kärlekgudar måste vara ute i afton på Kvarnberga och slå sina trollkretsar kring våra dystra granar,» tänkte Karin leende för sig själf.

Stilla och drömmande låg skogen vid Kvarnberga.

Icke en vindfläkt susade genom granarnes toppar, icke ett ljud förnams annat än prasslet från en och annan ekorre, som lätt hoppade från gren till gren, eller från någon fågel, som med ett sakta kvitter sökte sitt bo eller flyttade sig tätt intill någon stam, innan den stack hufvudet under vingen för att somna.

I skogen rådde denna för nordens midsommar egendomiiga halfdager, som är så mystisk och stämningfull, medan från den ymnigt växande linnean och markens litet fuktiga mossor uppsteg en med granångor blandad doft, hvilken mildt smekte sinnen.

Karin fattades af en trånad, hon endast sällan kände, en längtan efter denna för henne okända makt, som andra kallade *kärlek*. Hjärtan hade funnit hvarandra, kyssar och löften hade vexlats på Kvarnberga denna afton, och det var som dallrade ännu ekon däraf, sakta som andehviskningar, genom löfträdens blad eller susade bedårande mystiskt i granarnes toppar. Blommorna slöto sina kalkar och lutade sig intill hvarandra, insekterna upphörde med dagens arbete eller lek. Det var som hade allt i hela naturen hviskat sitt lockande: »Ålsken och varen lyckliga!»

Det föreföll Karin, som strömmade genom hennes själ aningen om en kärlek, som på en gång fyllde henne med smärta och jubel. Det var som visste hon, att den fanns och redan var hennes, fast hon ej fått den annat än i aningen. Det var som hade den ropat henne vid namn, och som hade hon svarat mäktigt betagen: »Jag kommer, jag kommer!»

Men plötsligt vaknade hon upp ur sina drömmar, i det hon befann sig alldeles invid gårdsplanen. Hon förde handen öfver pannan, som brände het.

»Dårskaper!» sade hon halfhögt till sig själf, »dumma Karin, jag tror trollen rent burit i väg med

dig också. Svärmerska, du — det, som du minst af allt vill bli! Kom ihåg ditt valspråk: '*Life is real, life is earnest, life is not an empty dream!*'»*

Med raska steg skyndade hon in i byggnaden, där hon skulle hjälpa duka kvällsbordet i matsalen.

*   *   *

»Gustaf,» sade den femtonåriga Lina och hängde vid hans arm, där de gingo fram genom skogen, »äro vi nu *riktigt* förlovade?»

Han såg småleende på hennes blossande ansikte.

»Kom,» sade han, »så sätta vi oss på bänken där borta vid brynet, så får jag tala allvarsamt med dig.»

Hon drog sin arm ur hans för att plocka en blomma, som hon sedan strax därefter kastade bort. Hon var tämligen lång, men figuren barnslig och utvecklad, rörelserna kantiga och liffiga. Hon var klädd i en kort, urvuxen bomullsklädning. Hon var barhufvad, och det ljusbruna, lätt krusade håret låg uppstruket från pannan och hängde i en lång fläta utåt ryggen. Ansiktet var magert, men fint, minspelet uttrycksfullt och rörligt, ögonen klara och tindrande, munnen frisk och leende.

Hennes följeslagare såg allvarlig ut, men hans blickar hvilade på henne med ett uttryck af vemodig ömhet.

Han hade berättat henne om sin resa till Amerika och om sin kärlek till henne, som bott i hans hjärta, ända sedan han som gosse burit henne på sina armar, likt Frithiof sin Ingeborg, öfver brusande

---

* »Lifvet är verkligt, lifvet är allvar, lifvet är icke en tom dröm.»
Longfellow.

bäckar. För henne ville han sträfva och arbeta där ute och bli rik — hade hon förstått honom, och kunde hon hålla af honom på det sättet?

Hon hade hört på honom med strålande ögon och glödande kinder. Så nickade hon ett par gånger och log. Det var som en dröm, men en vacker dröm, och långt skönare än en dikt. Det gjorde henne både glad och andaktsfull.

Nu sutto de på bänken, och han fortsatte att tala till henne.

»Jag vill inte binda dig med några bestämda löften, därtill är du för ung och min framtid alltför osäker. Men *vill* du vänta, så skall jag en dag komma och hämta min brud.»

»Blir det mycket länge till dess?»

»Ja liten, kanske sex, åtta år.»

»Å, då blir jag en gammal nucka!»

Hon satte ut munnen och såg trumpen ut.

»Men du är ju inte sexton år ännu — du blir inte äldre än Karin är nu, och kan jag komma förr, så var viss, att jag inte dröjer.»

»Jag får väl en slät ring?»

»Nej, inte ännu — vi få inte tala om det för någon annan än Karin.»

»Men det är så stilig med en slät guldring.»

»Du skall få en liten ring att bära om halsen i en snodd närmast ditt hjärta.»

»Och om någon händelsevis får se snodden och frågar, hvad det är, skall jag se hemlighetsfull ut och säga, att jag inte får tala om det,» sade hon ifrigt och förtjust.

»Det kan du göra. Flickor tycka visst om att ha sådana där hemligheter, som de mer än till hälften tala om för alla människor.»

»Men hvad skall jag ge dig, Gustaf?»

»En medaljong med ditt porträtt och en lock af ditt guldbruna hår.»

Hon log belåtet. Det var alltsammans så romantiskt, så tjusande hemlighetsfullt!

Hon ämnade vara honom trogen — *bara* han inte dröjde allt för länge och ingen annan kom och frestade henne!

Det var som hade han läst hennes tankar, ty han såg mycket allvarlig, nästan sorgsen ut, då han sade:

»Om du inte vore ett sådant barn, Lina, skulle jag binda dig med ord och löften, men nu vill jag det inte. Du må finna din lycka på annat håll, om du vill, men kom ändå ihåg, att det är för dig jag främst kommer att arbeta och samla sten till sten på vårt gemensamma hem. *Du* är min lycka, utan dig blir allt annat värdelöst för mig, och jag ger dig min ed på att bli dig trofast hela mitt lif.»

Han tog hennes hufvud mellan sina händer och kysste hennes darrande läppar. En mäktig rörelse hade gripit henne vid allvaret i hans röst och ord. Det blef icke längre en barnslig, tjusande romantik, utan det var som hade hon med ens förvandlats till kvinna och som förstode hon först nu sin makt att lyckliggöra eller förstöra. Hon höll två människors lifsöden i sin späda hand, men det gaf henne ingen öfvermodig glädje, utan hon kände en fruktan, som gränsade till ångest. Detta var ingen lek mellan två barndomsvänner, det var lifvets stora, djupa allvar, och hon kände sig inte mogen därför. Det var som skulle hon offra något för en annan, offra sin glada ungdom under väntan och oro för den kvinna, som han om sex, åtta år skulle begära till hustru, och

som inte skulle vara densamma som den femtonåriga flickan i dag.

»Du säger, att du inte vill binda,» sade hon klagande, »och likväl binder du med hvart ord. När du talar så där, är jag färdig att hoppa i sjön för din skull. Å, jag vet, lämna mig inte ensam — tag mig med dig genast!»

Hon räckte honom ifrigt båda sina händer. Han tog dem och lade dem sakta om sin hals.

»Det kan jag inte, liten, det är omöjligt — vill du bli min, *måste* du vänta — i hopp och tro!»

Fanns där någon hon hellre ville ha än honom? Hvem var så god, så öm — hvem hade hållit så mycket af henne, så långt hon kunde minnas tillbaka?

Hon hade blifvit mycket blek, hennes ögon slöto sig, och hon borrhade sitt hufvud mot hans axel.

»Jag vill vänta på dig, jag vill vänta på dig,» sade hon med tårar i rösten och smög sig så fast in till honom, som ville hon hos honom söka skydd mot ångesten, som inom henne stred med kärleken.

»Och jag vill tro på dig som på min lycka,» svarade han ömt och kysste hennes guldkimrande hår.

IV.

Modern och systrarna hade med flitiga händer arbetat på Gustafs utstyrelse, och han afreste äfven till Amerika på den dag, han bestämt. Karin smittades af hans rese- och äfventyrlust och var fastare än någonsin i sitt beslut att så snart som möjligt lämna Kvarnberga. Där hade kommit åtskilliga bref till henne, som hon hastigt stoppat i fickan för att läsa i enrum och sedan endast delgifva Alf-hild. Men så kom där en afton, en månad efter Gustafs afresa, när de alla voro församlade till kvällsvarden, då Karin i kort och bestämd ton tillkännagaf, att hon inom en vecka skulle lämna Kvarnberga. Hon hade genom fröken Hanner, föreständerskan för den pension, där hon varit, fått plats hos grefve Altenburgs på Sagaholm i Vestergötland. Hon visste ej mer, än att hon skulle vara som sällskap och lärarinna åt grefvens femtonåriga dotter, som var sjuklig. Fröken Hanner hade aldrig nämt något om den unga flickans mor, hvarför Karin antog, att hon var död, ehuru hon i adelskalendern för några år sedan fanns som

ännu lefvande. Den unga fröken var enda barnet, och fadern mycket rik. Karin skulle få stor lön, bemötas som medlem af familjen och resa utomlands med flickan, om det visade sig, att denna ej tålde nordens klimat under vintern.

»Piga kommer du att bli, ingenting annat i det där förnäma huset,» sade fadern vresigt, »och det kallar du oberoende, frihet, då du här hemma har allt hvad du behöfver gratis. Men bevars, det är nu tidens anda att barn draga man ur huse och lämna föräldrarne ensamma på ålderdomen.»

Modern började gråta, och Alfild reste sig från bordet, gick fram till Karin och slog sin arm om hennes hals.

»Jag skall inte lämna er ensamma på ålderdomen,» svarade Karin med en darrning i rösten, »om ni behöfva mig, kommer jag tillbaka. Men låt mig nu fara i frid och bryta mig min egen väg i lifvet — om det börjar med en tjänst hos andra, är det dock första steget till oberoende.»

Hon gaf Alfild en lätt smekning, sköt henne därefter sakt ifrån sig och gick fram till modern, som hon slöt i sina armar, och med hvilken hon började ett hviskande samtal. Fadern reste sig hastigt från bordet och gick ut ur salen, i det han slängde igen dörren efter sig med en skräll.

Dagen före sin afresa sade Karin farväl åt alla underlydande på bruket och i torpen. Hon var öfverallt känd och afhållen, och många tårar fälldes öfver, att deras fröken skulle resa bort. Barnen trängdes omkring henne, höllo henne i kjolen, och hon tog de minsta af dem upp på sina armar, kysste dem och lofvade dem leksaker, när hon kom tillbaka. En liten krympling i ett torp, hvilken isynnerhet varit hennes

favorit och hvars kryckor nu blifvit för korta, lofvade hon ett annat par af bästa sort, om han alltid ville vara snäll och hjälpa mor med korgflätningen.

Karin skulle resa så tidigt nästföljande morgon, att ingen skulle vara uppe mer än Alfhild, som ville åka med henne till stationen.

Augustikvällen var kulen och skum, och brukspatron hade tändt lampan i rökrummet, där han satt och läste en tidning. De yngsta syskonen hade gått till sängs, sedan de och Karin sagt hvarandra ett varmt farväl. Modern och Alfhild sutto ännu i mörkret i matsalen, där lampan släckts, hand i hand, tysta och sorgsna.

Karin gick för att taga afsked af fadern. Hon stängde dörren efter sig och gick fram till sidan af den stora länstolen, där han satt. Han kastade en flyktig blick öfver tidningen på sin dotter, men fortfor sedan att läsa.

»Jag kommer för att säga dig farväl, pappa, och be dig inte längre vara ond på mig, utan ge mig ett vänligt ord att minnas, när jag nu drager ut i lifvet.»

»Du har inte förtjänt något vänligt ord,» svarade han, alltjämt med ögonen fästade på tidningen; »du handlar mot min vilja, och jag anser dig för en olydig, upprorisk dotter.»

»Jag är ledsen däröfver, pappa, ledsen öfver att du aldrig lärt dig förstå mig, och öfver att du inte inser, att det är bäst jag kommer bort.»

»Du kunde göra som andra flickor — gifta dig; du vet mycket väl, att grosshandlar Karlsson i staden inte begär bättre än att få dig till hustru. Han är rik, och det vore ett utmärkt parti. Som min svärson skulle han dessutom vara mig af oberäknelig nytta, och hans kapitaler skulle kunna åter höja Kvarnberga

fabrik till hvad den fordöm var. Men du tänker bara på dig själf och dina egna nöjen och bryr dig aldrig om din familj — din far isynnerhet har du ej minsta tillgifvenhet för.»

»Och hvad har du gjort för att vinna min tillgifvenhet?» frågade hon med klar, men mild röst.

»Jaså, har jag inte gifvit dig uppfostran, har du någonsin lidit nöd, har jag varit annat än en god far?»

Han lade ned tidningen och blickade på henne med uppretad min. Hon hade satt sig på en stol framför honom.

»Ja, det är sant, du har aldrig slagit mig, och jag har fått en god skoluppfostran,» svarade hon med lätt ironi, »men där har funnits det, som du *inte* gifvit mig. Du har alltid sökt kväfva min själfständighetskänsla, kufva min vilja, om jag också ville det bästa, bara det stred mot *din* vilja. Du har varit sådan mot oss alla — men det är bara Gustaf och jag som satt hårdt mot hårdt, som inte kunnat tåla och uthärda — och därför har du tagit all tillgifvenhet från oss två och gjort oss upproriska i trots, där vi annars skulle lydt i kärlek.»

Hennes röst dög bort i en snyftning, och hon gömde ansiktet i sin näsduk.

Fadern såg stirrande in i lamplågans ljus.

»Jag har velat uppfostra mina barn till lydriad och aktning för föräldrars vilja, men du säger sant: uppror och trots har jag fått tillbaka, olydnad och vanvördnad från dig och Gustaf. Jag vet nog, att det nu för tiden heter »barnens själfständiga utveckling», »respekt för individen» o. s. v. i en massa fraser, som blott betyda upplösning af familjen och samhället, men jag ger det sitt rätta namn, och mina

privilegier gå med den gamla tiden, i hvilken jag uppfostrades till blind lydnad för föräldrar och öfverhet och blef en hederlig man.»

Han lutade sig bakut i stolen, knäppte hop händerna öfver magen och syntes belåten öfver sin väl-talighet.

Karin hade fortfarande ansiktet gömdt i näsduken. Fadern, som antog, att hans ord mot vanan gjorde verkan, fortfor:

»I min ungdom fanns där också religion, och jag har själf växt upp i ett religiöst hem, men i det har du också gått dina »själfständiga» vägar och utvecklats till en »individ». Hur bar du dig inte åt för två år sedan, när här var strejk — du höll med de strejkande, istället för att stå på din fars och bolagets sida — du tog deras parti, och hade jag inte skickat bort dig, hade du nog uppträdt offentligt som uppvigglare sida vid sida med de där utsökta socialdemokraterna . . .»

Han hade talat sig varm och röd, så att han pustande måste lossa på halsduken. Karin hade låtit näsduken falla, och hennes blick hvilade full och klar på faderns upphettade ansikte. Själf hade hon blivit mycket blek, och hennes läppar darrade, när hon svarade:

»Jag höll icke med vare sig strejkarne eller socialdemokraterna, men jag tyckte det var synd om arbetarne. De *voro* i alla fall sämre lönade här än öfverallt hos våra grannar, och somliga af deras bostäder *voro* alldeles förfallna. Jag förnekar inte, att jag sof glad, när du fick ge med dig något och reparera åt dem; de nöjde sig ju sedan med en ringa tillökning i sin dagspenning . . .»

»Ja, men som ändå gjorde ett djupt hål i Kvarnbergas förut allt annat än bergade ekonomi,» inföll brukspatron vresigt.

Karin reste sig och stod rak och stolt vid sidan af faderns stol.

»Pappa,» sade hon i mildare ton, »inte var det för att slunga bittra ord i ansiktet på hvarandra, som jag kom in till dig. Jag erkänner, att jag många gånger varit egensinnig — varit det på trots. Vill du förlåta det och tänka på, att jag i alla fall alltid försökt vara sann och göra det rätta, så kan jag draga bort i frid och komma tillbaka en dag med glädje.»

Fadern hade tagit upp sin tidning, men handen darrade och blicken for skygg åt sidan i små, korta blinkningar. Kanske stred han mot en öfverhandtågande rörelse, men han svarade ingenting.

Karin kom att tänka på, hur hon som mycket liten brukat sitta i faderns knä, och att han då sett god och glad ut. Hon kände medlidande med denna svaga karaktär, hon skulle velat taga honom i sina armar och skydda honom mot hans eget jag, som en mor skyddar sitt barn mot det onda. Hvarför hade de två alltid missförstått hvarandra så djupt, tills aggets ogräs frodats i deras hjärtan — hvarför hade hon upphört att sitta i hans knä, och hvarför såg han inte längre snäll och god ut?

Hon kände sig rörd, och all bitterhet försvann och lämnade blott en svidande smärta kvar. Hon lade båda händerna vå faderns axlar och såg på honom med tårfyllda ögon.

»Pappa, du säger jag ingen tillgifvenhet har för dig, men det har jag — annars skulle det väl inte kännas så svårt i denna stunden — säg bara, att du

också håller af mig, så kan jag fara med lättadt hjärta . . .»

Kanske ville han ha sagt det, men orden stockade sig i hans strupe. Då hon inte fick något svar, lade hon ett ögonblick sitt hufvud mot hans bröst med en innerlig rörelse. Därefter reste hon sig och gick hastigt ut ur rummet.

Fadern satt en stund orörlig på samma plats. Tidningen hade fallit ned på golvet, men han tog inte upp den. Efter en stund reste han sig långsamt gick in i sängkammaren och stängde till dörren efter sig.

I salen lade Karin sig på knä vid moderns fötter, lutade sitt hufvud mot henne och brast i gråt.

»Jag trodde inte, att det skulle vara så svårt — jag visste inte, att jag höll så mycket af er — — jag bara längtade bort — ut —»

»Du kan ännu stanna,» sade Alfild och knäböjde bredvid henne, i det hon omslöt henne med sina armar.

Karin ruskade på hufvudet.

»Nej — nu har jag själf bestämt mitt öde — och det är som ropade en röst mig ständigt därute — — men, älskade mamma, ljufva lilla Alfild — jag kommer tillbaka en dag!»

V.

Det led mot augustidagens afton, när Karin i den eleganta droskan körde upp genom lindalléen, som från landsvägen ledde till Sagaholms herregård.

Redan länge hade Karin på afstånd sett slottets grå stenmassa skymta fram från höjden, där det låg med alla sina fönster skimrande i aftonsolens glöd, som hade där innanför varit den festligaste illumination.

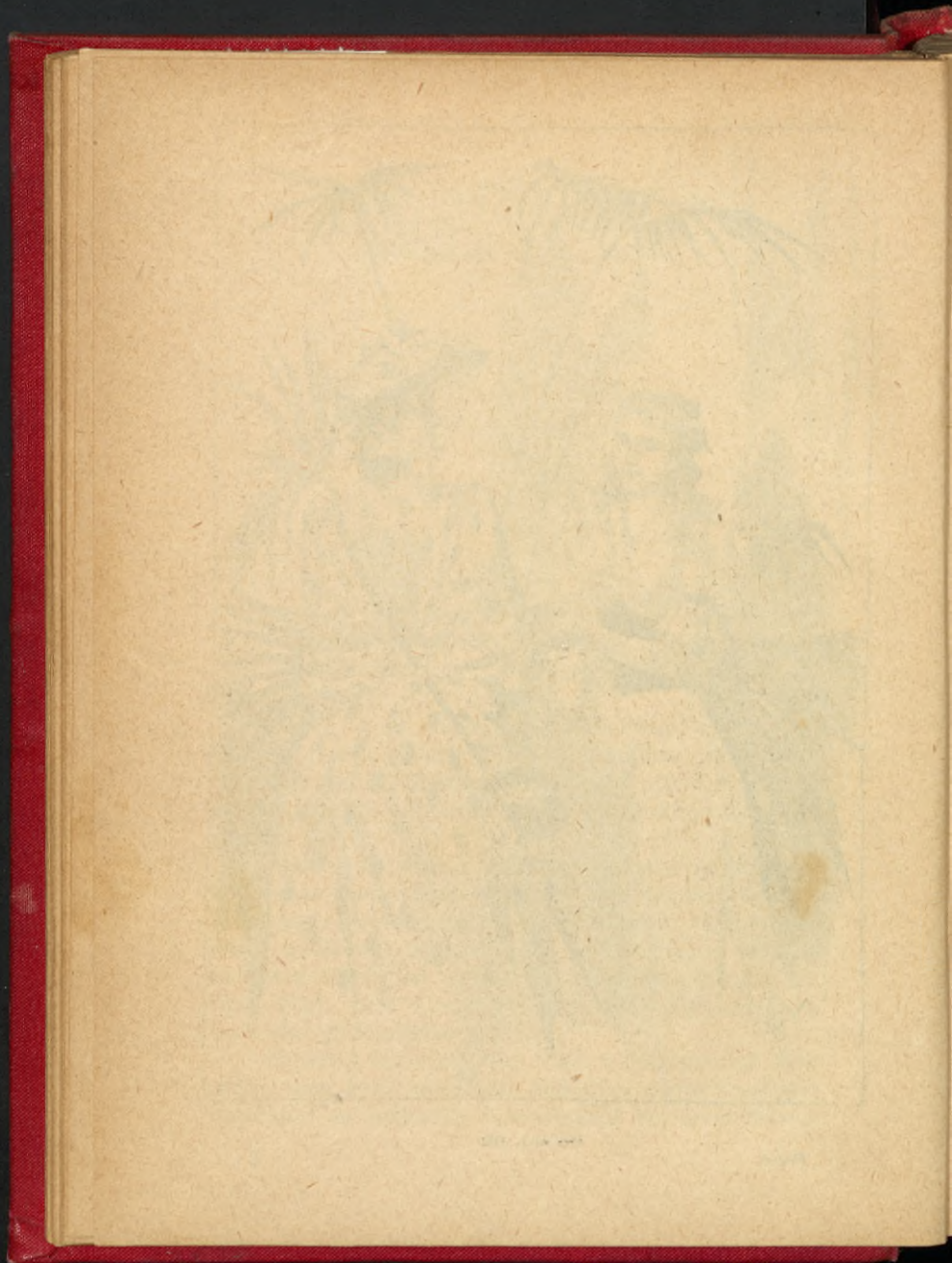
Själftva slottet låg egentligen på en ö i Sagasjön, och sedan Karin farit öfver en lång stenbro, svängde körvägen i en stor, brant krok, till dess vagnen stannade midtför byggnaden, till hvilken ledde den ena terrassen öfver den andra, alla på sidorna prydda med rika blad- och blomsterväxter samt gipsstatyer af hedniska gudomligheter.

Slottet i sig själfvt var utan tvifvel mycket gammalt, men hade undergått åtskilliga moderniseringar, däribland en sexkantig tornbyggnad på västra gafveln.

Frihet.

Se sid. 52.

I det Karin steg ur vagnen vid den nedersta terrassen, stod hon ett ögonblick stilla och lät blicken hvilat på omgifningarna och landskapet.

Hon såg den buktande landsvägen, hon nyss befarit, den långa, raka lindalléen och den massiva stenbron, som delade sjön i två hälfter. Där nere såg vattnet ut snarare som en bred, slingrande älf än som en sjö, och stränderna på andra sidan kunde tydligt urskiljas med sina böljande åkerfält, sina gårdar och hus, hvilket alltsamman fick en en rödaktig reflex af den nedgående sålens strålar. På alla sidor omslöt skogen horisonten som en ram af skiftande grönt, i det löfträd rikt omväxlade med granarnes dunkla färgtoner.

En betjänt kom skyndande ned från terrassen, hälsade henne och lyfte hennes handbagage ur vagnen. Hon följde honom upp till byggnaden, där ännu alla fönster lyste i kvällsolens återsken, som hade det varit eldsvåda där inne, bländande hennes ögon så, att hon blinkande trädde in i förstuguhallen.

Hon hade knappt hunnit inom dörrarne till hallen, hvars mosaiklagda golf delvis betäcktes af mattor, och där väggarne voro beklädda med höga spegelglas, framför hvilka stodo rika grupper af bladväxter kringstatyetter af marmor eller brons, förrän en dörr från ena sidan öppnades och en ung flicka kom henne till mötes.

Det var ett förtjusande ansikte med fint mejslade drag, något infallna kinder med hektiska rosor, ett par stora, mörkblå, alltför klart glänsande ögon och en mjuk, vek, blekröd mun. Håret var mycket blondt och föll i naturliga vågor fritt utslaget öfver axlarna. Öfver pannan bar hon det helt bortstruket och hopfästadt öfver hjässan med ett blått sidenband. Ge-

stalten var af medellängd, men mager och outvecklad. Hon var klädd i en blusklädning af ett tunt, ljusst ylleusslin med ett blått skärp kring det nästan onaturligt smala lifvet. Klädningen var något nedringad framtill och armarne bara till armbågen, förrådande hennes magerhet på samma gång som visande den fina, genomskinligt hvita huden.

Hon gick fram mot Karin och räckte henne en mycket liten och mager hand, i det hennes ansikte fick en högre färg.

»Välkommen, fröken v. Strömer,» sade hon blygt; »jag skulle själf mött er vid stationen, men jag har varit krasslig hela dagen.»

Karin, som besvarat hennes handtryckning, genmälde deltagande:

»Fröken är visst mycket klen?»

»Å ja, men jag blir nog bra snart!»

Hon yttrade detta häftigt, med läpparne darrande, och där kom en fuktighet i hennes ögon. Karin förstod då, att det var ett ömtåligt ämne.

»Jag skall visa fröken till frökens rum,» återtog den unga flickan. Hon gick före Karin uppför en mattbelagd trappa och några steg genom en korridor. Hon slog upp dörren till en smakfullt och elegant möblerad boudoir, där möblerna voro af blå sidendamast, där väggarne pryddes af värdefulla taflor i olja och akvarell, och där allt vittnade om smak och lyx.

»Detta är vårt gemensamma lilla förmak,» sade fröken Altenburg, »det är ämnadt till vårt arbetsrum» och vårt »sitting-rom», när vi äro ensamma. Jag har låtit sätta hit ett pianino och en kammарorgel. Jag tycker själf, att det är trefligt.»

Hon smålog och såg frågande på Karin. Denna

kunde inte annat än instämna, och för henne, van vid Kvarnbergas utslitna torftighet, var all denna lyx en furstlig prakt.

»Och så ha vi våra sofrum på hvardera sidan, ert till vänster, mitt till höger,» fortfor den unga flickan.

»Skall jag ha det så här fint?» frågade Karin och trädde tvekande in i det komfortabla rum, som skulle bli hennes sängkammare; »jag kommer inte att känna igen mig själf.»

»Jag har själf tänkt ut, hur det skulle vara,» svarade unga fröken med ett lyckligt leende, »jag ville så gärna fröken skulle trifvas hos oss.»

Hon sade det blygt, men med innerlighet.

Karin visste ej, hvarför hon fick tårar i ögonen, men det var något så bräckligt, så tjusande och rörande öfver denna unga flicka, knappast ännu mer än ett barn. Hon kände sig oemotståndligt dragen till henne, liksom till allt svagt i världen, som behöfde skydd och stöd. I det hon följde sin impuls, lade hon armen om den unga flickans lif, drog henne in till sig och sade:

»Kan jag endast, vara er, fröken Altenburg, till någon glädje och nytta, då är ändamålet hvarför jag kommit hit till största delen vunnet.»

Den unga flickan besvarade hennes omfamning och sade sakta:

»Allt sedan jag fick frökens porträtt, har jag haft det på mitt nattduksbord vid min säng; jag tyckte genast så mycket om det, och jag har längtat så efter fröken; men var så god och kalla mig inte fröken, utan säg genast du och Ebba.»

»Får jag då också heta du och Karin?» En

kyss från den af förtjusning rodnande Ebba, och deras vänskapsförbund var besegladt.

En stund senare trädde de båda flickorna in i matsalen för att supera, där grefven, Ebbas far, redan väntade dem.

Det var en ståtlig man på ett par och fyrtio år, kraftfullt byggd och med militärisk hållning. Det mörka, yfviga håret var lätt gråsprängdt liksom det korta, krusiga skägget. Näsan var stor och buktad, och hela ansiktsuttrycket skulle varit stramt och strängt, om det ej förmildrats af ett par mörka djupa ögon, hvilka hade ett drömmande, djupt melankoliskt uttryck.

Han gick fram mot Karin och hälsade henne afmätt med några formela välkomstord, i det hans ögon med ett forskande uttryck öfverforo hennes ansikte och hela gestalt. Hon besvarade hans blick öppet och frimodigt. Han intreserade henne vid första ögonkastet, och hon undrade, hvilken själs historia, som dolde sig bakom de sorgsna ögonen.

»Fröken får det tämligen ensligt bos oss,» sade grefven under måltiden, »vi umgås mycket litet med våra grannar, se sällan gäster hos oss. De två senaste vintrarne har Ebba vistats med mig i Stockholm, där hon gick i fröken Hanners pension, men hennes hälsa förbjuder en Stockholmssjeour i år. Hon skulle annars »förts ut», som det heter, men antagligen får fröken fara till södern med henne i stället.»

»Och det blir nog mycket roligare, eller hur, Karin,» frågade Ebba, som drog litet på namnet och ännu hade svårt att säga det ogeneradt. »Att resa blir förtjusande, att se Italien!»

Fadern log mot henne, och hans stora, hvita, jämna tänder glänste mellan det mörka skägget. När han såg på sitt barn, försvann all stränghet från hans

ansikte, och Karin tänkte inom sig, att han bestämdt var en människa, som hade förmåga att ge mycket af kärlek, fast någon sorg gjort dragen hårda och linierna skarpa.

Det blef sent på aftonen, innan Karin slutligen befann sig ensam i sitt sofrum. Ebba hade blifvit alltmera språksam och liflig, velat vara med om uppackningen och dessemellan hängt Karin om halsen, så intagen i sin nya väninna, att hon knappast kunde slita sig från henne. Men så hade där kommit bud från fadern, att Ebbai nte finge vara uppe längre, utan skulle skynda sig i säng, och Ebba hade ändtligen gått in till sitt.

Karins första tanke, när hon blifvit ensam, var det hem hon lämnat. Hon greps af en stark hemlängtan; isynnerhet efter den lilla vindskammaren och Alfhild! De hade nog tänkt på henne och saknat henne — fadern också. Hur skulle det vara, när de åter en gång träffades? Skulle de alla samlas någonsin igen eller någon vara borta ur ringen? Nej, hon måste skrifva till Alfhild nu genast, fast det var snart midnatt.

Hon kröp upp i ett soffhörn, drog bordet med lampan tätt intill sig, och med en bok i knäet till stöd skref hon med blyerts det ena arket efter det andra, tills den trötta handen domnade, ögonlocken blefvo tunga och hon till sist måste söka hvila i den bekväma sängen, där hon med en känsla af välbehag svöte om sig det spetsprydda lakanet och det röda siduntäcket, hvilket var vida elegantare än det brudtäcke, modern ännu bevarade i hemmet som en af sina bästa relikier, och hvilket var bestämdt att härnäst bli Alfhilds egodel.

Nästa morgon efter frukosten anhöll grefven om ett samtal med fröken v. Strömer i sitt bibliotek. Hon följde honom genom en större salong in i det med höga bokhyllor beklädda rum, som var hans skrifrum och bibliotek. Han anvisade henne plats i en chäslong, som stod på sned vid sidan af ena fönstret, medan han själf satte sig i skrifstolen. Dagen föll från sidan öfver hans ansikte, och Karin märkte tydligare än kvällen förut de markerade dragen med de stränga linierna och de goda, melankoliska ögonen.

Han tog en papperskniff rån bordet och vred den mellan sina fingrar, i det han emellanåt såg på Karin, medan han talade.

»Fröken vet ju i det närmaste genom fröken Hanner, hvad er ställning här kommer att bli? I främsta rummet min dotters vän och sällskap och därjämte hennes lärarinna, men detta senare blott i underordnad grad. Jag bryr mig inte om att göra min flicka till en lärd kvinna, men hon är road af musik och språk, och det skadar ju inte, att hon tills vidare underhåller sina skolkunskaper. Men mer än ett par timmar om dagen anser jag ej behöfva offras åt studier. Hon skall vistas mycket ute i fria luften, och fröken åtföljer henne naturligtvis på promenaderna. För öfrigt synas ni två ju redan blifvit goda vänner, och jag tänker ni tillsammans skola förstå att göra tiden för er båda så angenäm som möjligt.»

Han talade stelt och afmätt, som hade han list öfver en läxa. Det aristokratiskt högdragna, som fanns i hans hållning och min, verkade som en iskall dusch på Karin. Hon svarade därför tydligt och forrellt:

»Jag hoppas, att jag skall göra min plikt och vara herr grefven till lags.»

Han såg på henne och märkte den litet sötta

knyck, hon gjorde på nacken. Skymten af ett svagt leende drog öfver hans läppar, men han fortfor i samma afmätta ton:

»Jag betviflar ej, att allt skall bli till min och Ebbas belåtenhet: en annan sak är, om fröken kan trifvas i vår enslighet, till dess ni far utomlands med Ebba. Här finnas inga nöjen att bjuda en ung, lefnadsfrisk dam på. Sällskapslivet behagar mig inte, och Ebba är för klen att vara på nöjen.»

«Jag är inte van vid att ha roligt, och när jag tog plats som guvernant och sällskapsdam, var det inte med tanken på att roa mig.»

Han böjde på hufvudet som tecken till bifall.

»Fröken Hanner underrättade er ju äfven om lönevillkoren.»

»Ja, sexhundra kronor om året att betalas kvar-talsvis,» inföll hon hastigt och med någon hetta. Hans högdragenhat retade henne, och i stället för att känna sig ödmjuk inför sin greflige husbonde, hvars bröd hon skulle äta och från hvars hand hon skulle mottaga sin lön, kände hon en stark stridslust uppstå inom sig.

Grefvens mun drog sig ånyo till ett småleende, men denna gång dröjde det kvar.

»Alldeles riktigt,» svarade han, »och fröken har genom att komma hit förklarar sig nöjd med villkoren.»

«Med lönen? Ja, naturligtvis.»

»Det är ännu en sak, jag vill säga fröken. Ebba har nyligen konfirmerats, och hon lever fortfarande i det slags religiösa svärmeri och exaltation, som brukar följa strax efter det man varit läsbarn. Jag vill inte inverka på henne i det ena eller andra fallet, jag anser, att det tillhör kvinnan att vara re-

ligiös — utan religion förlorar hon en del af det behag och den doft, som tillhöra hennes personlighet, och religionen erbjuder tröst åt många här i lifvet; men å andra sidan skulle jag ogärna se, att Ebba komme in i en osundt religiös känslösvärld, som skulle ge hennes lif en helt annan riktning, än jag ämnar det. Hon är mitt enda, min sista, och när hon en dag återvunnit sin hälsa, skall hon i världen intaga den plats hennes rang och förmögenhet berättiga henne till, men någon barmhärtighetsyster eller bönemötskandidat får hon inte bli. Det vore mig kärt, om fröken kunde utträtta det »lagom», som fordras härvidlag, och komma henne att hålla sig inne på den jämna, sunda vägen.»

»Lära henne att bli »lagom» religiös? Nej, herr greve, det kan jag inte. Jag vill icke störande inverka på hennes eller någon annans tro, där den gör dem lyckliga, likasom jag själf vill ha frihet att tänka och tro hvad jag vill.»

»Ni är väl inte fritänkare?» Han såg hastigt på henne.

»I de s. k. ortodoxas ögon, kanske, men enligt min egen åsikt icke. Men jag tänker fritt, och jag borde måhända underrättat er härom förut.»

Hennes ansikte hade fått högre färg, hon satt där så stolt och med hufvudet tillbakakastadt, att han icke kunde annat än beundra henne i hennes enkla mörka dräkt, som satt så väl på den kraftiga och dock smidiga figuren. Han tänkte, att just sådan som hon var, kunde hon passat till modell åt en bild af frihetens gudinna.

Ett ögonblick förblef han tyst i allvarligt begrundande. Därefter sade han:

»Ebba skulle nog tyckt mera om, ifall ni stämt

alldeles öfverens i denna punkt. Men för min del är jag rätt nöjd — kanske finna ni härigenom den rätta medelvägen. . . .»

»I en »lagom» religion?» frågade hon, litet spefullt; »jag tror det är bäst att ingenting taga från eller lägga tiil åt den som, har frid i sin tro. För resten är jag själf långt ifrån klar i denna punkt — jag är blott en sökande ande.»

Det sista kom helt sakta, som en ofrivillig be-kännelse, en undsluppen suck från hennes eget inre.

Då han ingenting svarade, reste hon sig och sade kallt:

»Är det något mera grefven befaller, eller kan jag få gå nu?»

Hans ansikte blef mörkrödt, och det blixtrade till i de mörka ögonen.

»Var god och tag tillbaka det ordet, fröken v. Strömer, jag *befaller* er ingenting, jag har blott som far till Ebba uttryckt några *önsknningar*, dem jag ansett mig ha rätt till.»

Hon rodnade häftigt och kände sig skamsen. Hon ville säga något till ursäkt, men orden stockade sig i halsen på henne.

Han hade också rest sig och gick före henne till dörren, som han öppnade åt henne, i det han trädde ett par steg tillbaka för att låta henné gå förbi. Midt i dörren hejdade han henne genom att åter till-tala henne.

»Om fröken å sin sida skulle ha några önskningar, som kunna befordra er trefnad här, hoppas jag ni ej tvekar att delgifva dem åt Ebba eller mig.»

Trots det vänliga i ordens mening, tyckte sig Karin spåra en viss ironi i tonen såväl som i den lätta bugning, hvarmed han hälsade henne.

»Han är en högfärdig aristokrat,» var hennes tysta reflektion, i det hon lämnade honom; »han är förnäm och bördsstolt ända ut i fingerspetsarne, han kan inte säga något vänligt, utan att där ligger en udd af högmod bakom i tonen. Med alla hans »önsknin-
ningar», uttryckta på en gentlemans sätt, lät han mig dock känna, att han var husbonden, grefven, jag guvenanten, löntagerskan — och det var detta som retade mig! Men hans ögon — den blicken glömmer man inte — den talar om en sorg, som aldrig dör, om ett lidande, som gjort honom till en vanlig människa, en del af den stora, lidande mänskligheten, hvars bördor ha anor, som gå vida längre tillbaka i tiden än hans vapensköld.»

*   *   *

På eftermiddagen sutto flickorna och hvilade på en bänk i parken, sedan de gjort en promenad rundt omkring densamma, för att Karin skulle få beundra de många olika dyrbara trädsorterna och de praktfulla blomsterrabatterna. De hade äfven varit nere vid den gamla ruinen, de sista lämningarna efter den forna borgen, där det ännu funnos spår af en löpgraf och en vindbrygga, och där det ännu sades spöka, i det »hvita frun» visade sig under månskensklara nätter och sände sina klagande suckar ut öfver nejden. Hon hade af sin svartsjuke make, borgherrn, blifvit inspärrad i ett tornrum, medan han drog ut i krig. När mannen kom tillbaka, fann han sin unga maka döende af sorg och ensamhet. Hon dog utan att förlåta honom, och därför säger traditionen, att hennes osaliga ande ännu dväljes bland ruinerna. Det heter också, att om en sista ättling i rätt nedstigande led

dör ogift som ren jungfru, skall »hvita fruns» förtrollning lösas och jungfrun ha makt att taga hennes befriade ande med sig till de saligas boningar.

Den bänk, där flickorna hvilade, var en soffa af smala björkstammar, som var ställd alldeles vid strandvägen med utsikt öfver Sagasjön. Vattnet gick just här in i en liten bukt, så att landremsan bildade en täck udde med lätta hängbjörkar och i solen silfverglänsande pilar. Midt ute i sjön låg en liten ö, som med sina finlöfvade träd och buskar gaf åt ögat en behaglig hvila mot vattnets skimrande, lätt krusade yta. På andra stranden midt öfver lyste en hyttrapad kyrka, och man kunde tydligt urskilja prästgårdens rödmålade mangårdsbyggnad, dess uthus och ladugård.

Ebba hade tagit af sig hatten och lagt den i sitt knä. Flickornas samtal hade för en stund afstannat. Karins tankar voro i hemmet, och Ebba såg drömmande ut öfver sjön med ett allvarligt uttryck i sitt täcka ansigte.

Plötsligt sade Ebba:

»Det här var alltid mammas älsklingsplats. Hon brukade tycka om att sitta här och höra vattnet sakta plaska mot stranden och se bort öfver till prästgården.»

Karin såg deltagande på henne.

»Det är ju inte länge sedan din mor dog? I en fyra år gammal adelskalender, som låg hemma, stod hon ännu upptagen.»

Ebba blickade hastigt upp och såg förvånad ut.

»Visste du det inte . . . mamma är inte död, hon är på dårhus.»

Hennes läppar darrade, och ett par tårar rullade ner för kinderna. Karin drog henne ömt in till sig

och bad henne förlåta, att hon frågat: hon hade ingen aning haft om det.

»Ack, det gör ingenting, det är ju ingen hemlighet, utan känt af alla, fast jag vet inte, hvarför man aldrig talar öppet om det, utan hvisskar det sakta eller helst tigger. Men jag skall tala om för dig, jag vill, att du skall veta allt.»

Ebba berättade om sin vackra, veka, stillsamma mor, hvilken hon som litet barn så högt beundrat och älskat. Hennes första barndomsår hade varit mycket lyckliga, ingen af dem hade vetat hvad en enda timme af sorg ville säga, hvarken föräldrarna, hon själf eller den fyra år yngre lille brodern. Då reste modern bort en dag, och fadern var ute på egorna. Ebba var nere i hushållerskans rum och roade sig med att repa vinbär. Lillebror och hans sköterska befunno sig i barnkammaren, inanförl torrummet. Sköterskan hade några minuter aflägsnat sig ur rummet, och barnet hade gått efter henne ut i korridoren, men då han fick se dörren till torrummet mot vanan stå öppen, hade utan tvifvel nyfikenhet och experimentlusta fått makt med honom. Han hade gått in, klättrat upp på en stol och därifrån på fönsterkarmen, där han antagligen lycklig och förtjust tyckt sig sitta på ett utmärkt gömställe för att undgå sköterskan. Om någon fönsterkrok legat på eller endast den nedre, blef aldrig uppdagadt, men fönstret öppnades af den lille, som troligen sträckt sig ut så långt han kunde, kanske för att se svalbona där ofvanför. Då körde i detsamma den öppna vagnen med modern fram till terrassen. Han ser henne, och hon ser honom. Han tillropar henne ett jublande: mamma, mamma! Hon blir blek som ett lärft och känner sig nära vanmakt, men ropar och vinkar åt honom,

att han skall gå in. Han hör inte hvad hon säger, han ser blott vinkningarna, som han tar som en hälsning, han viftar tillbaka, sträcker sig längre ut och förlorar i detsamma balansen och störtar ner på stearne. Hufvudskålen spräcktes, och han dog ögonblickligen. Men modern, som var ett åsyna vittne, föll i en dödslik dvala, och när hon vaknade därur, var hon sinnesrubbad.

»Stenarne äro borttagna på planen nedanför tornet,» slöt Ebba sin tragiska berättelse, »och ett tätt busksnår planteradt där, så att aldrig någon skulle gå öfver den platsen. Men lille bror ligger i grafkapellet vid kyrkan hos farfar och farmor, och mamma är . . .»

Tårar kväfde hennes röst, och hon lutade sig gråtande mot Karins axel. Nu förstod Karin, hvad den sorgbundna blicken hos grefve Altenburg betydde, och hon greps af ett djupt medlidande vid tanken på det lidande han måst utstå.

»Och din far?» frågade hon, sedan Ebba torkat sina ögon och rest sig upp.

»Jag var ju bara åtta år, och jag skickades till en släktinge den första tiden, så jag vet ej rätt, hvad som försiggick i hemmet strax efter. Naturligtvis tog pappa det mycket hårdt, men han talar just aldrig om hvad han känner, han är mera tyst och sluten. Men det var inte bara förlusten af ett barn, min bror var också den siste manliga ättlingen i rätt nedstigande led. Sagaholm är fideikomiss, som ej öfvergår på kvinnliga sidan, utan efter pappas död tillfaller det en min syssling. Detta tror jag också djupt har grämt pappa — han är så stolt öfver vår släkt och våra anor.»

»Har du aldrig sedan sett din mor?» frågade Karin

»Jo. Hon var först på en anstalt i Sverige, där jag hälsade på henne ett par gånger, och där blef hon något bättre, så att hon fick komma hem, men så fort hon såg slottet, bröt det ut igen. Sedan har hon de fyra sista åren varit i en privat vårdanstalt i Nordtyskland, där hon skötes mycket ömt och omsorgsfullt. Hon har varit hemma igen en gång för ett par år sedan, då pappa for och hämtade henne, och de första dagarne var hon nästan som frisk, bara mycket tyst och sorgsen och så förfärligt blek. Men en dag var hon försvunnen och söktes öfverallt, tills de funno henne i tornrummet, och hon skulle just kasta sig ut genom fönstret, när de fingo tag i henne.»

»Hur yttrar sig eljes hennes sjukdom?» frågade Karin, som var djupt intresserad af Ebbas meddelanden.

»Därute är hon stilla och nästan stum, men lydig och foglig. Hon läser andliga böcker och arbetar sina handarbeten, men dessemellan är det tider, då hon ej stiger upp, utan ligger till sängs och endast stirrar med stora, vidöppna ögon.»

»Minns hon er här hemma?»

»Det gör hon nog. Hon skrifer ibland till både mig och pappa, fast sällan. Det är som brydde hon sig ej om oss, som vore vi döda för henne och som lefde hon sitt lif i sin egen drömnda tankevärld. Hennes vårdare har berättat, att hon tror, att hon i inbillningen lefver med sin son, att hon tror sig ständigt ha honom hos sig, talar tyst med honom och får svar. Men det var hon själf, som bad att få komma hem de gånger hon varit här på besök. Vi tro alla, att hon kan bli bra en dag, så bra, att hon kan komma hem och stanna. Läkarne tro, att en stor sorg eller en stor glädje skulle kunna väcka

en reaktion och återställa henne, men det är bara en förmodan. Ibland längtar jag så gränslöst efter henne och tycker det är så bittert, att jag ingenting är för henne — jag har ju varit moderlös, sedan jag var åtta år! Jag skulle så gärna vårda henne, om hon blott vore stilla, men här blir hon alltid våldsam. Man har förklarat det så, att hon här förlorar gossens inbillade närvaro, att hon påminnes om hans hemska död, och att hon tycker, att pappa och jag stå mellan den lille och henne, så att han inte kan komma till henne och lefva med henne.»

»Din far höll väl mycket af henne?»

»Om han gjorde! Man har sagt mig, att han bar henne på sina händer, att han lekte med henne som med ett barn, när de voro nygifta — hon var då endast sjutton år och mycket vacker. Du skall få se hennes porträtt uppe i vapensalen, där en hel rad förfäder finnes i oljemålning, och där våra hjältars troféer äro förvarade.»

Senare fick Karin också se porträttet. Det var en bland de större taflorna i den vidlyftiga samlingen. Grefven och hans hustru voro afbildade på samma duk, i knäfigur och kroppsstorlek. Han var tagen i profil, klädd i gardesuniform, ty han hade tjänat vid gardet, men tagit afsked, medan han ännu var endast löjtnant. Hon bar en baldräkt af hvitt moaré, och i det blonda håret hade hon skära rosor. Hon stod något lutad mot honom, fin och smärt, med de utsökt vackra armarne och halsen prydda med juveler. Ögonen voro stora och drömmande, men snarare tunga än intelligenta. Dragen voro fina, munnen svagt leende, och öfver såväl ansikte som gestalt låg något barnsligt och outveckladt. Taflan var målad af mästartehand, och båda figurerna voro så lefvande, att

man tyckte de när som helst kunde träda ur ramen och börja tala till åskådaren.

»Du är mycket lik din mamma,» sade Karin, sedan de beskådat släktens förföräldrar och diverse vapen, rustningar och fanor, som fyllde den stora salen, »men du har ett liffigare uttryck.»

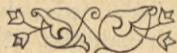
»Ja, pappa säger ibland, att jag är lik mamma, och jag tror, att han tycker om det, när han smeker mitt hår och kysser min panna. Jag tror han då tänker på henne.»

På aftonen, när Ebba ensam hos fadern sade godnatt till honom, yttrade hon:

»Pappa, jag har talat om för Karin om mamma — hon visste ingenting — du misstycker väl inte?»

Han spratt till, och hans ansikte mörknade. Men då hon såg orolig ut, tog han hennes hufvud mellan sina händer, strök henne öfver håret, kysste henne på pannan och svarade:

»Nej, mitt barn — hon måste ju ändå veta det; bäst från dig.» Och hans ansikte ljusnade, när han såg på henne.

VI.

Sensommaren och den första hösttiden förflöto i stilla enformighet på Sagaholm. Ebbas hälsa hade betydligt förbättrats, sedan Karin kom. Denna hade medfört nytt intresse i den unga flickans lif, hon hade nu någon att meddela sig med, någon att hylla sig till, och hennes vänskap för Karin blef som en systers mest hängifna kärlek. Karin å sin sida kände sig mycket dragen till denna unga flicka, som växt upp så ensam i sina fäders slott, utan mor, syskon eller jämnåriga, och som äfven när hon var friskare dock alltid bar sjukdomens prägel öfver sitt utseende och hela sin bräckliga gestalt. Det föreföll Karin, som skulle en vindfläkt vara tillräcklig att bryta denna svaga blomma, men i Ebbas samtal återkommo ständigt som en refräng desamma orden: »När jag blir frisk» -- aldrig »om». Hon förutsatte själf aldrig något annat och inte heller hennes fader. Äfven hos honom var det alltid; »när» Ebba blir frisk.

Där fanns hos Ebba en förunderligt stark längtan efter lifvet och lifsglädjen och, oaktadt de sorgliga minnena från hennes barndom, äfven en förhoppningsfull tro på lifvets lycka. Lika lätt som hennes vecka, känsliga sinne kunde röras och erfara smärta, lika emottaglig var hon också för glädjen. Hon hade lätt för att gråta och kunde resonnera hur allvarligt som helst, men hon hade aldrig tråkigt och ofta, isynnerhet sedan Karin kommit, hördes hennes skratt klinga i lössläppt munterhet. Men sjukdomen hade hon svårt att bära; när hon var sämre blef hon otålig, icke mot sin omgifning, men mot sig själf och det onda. När hostanfallen påkommo, sökte hon kväfva dem med våld, och när de efterlämnade en stor mattighet, sökte hon bekämpa den, utan att dock alltid lyckas. Hon *ville* vara frisk, hon *ville* lefva, och hon längtade att få kasta af sig det tryckande sjukdomsoket och som andra unga få njuta af tillvaron.

Under dagen syntes grefven sällan annat än vid måltiderna. Han var mycket ute på egorna, gjorde långa ridturer och jagade. Dessemellan satt han instängd i sitt bibliotek och läste och skref. Han var mycket intresserad af historia, och Ebba hade berättat, att han höll på att utarbete en deras släkthistoria, som gick tillbaka till Gustaf Wasas tid, och att han därför forskade i arkiv, så att han emellanåt reste till Stockholm eller Upsala för att studera och taga reda på saker. Om aftnarne kom han dock oftast in till dem och satt en stund i flickornas förmak. Om Karin då höll på att läsa högt för Ebba, kunde han be dem ej afbryta, utan slog sig ned på något afstånd i den stora länstolen och hörde på, medan han emellanåt betraktade de båda flickornas ansikten, där de sutto vid bordet med lampan, hvars röda skärm gaf en

fördelaktig belysning åt deras ansikten. Andra aftnar musicerade de för honom, och han tyckte om att höra Karin sjunga sina flärdlösa småbitar med den icke starka, men klara rösten. Han tyckte också om att få ett parti schack med någon af dem, eller, om han var vid riktigt godt lynne, kunde han berättas för dem historiska tilldragelser, han läst om. Från att blott ha kommit in till flickorna en och annan afton och endast dröjt en stund, kom han oftare och dröjde längre, och till sist blef det en afgjord sak, att han infann sig hvar kväll.

»Hvad här har blifvit treffligt i vårt gamla slott, sedan du kom,» sade Ebba en dag till Karin, »en sådan hemtrefnad ha vi inte haft förr, pappa tycker detsamma, fast han inte säger något, men när jag i går frågade honom, smålog han så vackert, som han ibland kan le, och såg så nöjd ut.»

»Sutto ni inte tillsammans om kvällarne förut?» frågade Karin.

»Jo, d. v. s. jag bodde i våningen där nere — våra rum här uppe omändrades och inreddes, till dess du skulle komma. Jag brukade gå in i pappas rum och sitta om kvällarne med mitt arbete eller en bok, men han talade mycket litet med mig. Han satt alltid och läste eller skref.»

»Men du har ju haft guvernanter?»

»Ja bevars, ett par, tre olika, men pappa tyckte aldrig om dem och inte jag heller. Då var jag för resten så barn, att jag vistades i barnkammaren och gick tidigt till sängs. Men innan jag blef sjuk, brukade jag rida med pappa hvar dag det var vackert väder, jag hade en egen liten ponny, men sedan förbjöd doktorn det, men det tänker jag börja på med

igen, när jag blir frisk, för det var det roligaste jag visste.»

Karin kunde icke förneka för sig själf, att grefven något tinat upp i sitt sätt gentemot henne. Åtminstone för den, som betraktat dem, skulle hans sätt ej ha gjort annat intryck än att han bemötte henne aktningsfullt och med en viss grad af vänlighet. Men Karin envisades att i hans vänlighet fortfarande spåra nedlåtenhet och aristokratens medvetna öfverlägsenhet gent emot löntagerskan i hans tjänst. Hon sade sig själf med bitterhet, att för honom stod hon blott ett trappsteg högre än hushållerskan. Hon kunde därför aldrig bli fullt otvungen i sitt väsen mot honom, utan visade honom en artig köld, vid hvilken hans försök till vänlighet förfröso och förvandlades till stelhet. Det var också ofta ämnen, som föranledde till meningsutbyten dem emellan, å hennes sida häftiga och hänsynslösa, å hans retsamt lugna och ironiska. Han höll fortfarande strängt på de familjetraditioner han vuxit upp vid, på bördens privilegium och anornas företräde. Hon föraktade allt detta och blef vild demokrat, blott för att motsäga honom, ehuru det i grunden äfven var hennes åsikt.

»Men ni har ju också ett *von* framför ert namn,» svarade han en gång spetsigt, »och står i adelskalendern.»

»Ja, olyckligtvis, men jag begär inte bättre än att få kasta bort det där *von*, och jag gör det en dag, för det skänker mig inte den ringaste glädje eller nytta. Det var en skomakare på Gustaf den tredjes tid, som hette Ström, och som räddade en kunglig pudel från att drunkna och därför blef adlad — nåja, det var nu i alla fall större bedrift än hvad många andra blifvit adlade för. Jag vet en greflig

släkt, som fick en vapensköld, när stamfaderns hustru blef en konungs älskarinna.»

»En kunglig belöning, som släkten nog sedan varit taksam för,» svarade grefven med ett gäckande leende.

* * *

I början af oktober kommo nästan samtidigt två gäster till Sagaholm. Den ena var grefvens moster, friherrinnan Holter, hos hvilken Ebba bott de två vintrar hon gått i fröken Hanners pension i Stockholm. Den andra var Ebbas syssling, fideikommissarien till Sagaholm den tjugufemårige gardeslöjtnanten Ludvig Altenburg.

»Nu får fröken göra bekantskap med ett original i tant Holter,» hade grefven sagt till Karin, »men fröken får inte stöta sig på hennes rättframhet och elaka tunga — hon skonar ingen, men de som känna henne äro vana därvid och fästa sig ej vid det.»

Ebba hade berättat så många roliga historier om friherrinnan, att de båda flickorna fått sig det ena hjärtliga skrattet efter det andra.

Tanten kom en afton, sedan grefven själf afhämtat henne och kammarjungfrun vid stationen i täckvagn med spann.

Betjänten slog upp båda dörrarne på vid gafvel till vestibulen för att låta friherrinnan vid grefvens arm träda in. Hon var en liten och korpulent dam, inhöljd i en massa pälsverk och en sjal lindad om hufvudet öfver hatten. Kammarjungfrun kom efter, bärande en långhårig liten hund på ena armen och ett toalettkskrin på den andra, de två ting, som hon särskildt var ålagd att taga vara på.

Sedan sällskapet kommit in, började en afklädnings- och aflindningsprocedur med friherrinnan, hvilken räckte en god stund och hvarunder hon flämtande utstötte följande:

»Jo, det är ett fint väder för hyggligt folk att vara ute i . . . en blåst, så att järnvägståget höll på att inte komma fram . . . jag var nära att telegrafera återbud i morgse. . .»

»Det kunde tant ha gjort . . .»

»Jaså — du är lika nöjd om, att jag kom — du är i sanning en artig nevö . . .»

»Jag menade bara, om tant haft en obehaglig resa.»

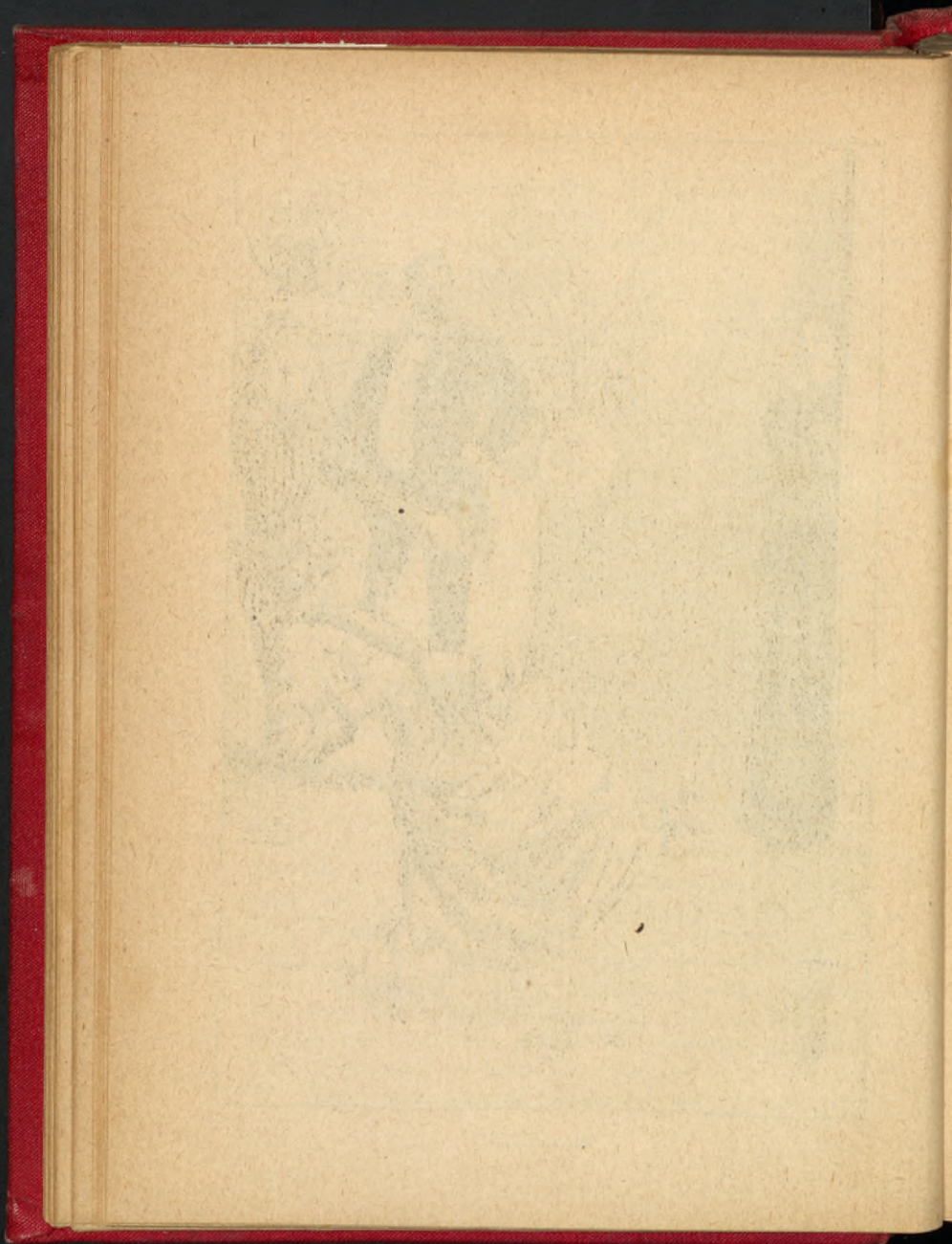
»Å, du behöfver inte komma med hartassen, jag känner mitt folk. Nu är jag i alla fall här och stannar, så länge jag finner det roligt, det lär nog inte bli så fasligt länge, tänker jag.»

Hon var nu befriad från sina ytterplagg, och hennes upphettade, runda ansikte med de grå kanonlockarne vid tinningarne, de buskiga ögonbrynen, den lilla trubbiga näsan och de små, skarpa ögonen blef fullt synligt.

»Här snålas väl som vanligt på ved, kan jag tro,» fortfor hon, »så det är bäst jag behåller min kofta på mig, för ännu ämnar jag inte lägga mig ner och dö, för att folk ska' få den glädjen att ärfva mig. God dag min söta (detta i vänligare ton till Ebba, som kommit ut och närmat sig); gläder mig att se dig — du ser inte alldeles ut som en döds kandidat, men mycket hull har du inte och dina ögon ha blifvit stora som tekoppar. Hvem är det som står och gluttar där i dörren, jag tål inte folk som står och kikar i springor — kom fram där!»

Karin hade stannat bakom den halföppna dörren,

och det var hon som på denna uppmaning trädde ut. Friherrinnans kalla skarpa ögon riktades inkvisitoriskt forskande på henne.

»Det är fröken v. Strömer,» sade Ebba, som hade svårt att dölja sin skrattlust, »mitt sällskap och min vän.»

»Ja — så — guvernanten — som står och spionerar — kunde just tro, att det var hon. Inte illa — näsan bara litet för spetsig — hon skulle ta sig bra ut, om hon vore bättre klädd, men inte är det ett utseende i min genre.»

Detta var all hälsning hon bestod den något förbluffade Karin. Sedan lätsade hon ej vidare om hennes närvaro, tillkännagaf, att hon önskade supera, innan hon gick till sina rum, och tillsade om en stor brasa i sitt sofrum.

Under supén underhöll hon dem med berättelser om hufvudstadslifvet och om släkt och vänner. Oaktadt sina sjutio år deltog hon ännu med ifver i sällskapslifvet och var själf en förenande länk i släkten, i det den samlades hos henne.

Hon klandrade alla anrättningarna, talade om sin totala brist på aptit, men åt dock med en kolossal matlust. Karin tilltalade hon ingen enda gång, men för Ebba hade hon ofta ett vänligt ord och ett belåtet leende. Ebba var hennes favorit, och det var ingen hemlighet i släkten, att denna, som ju skulle förlora fideikomisset, i stället skulle bli den rika tantens universalarfvinge.

Omedelbart efter supén drog friherrinnan sig tillbaka till sina rum för att lägga sig. Hon kysste Ebba på kinden, greffen förde hennes hand lätt till sina läppar enligt gammalt bruk från hans barndom,

men Karin bevärdigade hon ej med den ringaste hälsning.

Vid denna uppenbara ohöflichkeit färgades Karins kinder af en stark rodnad, och hon drog sig sårad undan. Grefven märkte det och kom ögonblickligen tillbaka, sedan han följt tanten till dörren.

»Ni blef ond på tant Malvina — det skall ni inte bry er om — vi ha ju förberedt er på hennes sätt.»

Det kokade inom Karin, och som ofta kunde hon ej nu behärska sin häftighet, utan svarade hetsigt:

»När man är löntagerska och tjänstehjon i ett greffligt hus, har man inga rättigheter att bli ond.»

»Å Karin!» Ebba flög henne om halsen och såg bedjande in i hennes ögon. Grefven ryckte till som för ett slag.

»Har inte Ebba nyss presenterat er som sin vän, och visar hon inte i hvar stund, att ni i vårt »greffliga hus», som ni uttrycker er, icke är ett »tjänstehjon» utan vår käraste vän?»

Han märkte inte själf, att han sade »vår», men Ebba inföll:

»Ja det är sant, du är vår egen Karin, och du skall bara inte bry dig om tant Malvina.»

»Jag har aldrig förr varit i — tjänst,» svarade Karin, i det ett ofrivilligt leende, följdt af en sidoblick på grefven, krusade hennes läppar, »jag medger, att jag har svårt att sätta mig in i det, men jag medger också, att jag aldrig blifvit påmint därom så som i afton.»

»Tala inte om »tjänst», Karin, när jag håller så mycket af dig — du är min kära syster, och jag kan inte lefva utan dig.»

»Det kan du nog, och det gör du också en dag,

men hos dig finnes intet annat än kärlek och finkänslighet.»

»Och nu förlåter ni tant Malvina?» Grefven räckte henne sin hand. Hon lade sin i hans, såg honom frimodigt i ögonen och svarade skrattande:

»Jag bryr mig inte om »tant Malvina» — min egenkärlek hjälper mig, då jag säger mig, att jag är lika god som hon, ja, bättre, ty jag har aldrig behandlat en tiggerska så som hon mig.»

»Och ni talar aldrig mera om, att ni är löntagerska i det grefliga huset?» Han höll ännu hennes hand i sin, och det var inte möjligt för henne att längre vidhålla sin åsikt, att han bemötte henne högdraget. Hans ton var osökt vänlig, och hans blickar hvilade med värme på henne — dessa vackra, djupa, sorgsna ögon, i hvilka hon från första dagen läst en själs historia, som ingaf henne intresse och deltagande.

»Förlåt mig,» sade hon enkelt, »jag förifrar mig så lätt.»

Från den stunden tyckte Karin, att ismuren fallit bort mellan henne och Ebbas far, och att de kommit hvarandra närmare.

Nästa dag vid frukostbordet bevärdigade friherrinnan icke heller Karin med någon hälsning, men efter en stund började hon helt plötsligt ett samtal med henne angående hennes släktförhållanden och ville veta, hvarifrån hon egentligen fått sitt »von». Karin svarade med sin historia om skomakaren, som räddat den kungliga pudeln. Friherrinnan brast i ett hjärtligt skratt.

»*Si non é vero, é ben trovato!*»* sade hon, »den

* Om det ej är sant, är det väl funnet.

där lilla guvernanten är inte dum — jag tror jag tycker riktigt om henne — hon har skinn på näsan, och jag kan inte med pjaskigt folk; jag tänkte hon var ett sådant där sentimentalt månskensämne som alla andra guvernanter.»

Sedermera ömsom förbisåg hon Karin, ömsom uppmärksammade henne, allt efter som hennes humör var och det roade henne. Men i allmänhet benämnde hon henne aldrig för annat än »guvernanten» och »hon».

Två dagar efter friherrinnans ankomst anlände den andra gästen, den unge fideikommissarien. Karin var fullt beredd på att också här finna den aristokratiska förnämheten och högfärden, men blef angenämt öfverraskad, då den unge mannen genast bemötte henne med glad öppenhet och aktningsfull vänlighet. Hon tyckte från första stunden om hans ungdomsfriska väsen och glada syn på lifvet. Nå ja, hvad hade lifvet väl annat än ljusa förhoppningar att bjuda honom, ung, med ett fördelaktigt utseende, arfvinge till ett af landets mest framstående herresäten — inte underligt, om allt lekte för honom och skimrade i en lockande glans!

Sedan de två gästerna kommit, samlades man om aftnarne i nedre våningens salong och förmak. Friherrinnan spelade gärna sitt parti kort, helst vira, då de voro tre, eljes piket med grefven, om löjtnanten föredrog att språka med flickorna, hvilket han synbarligen gjorde. Ungdomarne brukade då roa sig med charader, sällskapsspel och skriffekar, och deras muntra skrattsalvor ljödo genom rummet bort till de två, som sutto i sin vrå och spelade piket.

»Det har blifvit nytt lif nu här på slottet,» anmärkte friherrinnan vid ett sådant tillfälle, »aldrig har här förr skrattats så sedan olyckshändelsen.»

»Det har kommit en tomte till vårt dystra slott, tant.»

»Du menar den där guvernanten? Hon är visst en bra människa, men stolt och uppnosig — det kommer aldrig att gå henne väl här i lifvet, högmod och fattigdom passa illa ihop . . .»

»Passar högmod bättre till rikedom?» afbröt grefven ironiskt.

Friherrinnan gaf honom en skarp blick.

»Ja, där är det åtminstone bättre på sin plats. Men se, hvad den där flickan ser charmant ut i afton — hon är för resten mycket journalière — men just nu i belysningen från lampans röda skärm, med den där hvita tyllsjaletten lindad kring halsen — se, nu när hon skrattar och visar de vackra, hvita tänderna — hon är farligt vacker, där hon nu sitter, Hugo — och det finner också vår käre nevö Ludvig!»

Hon skrattade ett elakt, gäckande skratt.

Grefven tappade sina kort, i det han häftigt vände på sig och såg bort till de unga, hvilka som bäst höllo på med en tankelek och satte på hvarandra allehanda kvistiga frågor. I detsamma lade Ludvig sin hand på Karins och hviskade något så tätt i hennes öra, att grefven tyckte sig kunna se hans läppar vidröra det. Det hörde utan tvifvel till leken, ty strax därefter gjorde han detsamma med Ebba, men grefvens ansikte hade dock mörknat.

»Hvad är det för en dum lek de hittat på,» sade han, »det är Ludvigs spektakel.»

»En mycket dum lek,» svarade friherrinnan åter elakt, »men förtjusande rolig för kontrahenterna. Du skulle alltså ogilla, om leken blefve allvar?»

»Tant menar om . . . ja, det vore mycket att beklaga — Ludvig och Ebba äro ju bestämda för hvar-

andra. Dessutom — fideikommissarien och min dotters guvernant . . .»

»Det fögnar mig att höra dig tala så; jag har tyckt mig, sedan jag denna gång kom hit, finna dig något böjd för vissa demokratiska åsikter, som fordom voro alldeles främmande för dig, en tendens att inte hålla så strängt på anor och börd. Men det gläder mig att du ännu bibehåller din kärlek till familjetraditioner och familjeheder.»

»Hon är dock adel,» sade grefven begrundande.

»Bah, knaperadel — skomakaradel, om hon själf brukar kalla sig — haha! Men nu är det din tur att spela ut.»

Någon dag därefter kommo de tre ungdomarne hem från en förmiddagspromenad. Ebba gick före in i slottet, medan de två andra dröjde några ögonblick på terassen. De talade ifrigt med hvarandra, och Karins kinder hade af promenaden fått den höga färg de behöfde, för att det skulle vara hennes »*beau jour*», som friherrinnan kallade det. De hade antagligen tvistat om någonting, ty Ludvig gestikulerade ifrigt och ville öfverbevisa henne om något. Men Karin skakade på hufvudet och ville ej ge med sig. Efter ännu ett par minuters samtal räckte Ludvig henne skrattande sin hand, och sedan han tycktes ett par gånger bedt henne därom, lade hon sin däri, och innan hon hann förekomma det, hade han kysst den utanpå handsken. Hon skakade åter på hufvudet, log sitt friska leende och sprang före honom in i vestibulen.

Men från två fönster hade den lilla scenen åskådats. Det ena var från tant Malvinas, hvilken beslöt att ingripa i händelsernas gång, och det andra från grefvens, som kände harm och bitterhet uppstiga i

sitt hjärta gentemot denna unga flicka, som var på väg att grusa en af hans lifs käraste förhoppningar. Han beslöt dock att *icke* ingripa i händelsernas gång, utan afvakta framtiden. Måhända var det å bådas sidor blott en öfvergående fantasi, som skulle dunsta bort, när Ludvig rest.

Samma dags eftermiddag kom ett bud till Karin från friherrinnan, som bad, att hon skulle få tala vid henne på friherrinnans rum. Den gamla damen drog sig hvar eftermiddag tillbaka ett par timmar för att läsa eller »meditera» i ro, aldrig för att sofva middag, ty det hörde till hennes egenheter, att hon led af sömnlöshet och »hvarken natt eller dag fick en blund i sina ögon», ehuru kammarjungfrun försäkrade, att hon snarkade så, att det genljöd i hela rummet.

Det var med stor förundran öfver hvad hon kunde vilja henne, som Karin infann sig hos friherrinnan. Denna satt framför en sprakande kakelugnsbrasa med den lilla silkesraggiga King Charles, hunden, i knät och en japansk solfjäder i handen för att skydda ansiktet mot hettan. Karin mötte i dörren kammarjungfrun, som kom utrusande med förgråtet ansikte. Friherrinnan hade alltid obehag med sina kammarjungfrur och bytte om dem vid hvarje kvartal. De kunde aldrig göra henne till lags, och hon ansåg sig för en ständig martyr i deras händer, under det att hon i själfva verket pinade ut dem med sina nycker och sin elaka tunga.

Friherrinnan såg tämligen upphettad ut och viftade sig med solfjädern.

»Sitt ner, lilla guvernant,» sade hon nådigt till Karin, som efterkom hennes uppmaning och tog plats på något afstånd från brasan. Skenet därifrån var

det enda, som upplyste rummet, ty lampan var inte ännu tänd.

»Jag är verkligen litet altererad,» fortfor den gamla damen, »den där Marie har plågat lifvet ur mig, men nu är hon afskedad — kan gå, när hon vill — jag kan taga en bondflicka här på landet och uppfostra. Jag begriper ej, hurudant det uppväxande släktet är, ingen respekt för ålder, börd och rikedom — men det kan aldrig gå i längden — det undergräver moralen och samhället. Marie var rekommenderad åt mig af grefvinnan Gyllenborg, och så finner jag i flickan den lömskaste, gemenaste, näsvisaste varelse . . . det är horribelt!»

»Ja, det är mycket ledsamt,» svarade Karin leende.

»Jaha — och så skrattar hon där — ja, det är bara, för det hon inte själf haft att göra med dessa odjur — hon tar naturligtvis deras parti, hon hör ju ungefär till samma kategori.»

»Hvad vill friherrinnan mig egentligen?» frågade Karin lugnt.

»Jaså — ja, det var sant. Det var något särskildt jag ville tala med henne om. Hon vet ju, att grefve Ludvig är fideikommissarie till Sagaholm?»

»Jaa — naturligtvis . . .»

»Och att Ebba är min universalarfvinge . . .»

»Ja, också det, men . . .»

»Men hon vet kanske inte, att Ludvig och Ebba äro bestämda för hvarandra, så att Ebba och hennes son, om hon får någon, ändå få egendomen?»

Karin såg öfverraskad upp.

»Nej, det visste jag inte — och det tror jag inte heller Ebba vet.»

»Det är möjligt, men när hon fyllt sexton år,

skall hon få del af det, och Ludvig vet och är med om det.»

Karin svarade ingenting, utan såg tankfullt in i den flammande brasan.

»Inte vet jag precis, om Ludvig är något särskildt förälskad i sin barnsliga lilla syssling, men inom vår klass är det inte just så vanligt, att man gifter sig af kärlek, det anses mest passande för tarfligt folk.»

Karin svarade fortfarande ingenting. Hon såg Ebbas framtid i ett nytt ljus, och hon kunde inte genast sätta sig in ställningen, helst som hon var alldeles öfvertygad om, att båda kontrahenterna ej kände för hvarandra annat än en ganska ljum på släktskapen grundad tillgifvenhet. Men tillgifvenheten kunde ju stärkas med tiden, de voro båda ännu så unga.

»Naturligtvis,» fortfor friherrinnan och strök med handen öfver hundens hufvud, »hindrar detta inte, att Ludvig, som i det fallet nog inte är bättre än alla andra, kan inlåta sig i kurtis under sitt stånd, men lilla guvernanten förstår nog, att någon sorts kärleksaffär mellan honom och Ebbas guvernant skulle vara ytterst skandalös och upprörande . . .»

»Menar friherrinnan *mig* — eller missförstår jag?»

Karin höjde sitt hufvud, blek och med gnistrande ögon.

»Just så, intet missförstånd alls — det är endast till undvikande af missförstånd jag bedt att få tala vid henne. Hvar enda en kan se, att vår unge nevö, som inte ännu är torr bakom öronen, förälskat sig i sin tillkommande bruds sällskapsdam. Min nevö, grefve Altenburg, har med oro och harm sett, huru sakerna utvecklats sig, och hon har skaffat honom åtskilliga sömnlösa nätter, kan jag försäkra.»

»Är det *han*, som gifvit friherrinnan i uppdrag att säga mig detta?»

»Ja,» inföll friherrinnan kort, som ingalunda drog sig för att i hast uppfinna en liten nödlögn, när hon ansåg det fördelaktigt;» en äldre erfaren dam i min ställning kunde ju bäst behandla denna för oss alla grannliga sak.»

»Jag tackar friherrinnan för friherrinnans grannlagenhet. Den var dock alldeles obehöflig, ty Ebbas sällskapsdam hade aldrig lånat sig till någon 'kurtis' med greve Ludvig.»

Hon reste sig och stod framför den gamla, blek och stolt.

»Men en kvinna, som älskar, blir lätt svag,» sade friherrinnan vänligare, »hon kunde ha trott, att han ämnade gifta sig med henne.»

»Jag älskar inte, och jag tänker aldrig gifta mig,» svarade Karin kyligt; »tillåter friherrinnan, att jag aflägsnar mig?»

»Åh nej, sitt en stund till,» svarade den gamla damen vänligare. Karins sätt hade imponerat på henne, hon kände en viss beundran och högaktning för henne och ville nu på sitt vis vara vänlig mot henne.

Karin satte sig motsträfvigt igen på stolen. Hon såg trött och uttråkad ut.

»Hvad tänker fröken om Ebbas hälsotillstånd?» frågade friherrinnan, för första gången begagnande frökentiteln till henne.

»Jag tror, att hon är mycket klen, men jag hoppas, att en vinter i södern skall återställa henne.»

»Hon *måste* bli frisk för allas vår skull — jag kan inte tänka mig, hur det skulle vara om detta barn ginge bort. Fröken har väl hört den sorgliga historien med hennes mor?»

»Ja, Ebba har berättat mig den.»

»Nåja, Ebbas mor hade alltid ett skralt hufvud, inte mycket vett att taga af, så hade det inte blifvit detta, hade nog något annat beröfvat henne det lilla förståndet. Men vacker var hon — ett osjälfständigt, utveckladt väsen, vek och tålig. Det behöfdes tålmod, för hennes man var mycket häftig på den tiden och en stor egoist — det senare finns nog kvar ännu, han uppoffrar sig inte gärna för någon annan, han har blifvit en maklig drömmare, som hänger näsan öfver sina papper och manuskript, men som ingen del tar i det offentliga lifvet. Han har två gånger afsagt sig val till riksdagsman, och det var dumt af honom, ty det hade ryckt upp honom och gjort hans bortglömda personlighet åter känd; han är kunskapsrik och begåfvad.»

Ämnet intresserade Karin, hon glömde sin föregående förargelse och lyssnade uppmärksamt, medan den gamla fortfor att berätta om slottets innevånare, om hur de nygifta haft det och om Ebbas barndom. Allt emellanåt interfolierade hon med kraftuttryck och elaka anmärkningar, men inunder allt lyste dock fram en stor tillgifvenhet för dem alla och isynnerhet för Ebba.

Brasan hade brunnit ned, och endast de röda kolen funnos kvar i ojämna högar, som bildade fantastiska figurer, hvilka i Karins inbillning blefvo till en hel saga, om hur generationer efter generationer föddts, älskat, hatat, fröjdats, lidit och dött. Och som en underbar saga var det också, att just hon skulle sitta där i denna aftonstund och lyssna till den gamla damens berättelser och med fantasiens tillägg bilda sig ett lefvande intryck af händelser och personer från äldre tider. Och tankarne förde henne vidare från

det förflutnas skuggor till det närvarandes verklighet och hän till framtidens sväfvande drömmar . . .

Då spratt hon hastigt till vid ljudet af friherrinnans röst, vaknade ur sin drömvärld och reste sig för att gå.

Men innan hon gick, hade hon tändt lampan, hjälpt friherrinnan med hårklädseln och lofvat tala reson med kammarjungfrun. Till hennes förvåning drog den lilla damen henne ner till sig, kysste henne flyktigt på kinden och sade:

»Jag tycker om henne — och hädanefter säger jag Karin.»

VII.

På aftonen var det främmande på Sagaholm. Det var kyrkoherden och deras äldste son, den sjuttonårige sjökadetten, som var hemma och hälsade på. Han var Ebbas barndomsvän, och då de inte råkats på rätt länge och han sedan dess gjort en resa till Västindien, hade de mycket att säga hvarandra och sutto största delen af aftonen i en vrå i ett hörn af det lilla kabinetet och pratade ifrigt med hvarandra.

Karin hade hela aftonen undvikit Ludvig, och då hon varit nödsakad vexla några ord med honom, hade hennes förra öppna vänlighet förbytt till köld och tillbakadragenhet.

Kort före supén stod Karin ensam i matsalen och ordnade blommor i en bordsprydnad. Ludvig passade på tillfället och skyndade efter henne. Hon rynkade sina fina ögonbryn och såg missnöjd ut.

»Hvad är det, fröken v. Strömer, hvarför är ni ond på mig?»

»Var snäll och räck mig den där blomman — tack —» hon gick ett steg tillbaka för att se effekten och stack sedan in blomman.

»Ni vill inte svara mig,» återtog han, »ni undviker mig, ni är ovänlig. Det är något som kommit emellan oss — det är bestämdt tant Malvina!»

Hon svarade ej, utan fortfor med sin sysselsättning.

»Jag vill slå vad om, att hon varit framme och sagt någonting. Jag kan till och med säga er hvad . . . Hon har varnat er för mig, hon har talat om familjetraditioner och familjehögfärd — och hon har sagt er, att min kärlek hvarken vore någonting att tro på eller en tillåten sak.»

Hon flyttade sin blick från blommorna hon ordnat till hans ansikte. Där lyste den varmaste känsla ur hans ögon, det var icke något misstag och icke någon lek.

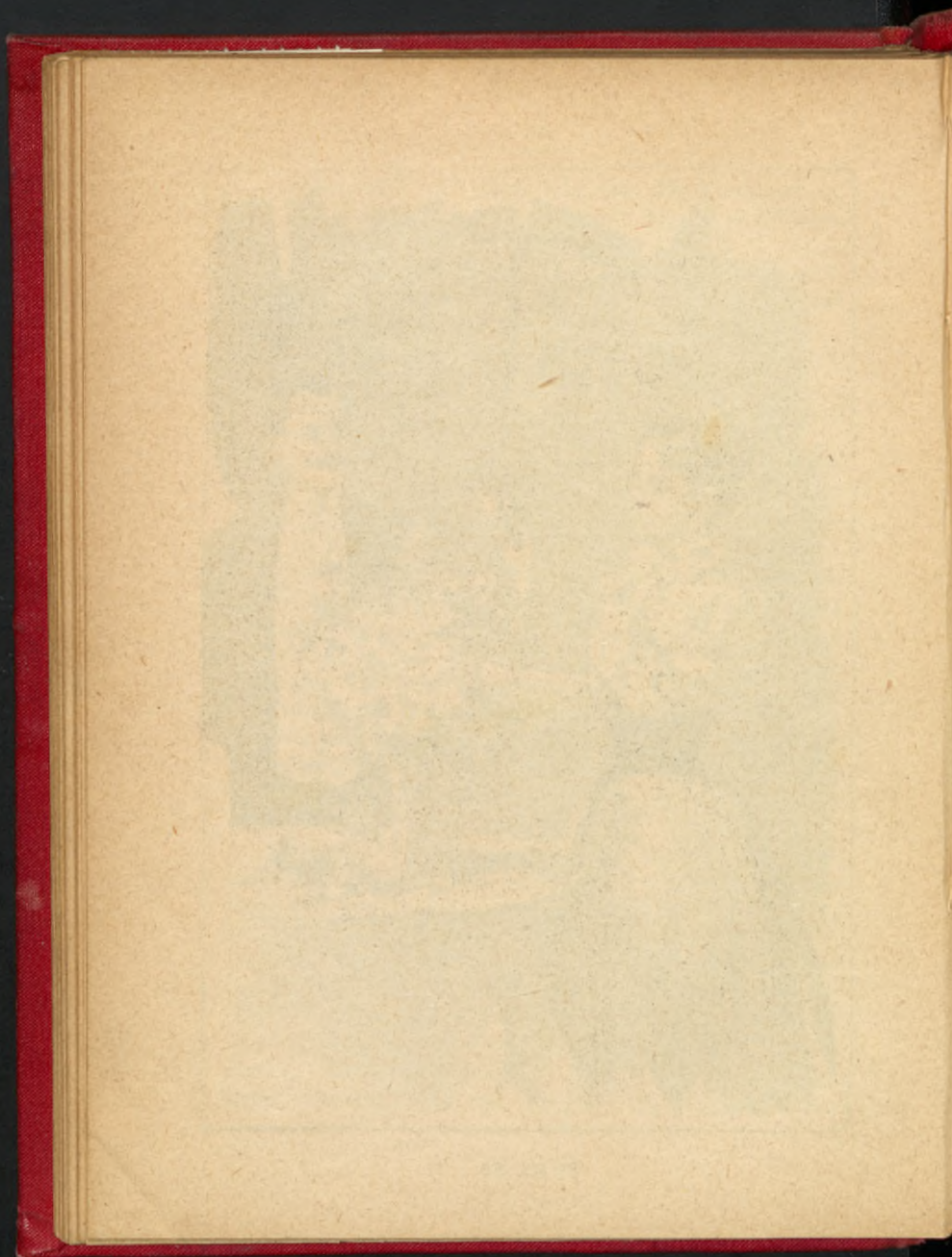
»Jag vill inte, att ni skall säga någonting,» sade hon vänligare, men utan värme.

»Om min kärlek? Jo, jag skall tala därom nu och alltid, så länge jag lefver — så länge vi två lefva tillsammans och älska hvarandra — ty ni älskar mig, Karin, och ni vill bli min hustru?»

Hon svarade inte strax. Hans hustru! Det innebar rang och rikedom, härskarinna till Sagaholm, en snäll och god make, som hon kunde känna tillgifvenhet för. Hon hade icke förblifvit okänslig för lyxen omkring henne, den smekte och tjusade henne, den spred kring henne en doft af förfinad vällust, som intagit hennes sinnen och kommit henne att känna rikedomens som något förföriskt lockande och tilldragande. Frestaren hviskade i hennes öra: räck ut din hand, och allt detta vill jag gifva dig! Och hon var

Se sid. 88.

nära att räcka ut handen och gripa det, som skulle öppna för henne en värld af allt det, som kan locka och fångsla en ung kvinna, då hon i detsamma skymtade grefve Hugo Altenburgs gestalt förbi dörren i rummet innanför salen. Det var som rusade allt blod till hennes hjärta med ett häftigt sting, och därefter började det våldsamt slå. Nej hon kunde det ej! Frestelsen försvann som genom ett trollslag. Skulle hon tränga sig mellan *honom* och hans enda, sista, kära förhoppning — för att själf få lyx och rikedom och därvid smida sitt ideal — icke var det rikedom, rang och flärd hon gått ut i världen att söka, men väl oberoende och frihet i andlig utveckling.

Han upprepade sin fråga, oroligt och häftigt, ty han såg, att där från henne icke mötte honom någon motsvarighet i känslans värme.

»Nej — jag kan det inte — förlåt mig, vi två ha varit så goda vänner, men jag anade ingenting förrän i dag. Jag vet ju också nu, att ni tillhör Ebba . . .»

»En uppgörelse inom släkten, ja, som jag visserligen tigande gifvit mitt samtycke till, men intet hedersord binder mig, och fråga kusin Ebba, där hon sitter i det lilla kabinettet med glödande kinder och strålande ögon och lyssnar till kadett Holms sjöhistorier, om hon vill ha mig, och jag tror, hon skall betacka sig för presenten!»

»Ebba är så ung ännu, och ni är ju själf ung — jag är jämnårig med er och kommer att åldras förr än ni. För resten tjänar det ingenting till — jag vill aldrig mera höra talas därom — hör ni, aldrig mera.»

Hon gick hastigt från honom in i salongen, utan att akta på, att han bad henne lyssna till ho-

nom. Strax därefter tillkännagafs, att supén var serverad.

* * *

Nästa dag låg oväder i luften inomhus på Saga-holm. Ebba, som öfveransträngt sig föregående afton, låg på en soffa och orkade icke vara uppe. Tant Malvina var vid dåligt lynne och grälade på alla människor samt sade sig snart ämna lämna Saga-holm. Karin satt och läste högt för Ebba, men hon läste mekaniskt, utan uttryck och med tankarne på annat håll.

Ludvig hade halfva förmiddagen varit instängd i biblioteket med sin onkel, och när de en kort stund syntes vid lunchen, såg den äldre allvarlig och dyster ut och den yngre nervöst upprörd. Efter lunchen anmodades Karin att infinna sig hos grefven i och för ett samtal. Motvilligt och med trots i sitt hjärta gick hon dit in, och likson den dagen hon mottagit hans instruktioner om Ebba, satt hon också nu i den lilla soffan i hörnet vid sidan om fönstret med styf hållning och hufvudet stolt tillbakakastadt. Och dock klappade hennes hjärta så, att hon själf tydligt hörde dess slag, och något liknande ångest sammansnörde hennes strupe. Hon visste hvad som skulle komma, och hon kände sig som ett jagadt djur, hvars hud får mottaga det ena smärtande stinget efter det andra. Hvarför kunde de ej låta henne få vara i fred? Hon begärde ju icke något af dem, hon ville dem ingenting, hvarken deras pengar eller deras grefvekrona lockade henne. Och nu skulle det upprepas omigen — familjhögfärd och familjetraditioner — hennes ringhet skulle riktigt trumfas i henne, och hennes stolthet trampas under fötterna.

Grefven stod vid det ena fönstret med ryggen ut åt rummet och såg ut i den kulna novemberdagens dimma.

Det var honom mycket pinsamt alltsamman, och han visste tydligen ej, hur han skulle börja. Men han var ättens hufvudman, och det uppdrag han åtagit sig, ville han fullgöra.

»Min nevö har i dag hos mig anhållit om tillåtelse att begära fröken v. Strömers hand,» sade han med sträf röst, utan att vända sig om.

Karin svarade ingenting, hon endast knöt händerna krampaktigt om hvarandra, där de hvilade i hennes knä.

Grefven fortfor på samma sätt:

»Då han har ansett, att förnämsta eller enda hindret för en sådan förening skulle vara från mitt håll, har han, som naturligt är, vändt sig till mig. Vi ha därför haft ett längre samtal i dag, och jag vill inte nu här återupprepa alla skälen mot . . .»

»Det behöfs inte,» inföll Karin, »det har ju friherrinnan Holter redan å edra vägnar med stor pietet — för släktens räkning — utfört.»

»Friherrinnan — å mina vägnar — det har jag aldrig bedt henne om.» Han vände sig till hälften mot henne, men dock utan att fästa blicken på Karin.

»Så sade hon, eller missförstod jag henne . . .»

»Å nej, hon sade det nog — det är så likt henne. Kanske *menade* jag i grunden detsamma som hon, men hennes uttryckssätt var säkert inte mitt. Hur som helst — allt strandar mot Ludvigs kärlek till er, och det tycks ej vara en öfvergående fantasi, utan en trofast, allvarlig känsla. Enligt mitt löfte till honom anhåller jag därför, i det jag ger mitt bifall därtill, att ni ville skänka honom er hand

och er genkärlek.» Det sista ordet kom tveksamt och otydligt öfver hans läppar.

Öfverraskad såg hon upp med ett ljusnande uttryck i sitt ansikte. Hon mötte då hans blick, som lugn och allvarlig sökte hennes.

»Där finns inte egentligen något betänkligare skäl att neka till detta — detta giftermål, då ni utom er älskvärda personlighet och tilldragande karaktär äfven är af adlig börd. En Altenburg har ännu aldrig gift sig med en ofrälse, och jag är glad, att min nevö inte nu heller blir den förste . . .»

»Det är alltså detta lilla *von*, som jag en dag ämnar kasta bort, som gör mig värdig fideikommissariens till Sagaholm kärlek?» frågade hon med återvaknadt trots.

»Icke ensamt, men till en viss grad.»

»Jag är ledsen, att hvad herr grefven nu sagt i alla händelser blir utan resultat, men greve Ludvig borde underrättat grefven om, att jag i går kväll afböjde hans frieri.»

»Det tog han blott som farhåga för hvad jag kunde tänka och säga.»

»Och grefven trodde detsamma . . .»

Han böjde sitt hufvud till en jakande åtbörd.

»Men jag vill inte,» sade hon häftigt och reste sig upp. »Jag är så trött på det alltsamman — på dessa gamla rostiga vapensköldar, på »von» och »icke von», på aristokrati och högfärd. Jag längtar tillbaka till mitt tarfliga hem, där jag har mina kära, som hålla af mig, utan att resonnera sig till, om jag har värde som adelsdam — där blir det glädje och jubel, om jag kommer tillbaka just sådan jag är . . .»

»Och här sorg och vecklagan — hur tror ni Ebba skulle kunna bära det nu?»

Nej, det var sant — Ebba behöfde henne, där fanns åtminstone hjärtats omedelbara tillgifvenhet. För Ebbas far var hon fortfarande en främling, en löntagerska — honom var det likgiltigt, om hon for eller stannade kvar, om hon gifte sig med den ene eller den andre, endast hon icke fläckade *deras* vapensköld med ett namn utan »*von*»!

Han kunde icke förklara hennes starka rörelse annat än så, att hon likväl älskade Ludvig och endast nekade af pliktkänsla. Men så som saken nu förhöll sig, ansåg han att det var att drifva plikten för långt och gjorde därför ännu ett försök, ehuru temligen lamt, till nevöns förmån.

Det ryckte i Karins läppar, det darrade i ögonlocken, och hon stred mot den gråt, som ville fram.

»O, låt bli att tala mera om det,» sade hon i bevekande ton, »jag vill det ju inte.»

»Ni älskar då inte min nevö?» frågade grefven sakta.

Han såg åter bort ut genom fönstret.

»Nej, jag älskar honom inte.»

»Då förfaller saken af sig själf; men mitt ord står fast, om ni en dag skulle ångra er.»

»Jag kommer aldrig att ångra mig.»

Han smålog, i det han svarade:

»Det ha många kvinnor sagt före er och ändå till sist ånkrat i ett sådant fall som detta.»

»Men jag älskar min frihet högre än allt annat,» svarade hon och gick mot dörren.

I det hon lämnade rummet, såg han efter henne med ett uttryck så soligt och varmt, att om hon kunnat se det, skulle hon tänkt, att hon befriat honom från en stor börda.

Någon stund därefter satt han och bläddrade i

en juridisk bok. Af en händelse kom han att slå upp sidan om skilsmässelagen och blef så djupt intresserad däraf, att han ej kom ned till middagen, förrän Ebba hämtade honom. Han hörde inte ens hennes knackning, utan spratt till, när hon stod alldeles invid honom och med handen på hans axel frågade:

»Hvad läser du så ifrigt, pappa, att du glömmet middagen?»

Han slog hastigt igen boken och såg ut som en människa, ertappad i något olofligt förehafvande.

När Karin kommit från grefven upp på sitt rum, hade hon fallit i häftig gråt. Ebba, som från rummet utanför hörde henne, gick in, slog sina armar om henne och bad att få veta, hvarför hon grät. Då hon icke fick något svar, sade hon:

»Å, jag vet det — jag är inte så barnslig, som man tror, jag både ser och hör — det är Ludvig, — han har friat, och nu är det spektakel, och de ha gjort dig ledsen — säg, är det inte för Ludvigs skull du gråter?»

»Nej, liten, jag tror inte det är för Ludvigs skull!»

»Och då stannar du ännu hos mig? Ingen får taga dig från mig!»

»Ingen kan taga mig från dig, så länge du behöfver mig.»

* * *

Karin kom ej ned till middagsbordet, och på aftonen reste Ludvig, sedan han likväl tillställt henne en biljett, i hvilken han bedyrade henne sin kärlek och sade sig skola vänta och hoppas, till dess hon gaf med sig.

Två dagar därefter for friherrinnan Holter, sedan hon förklarat sig ha så odrägligt tråkigt, att hon inte kunde uthärda. Grefven följde henne till Stockholm, där han hade affärer, och under tiden började flickorna förberedelser till resan till södern, som skulle äga rum fjorton dagar senare.

Från hemmet hade Karin, hufvudsakligast genom Alfhild, haft trägna underrättelser. Alfhilds förlofning var eklaterad, men ännu på ett par år hade de ingen tanke på giftermål. För öfrigt gick allt sin vanliga gång, utom att bror Ernst var i staden i skola och att Alfhild läste med Alida i stället för Karin. Sedan Karin for, hade fadern grälat mindre, men såg ständigt ledsen och bekymrad ut och var tyst och fåordig. Från Gustaf hade de i hemmet endast erhållit ett bref och Karin hade haft ett, de voro mycket korta och innehöllo endast, att han hade svårt få någon plats och nu blott hade ett ringa lönande, tillfälligt arbete. Karin kunde förstå, att han slet ondt, men att han inte ville erkänna det.

Grefven skulle följa flickorna till rivieran, men sedan återvända till Sagaholm. Två dagar före den, som var bestämd till afresan, kom han hem. Han hade frågat Karin, om hon behöfde något till resan, som han kunde skaffa henne, men hon hade svarat nej. Det hon möjligen var i behof af tänkte hon köpa sig utomlands. Emellertid hade Ebba haft en hviskande öfverläggning med sin pappa, som hade till följd, att när han kom från Stockholm, hade han med sig två dyrbara pälskappor. Den ena hängde han om Ebbas axlar, som förtjust svepte sig i den och speglade sig i en trymå. Den andra räckte han till Karin, i det han sade, att Ebba upplyst honom om, att Karin inte hade någon päls. Ville hon taga mot denna?

Karin såg missnöjd ut och svarade, att hon aldrig haft en päls i hela sitt lif och inte behöfde någon nu heller.

»Men ni har aldrig rest så långt förr,» invände grefven.

»Karin, nu har ju pappa redan köpt den — hvarför kan du inte taga den?» inföll bedjande Ebba.

»Därför att det är fröken Karin så motbjudande att få det lilla ordet *tack* öfver sina läppar,» svarade grefven kort, i det han lade kappan på en stol.

Karin skiftade färg, men efter ett ögonblicks tvekan bröt ett leende fram öfver hennes ansikte.

»*Tack!*» sade hon sakta, utan att se på grefven och gick bort till Ebba, hvars kind hon hastigt kysste.

Under resan var Ebba klen, så att det egentligen ej blef fråga för någon af dem att bese något. Själfva resorna tröttade henne mycket, och hon längtade blott till målet, hvilket att börja med var Nizza.

Grefven var under resan vid gladare lynne, än Karin någonsin sett honom hemma. Det var inte möjligt för någondera af dem att vid den förtroliga samvaro en resa måste medföra bibehålla någon slags kyla eller stolt värdighet. De blefvo som två goda vänner, de utbytte tankar och åsikter samt dispute-
rade ofta, ty grefven hade ett mera drömmande och subjektivt sätt att se allting, mot hvilket Karins klara uppfattning och mera praktiska natur uppreste sig. Allt hvad han såg af naturskönhet, konstverk, lefvande och döda ting, likasom reflekterade sig i hans inre i känslor och stämningar, dem han med en poets sinne älskade att dröja vid, dissekera, frammana. Karin däremot glömde sig själf för det utomstående, som uppenbarade sig för henne. Hon ville

öfverallt söka lösningen på tillvarons gåta ej i drömmar och känslöstämningar, utan i lifvet själfvtt rundt om henne, där hvarje minsta partikel var en del af det stora universum.

Karin skröt af att aldrig i sitt lif ha skrivit mer än två rader vers, nämligen på en julklapp åt Alfild, när hon blott för att få rim till »ljusstake» funderade i tre timmar, tills dess hon fått ihop en högst omotiverad mening, som slutade med »hästkrake.» Och dock älskade hon naturen med en varm själs djupa mottaglighet för dess mångskiftande rikedom. Å, hon hade nog drömt, också hon, där hemma i skogen på Kvarnberga, men hon hade aldrig haft förmåga att kläda dessa känslor i ord, ännu mindre i poesi. Och nu sade hon sig, att drömmens tid var förbi, nu ville hon lefva sitt lif med vaket sinne och öppna ögon. Därför behöfde hon icke bli kall och torr, å nej, hon kände varmare och innerligare för hela mänskligheten, ju mindre hon drömde och ju mera hon såg. Dessutom var hon inte något särskildt konstnärligt anlagd. Taflor och konstverk intresserade henne blott för stunden, men gjorde aldrig djupare intryck på henne. När hon vid hemresan i Dresden såg sextinska madonnan, erinrade hon sig den sedermera blott dunkelt, mera som en stämning än en bild, men däremot glömde hon aldrig synen af en förfärligt vanställd krympling, som hasade sig fram på gatan, när de kommo ut från galleriet.

Sedan grefven installerat dem väl i Nizza och sett dem förtjusta och intagna af den härliga naturen, de doftande rosorna och de ljumma vindarne, lämnade han dem.

Han var i en vek och rörd stämning, när han tog afsked, och till Karin sade han:

»Akta henne väl, hon är min enda skatt — min sista! Och telegrafera genast, om någonting händer.»

På hemresan besökte grefven sin hustru. Han skref sedan därom till Ebba, att han funnit henne temligen bra, att hon blifvit glad att få se honom och mer än förr frågat efter Ebba. Men då grefven frågat, om hon kände någon önskan att följa honom hem, hade hon blifvit orolig och svarat *nej*.

Vid julen blef det kallt i Nizza, Ebba fick host-attacker, och på läkarens inrådan måste de hastigt fara till Sicilien. Här repade hon sig åter snart, och det ena brevet gladare och förhoppningsfullare än det andra kunde skickas till enslingen på Saga-holm.

På nyåret öfverraskades de plötsligt en dag, af att grefve Ludvig anlände och slog sig ned hos dem under några veckor. Hvarken han själf eller grefve Altenburg hade förut anmält hans ditkomst, ehuru han låtit onkeln veta, att han ämnade resa ut.

Hans närvaro gaf anledning till än flere utflykter, som mycket roade flickorna och bidrogo att göra deras vistande där så angenämt som möjligt. Men då han den sista tiden med beundransvärd energi oupphörligen förnyade sitt frieri till Karin, tröttade han ut henne, så att hon blef nervös och vid dåligt lynne. Hon frågade sig själf och honom, huru det kom sig, att det ansågs berömvärdt och karaktärsfast hos en man att gång på gång fria till samma kvinna, till dess hon måhända, uttråkad, öfvertalad, gaf sitt motsträfviga ja, då det däremot var en skam för en kvinna att visa sin kärlek med en min, en blick, ännu mer att säga den i ord till den man hon älskade, innan han begärt det af henne!

Till sist var Ludvigs permission slut, och han

måste fara med Karins sista, orubbliga *nej*. Vid afskedet hade han slungat fram någonting om, att »där stod någon bakom», »en annan kärlek» och dylika ord, som hade kommit Karin att rycka till som för ett slag, i det hennes ansikte blef hvitt som ett lärft.

Hon drog en suck af lättnad, när den enträgne friaren gått ombord och ångaren brusade i väg med honom. Hon var nu säker på, att han aldrig mer skulle förnya sitt anbud.

VIII.

I Maj månad var Ebba så mycket återställd, att det ansågs, att hemresan utan fara kunde anträddas. Grefven skulle möta dem i Berlin, men dit skulle de fara ensamma och under vägen göra uppehåll hvar de funno för godt och önskade se sig om. Ebba, som kände sig nästan frisk, var nu road af allting, och Karin såg och uppfattade allt med vaket intresse.

Då Ebba önskade besöka sin mor, togo de vägen öfver den ort, där hon befann sig. Karin följde Ebba, men stannade i trädgården utanför den landliga bostad, där vårdaren, som tillika var läkare, inrättat sitt privata hem för några få sinnessjuka ur den högre klassen.

Ett par elegant klädda damer gingo vid hvarandras sida af och an på en stig i trädgården och talade ifrigt med hvarandra. En yngre herre med ett stilla, melankoliskt utseende satt på en bänk ej långt från Karin och ritade med sin käpp i sanden figurer, dem han oupphörligen plånade ut för att rita nya.

En ung flicka, nästan ett barn, gick och plockade blommor från en af rabatterna, dem hon undersökte noga, hvarefter hon behöll några till en bukett och kastade bort andra, ehuru de voro friska och felfria.

Karin betraktade dessa personer med stort intresse. De voro ju dårar, och hon ville se, huru man vid första ögonkastet kunde igenkänna dem som sådana. Men hon iakttog intet märkvärdigt. De två damerna, som promenerade fram och tillbaka, och hvars ord emellanåt tydligt nådde fram till Karin, talade om detsamma som de världskloka damerna i lifvet utanför anstaltens portar — de sista moderna och höstens göranden och låtanden. Den unge mannen, som ritade i sanden, såg nog melankolisk ut, men icke mer än andra lefnadströtta eller af motgång nedbrutna. Och den unga flickan, som plockade blommorna, var lik de flesta vid hennes ålder, med frisk hy, lätta, behagfulla rörelser och en viss nyckfullhet, som visade sig i att hon omotiveradt ratade så många blommor.

Den unga flickan hade emellanåt betraktat Karin förstulet och kom nu fram till henne och stannade framför henne.

»Goddag,» sade hon på tyska, »är ni nykommen hit? Skall ni stanna i det här pensionatet?»

Karin såg nu, att leendet på hennes läppar var uttryckslöst och blicken ostadig och irrande.

»Nej, jag är blott på besök.»

»Det var skada, ty här har man det bra. Alla människor äro snälla här, som vistas i den här pensionen blott för att rekreera sig en smula. Jag hade hjärnfeber och skulle återvinna krafter efter det.»

Karin frågade, om hon alltså trufdes och kände sig bättre.

»Åja, jag är nästan alldeles frisk bara en liten allmän svaghet, men om en tid kommer min pappa och hämtar mig. Tycker ni om blommor?»

Karin jakade.

»Då skall ni få en till minne af mig.»

Hon valde länge och räckte henne till sist en blekröd ros. Hon såg sig skyggt om, men då ingen var i närheten, som kunde höra, sade hon sakta:

»Ni vet kanske inte, att i en blomma i världen finnes hvart hundra år en pärla, och den som finner henne får jordens skönaste prins till make. Jag vill äga den pärlan, och jag sökte henne öfverallt där hemma, i trädgården, i skogon, på marken, men hon fanns inte. Då sade pappa, att om jag for hit, skulle jag kanske hitta pärlan, men jag har sökt genom alla blommorna på min rabatt, ty jag får inte röra de andra rabatterna, men doktorn har sett efter med mikroskop i hvar enda kalk, och han säger, att hon inte finns, och doktorn narras aldrig. Ni är visst inte från Tyskland?»

»Nej, jag är svenska.»

»Landsmaninna till den stackars bleka grefvinnan, som sällan talar till någon? Sverige är visst ett skönt land. Finns där mycket blommor?»

»Inte så mycket som i södern.»

»Men pärlan *kan* finnas i en blomma just där — vill ni hjälpa mig att söka?»

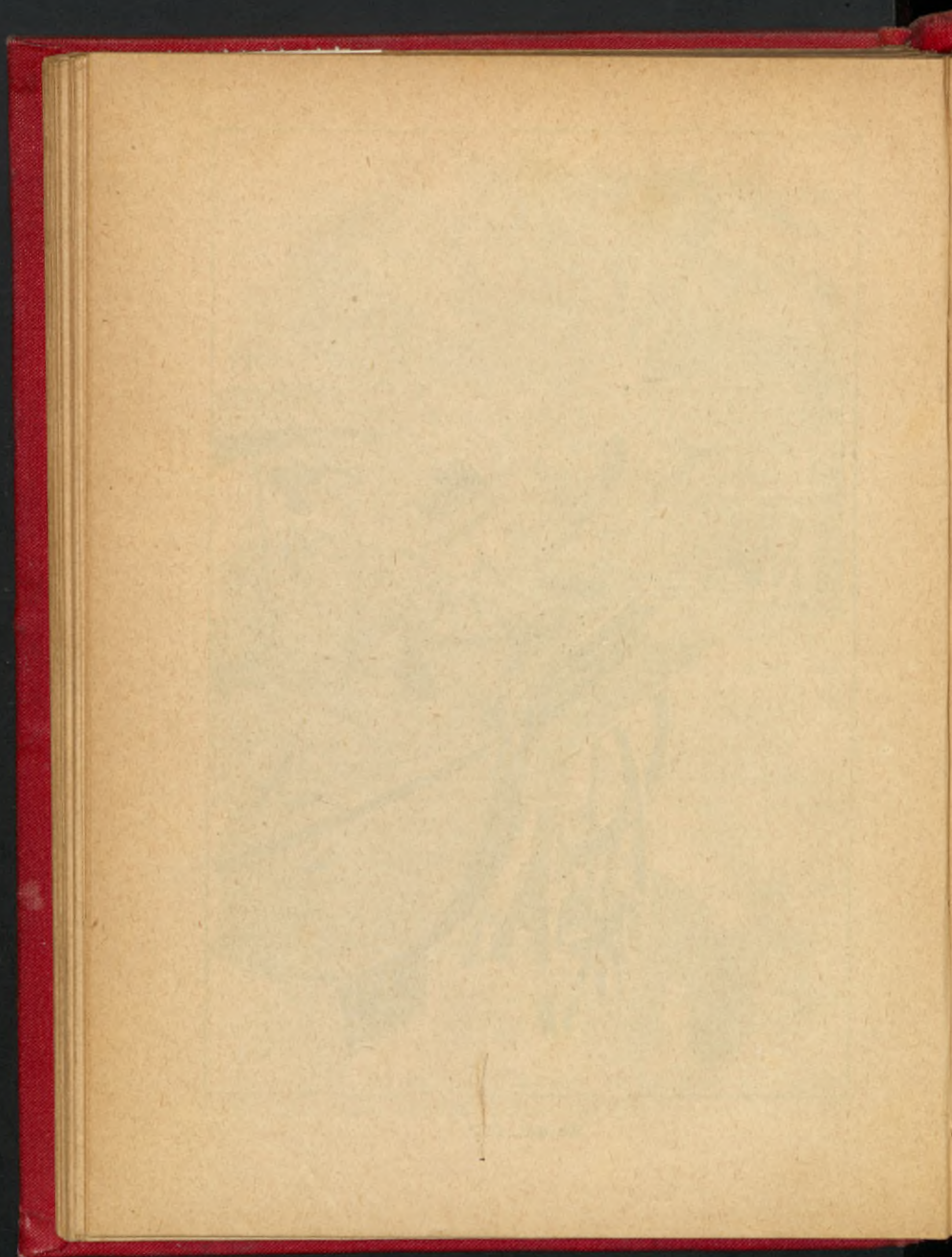
Hennes läppar darrade, och hon hade tårar i ögonen.

Karin måste lofva att hjälpa henne söka. Hon blef då förtjust och gaf henne ännu ett par blommor.

»Och om ni finner henne, så behåller ni henne väl inte, utan skickar henne till mig?»

Se sid. 107.

Karin lofvade det på sin heder.

Den ena af de äldre damerna närmade sig nu, och den unga flickan gick hastigt därifrån.

Det var ett mycket korpulent fruntimmer med förnäm hållning och värdigt sätt. Hon slog sig ned på bänken bredvid Karin, i det hon sade:

»Jag förstår, att den där lilla tokan nu varit framme igen med sina galenskaper om pärlan och prinsen — det är efter en hjärnfeber, som hon fått den där fixa idén. De ha för resten allesamman här någon skruf lös, och ni förundrar er utan tvifvel öfver att finna mig bland denna samling af galningar, för så kan man med skäl kalla dem. Jag visste mycket väl på förhand, hvad sällskap jag skulle komma i, men jag kände doktor Werner och anropade om hans beskydd mot de faror, som hotade mitt lif.»

»Hvad hvar då det,» frågade Karin förvånad.

Den gamla fruns mun drog sig till ett smärtsamt leende, hon höjde blicken mot himlen och sade:

»Ni skall inte tro mig, när jag säger det, ty jorden har intet svartare dåd att uppvisa, men ni må gärna höra sanningen — man ville förgifta mig!»

»Hvilken ville det?»

»Min man — min egen äkta make — i förening med kokerskan. Där fanns inte en rätt, som sattes fram till mig, inte en kopp kaffe eller te, inte ens ett glas vatten, utan att jag såg spår af arsenik. Det var en systematiskt anlagd plan af de två.»

»I hvad afsikt?»

»Ack, unga dam, fråga mig inte — det finns saker, som man bör tåga med, som äro så graverande för den make, man lefvat i tjugufemårigt äktenskap med, att man af stolthet sluter sina läppar. Men

förgiftad ville jag inte bli — och så for jag hit, och doktorn har lofvat mig sitt beskydd. Här mår jag för resten utmärkt väl, åker, promenerar, läser tidningar och böcker, får bref från mina vänner, om hvad som passerar i stora världen, tar emot besök och hälsar äfven på bekanta i staden. Den där människan ni nyss såg mig tala vid är inte så oäfven, hon är bara lite nervös och får hysteriska anfall, men annars är hon lika klok som jag. Men den där unge herrn därborta, han är mycket betänklig — storhetsmani — han tror sig vara ett illa behandladt geni, och det han ju hända, att så är; ni vet, att man brukar säga, att från snille till galenskap är det blott ett steg.»

Hon skrattade, så att hela hennes feta kropp skakade.

Nu kom Ebba ut på trappan, följd af en dam i en morgondräkt af hvitt, mjukt ylletyg. Det var en smärt, fin gestalt med askblondt hår, stora, drömmande och beslöjade ögon, en allvarlig och dock vek mun samt en hy, blek och blodlös som marmor.

Detta var alltså Ebbas mor, och Karins hjärta slog af häftig rörelse, när hon för första gången såg denna kvinna, som en dag dragit in som brud på Sagaholm och som lämnat det, beröfvad sitt förstånd.

Vagnen, som stannat i skuggan vid sidan af byggnaden, körde nu fram, och Karin reste sig och gick mot Ebba och hennes mor.

»Detta är min vän och vårdarinna, mamma,» sade Ebba och förde Karin till modern.

Grefvinnan såg frånvarande på henne, räckte henne därefter handen och sade långsamt och tvekande, som sökte hon efter ord:

»Ebba och min man ha talat och skrivit om er — jag tackar er för hvad ni gör för min dotter. Gud skall belöna er.»

Karin kunde ingenting svara, hon endast kysste med nästan lidelsefull häftighet den framräckta handen. Grefvinnans ansiktsuttryck förändrades ej; hon såg fortfarande frånvarande och nervös ut.

Ebba slog armarne om moderns hals och grät. Grefvinnan lade handen smekande på dotterns hufvud, men ingen egentlig rörelse förspordes hos henne.

»Hälsa pappa,» sade hon.

När vagnen rullade bort, stod hon kvar på trappan och vinkade ett farväl med den genomskinligt hvita handen. Hennes bild inristades outplånligt i Karins minne, sådan hon då såg henne, belyst af vårsolens bländande middagsljus, skön ännu som en marmorstod utan lif, blek som hade hon ej haft en droppe blod i sina ådror, med stora, sorgsna, tårlösa ögon. Innan vagnen var ur sikte, hade hon försvunnit från trappan, och om någon varit i närheten, skulle han hafva sett hennes läppar röra sig och hört henne halfhögt säga:

»Tyst, min gosse, gråt inte, jag kommer genast.»

* * *

I Berlin, där de stannade en vecka, och där greffen mötte dem, besökte Karin så många sjukhus och barmhärtighetsinrättningar, som kunde bli tillgängliga för henne. Hon hade ju alltid intresserat sig för sjukvård och gått igenom en samaritkurs. När hon en dag kom hem till hotellet från en sådan utflykt, såg hon blek och upprörd ut.

»Hvad det finns mycket elände i världen,» sade

hon till Ebba, »och hvad det behöfs många händer för att hjälpa. Men vid sidan af eländet finnes äfven så mycken kärlek och nästan öfvermänsklig uppostring, som man eljes ej skulle ana sig till, och som inte annars skulle få tillfälle springa i dagen.»

»Tänker du bli diakonissa?» frågade Ebba skämtande.

Men Karin såg allvarlig och begrundande ut.

»Hvem vet,» svarade hon, »jag tror, jag kunde bli en bra sjuksköterska.»

»Och gå klädd i uniformen, den svarta klädningen och hvita rysch-mössan?»

»Det är inte nödvändigt, men det gör ingenting till eller ifrån. Det är intresset och kärleken det kommer an på, och båda delarne finnas redan hos mig.»

»Men inte ännu, Karin — nu är du *min* diakonissa?»

»Ja, så länge du behöfver mig.»

Ebba såg nöjd ut och tänkte inom sig, att Karin skulle stanna, till dess hon, Ebba gifte sig.

Grefven var förtjust öfver de båda flickornas friska utseende och komplimenterade dem med, att de plundrat södern på dess rosor. Båda hade de mycket att berätta om hvad de sett och upplefvat, mest Ebba, som tycktes vara full af en lefnadslust och lifsglädje, som gjorde faderns hjärta godt.

Karin följde icke direkt med till Sagaholm, utan gjorde ett kort besök på Kvarnberga, där hon lämnade ett för hennes villkor rätt ansenligt bidrag till den utstyrsel, som Alhild så småningom tänkte börja med.

Allt var sig likt i hemmet, utom att fadern grälade mindre och gick mera tyst och sluten för sig

själf. Han grubblade öfver ett lån, som i fall det komme till stånd, skulle sätta litet lif i fabriken igen.

Af grannarne såg Karin på de få dagarne inga fler än Alfhilds fästman och Lina från Åsen. Lina hade betydligt utvecklats sig, var vida mindre barnslig, men visade anlag för fäfänga och koketteri, som väckts till lif, då hon under vintern vistades några veckor i staden, varit med på baler och blifvit firad. Hon försäkrade dock ifrigt Karin, att hon ämnade vara Gustaf trogen och vänta på honom, men hon var ledsen öfver, att det ännu ej gick honom bra, hon var missnöjd med, att väntan skulle bli så lång.

»Nå, Karin,» sade Alfild med ett skälmaktigt leende, »har du kommit långt i ditt sökande efter sanning, frihet och lösningen på livets gåtor?»

»Jag vet inte — jag tror jag kommit på afvägar, ty jag börjar liksom alla andra känna en allt större längtan efter personlig lycka och att som andra kvinnor en dag kunna säga: »Jag har lefvat och älskat.» Men hellre än allt annat önskar jag att först göra det *rätta* och sedan det *goda*.»

»Och har du inte funnit din sago-prins ännu?»

Karin skakade på hufvudet.

»Jag har försmått en grefvekrona och ett fideikomiss.»

Och så berättade hon för den intresserade Alfild om Ludvig. Alfild tyckte, att hon bort »taga» honom, när han var snäll, hygglig och god. Huru stolta och glada de alla skulle bli — och hvad pappa skulle bli förtjust! Alfild måste lofva Karin att inte berätta det för någon i hemmet, ej ens för modern, ty det skulle bara söndra dem mera från Karin och leda till nytt missnöje.

»Men *kan* du inte Karin?»

»Nej — Alfhild — där finns inte min lycka.»

»Men kärlek är ändå lifvets enda lycka — hur sorgligt för dem, som måste stå utanför den.»

Då kom en dimma öfver Karins klara ögon, när hon svarade:

»Jag hör nu en gång till dem, som sägas vara »utan hjärta» — i den meningen — och bäst för mig om så vore!»

IX.

Ebba var nere vid stationen och hämtade Karin i den lilla korgvagnen. Hon sade sig ha längtat alldeles förfärligt, vankat som en orolig ande af och an i huset och parken och inte vetat, hvad hon skulle taga sig till, olustig till allting. Hon hade plågat dem med sin oro, sitt dåliga humör, och tio gånger om dagen hade hon frågat fadern, om han trodde, att Karin *säkert* skulle komma den dag hon lofvat. Hennes far hade svarat, att Karin var en ung dam, som aldrig svek ett gifvet löfte, och det hade han ju rätt i.

»Pappa sätter mycket värde på dig, Karin,» fortfor Ebba att oafbrutet prata, »jag har passat på att riktigt fråga ut honom de här dagarne om hans tankar om dig. Han säger ju aldrig mycket och är sparsam på beröm, och inte är han förstas så förtjust som jag, men jag förstod, att han sätter dig mycket högt. Han litar på dig, sade han, du är rätträdig och sann, och så har du ett godt förstånd, men han trodde, att

du inte hade varmare känslor, men det vet jag bättre. . .»

»Utan hjärta» — tänkte Karin bittert — om han hade lagt handen på det nu, just nu, när de körde upp till terrassen, där han själf stod för att taga emot dem — han skulle få känna, att hon hade ett hjärta, som klappade så häftigt, att hon tyckte det ville spränga sönder bröstet.

»Välkommen, fröken Karin — de ville alltså inte öfvertala er att stanna där hemma?»

»Nej, denna gång bjödo de inte alls till att hålla mig kvar. De äro nu vana vid min »emancipation», som min blifvande svåger kallar det.»

Hon skrattade och såg honom gladt och frimodigt in i ögonen, i det de ett ögonblick tryckte hvarandras händer.

Ebba hade fått faderns tillstånd att vid midsommar hålla en fest för godsets barn. I allmänhet brydde grefven sig icke mycket om sina underhafvande, och han ansågs mera för en rättvis än en särskildt god husbonde. Han var efter familjeolyckorna skygg för all beröring med främmande och förstod sig allra minst på de lägre klasserna, hvarför han lätt blef högdragen och fordrande emot dem. Ebba hade icke heller som liten haft någon gemensamhet med godsets barn, men Karin hade kommit henne att intressera sig för dem, och de hade många små vänner i stugorna däromkring.

Dagen före midsommarafton blefvo alla småtningar från tre till femton års ålder inbjudna till slottet. Stora bord dukades i parken, där kaffe, kakor och sötsaker serverades i riklig mängd. Sedan sattes lekar i gång nere på ängen vid sjön, och Ebba sprang med de andra, lika road som något af barnen.

Hon var så glad och yr, att hon knappast var att känna igen, och hon lystrade ej till några förmaningar från fadern och Karin att akta sig, helst som distriktläkaren händelsevis var närvarande och sagt, att hon gärna finge springa: hon var ju nästan frisk nu.

»Så lycklig har inte Ebba varit i hela sitt lif,» sade grefven till Karin, i det han betraktade den muntra leken.

»Ebba har en sådan rik fond af lifsglädje,» svarade Karin, »om hon bara får tillfälle att ge luft åt den. Hon behöfver sällskap och förströelse, nu när hon orkar med det.»

»Till vintern få vi se till, att hon kommer till Stockholm och ut i societeten. Bara jag slipper följa henne — tant Holter får taga hand om henne...»

»Nu tror jag dock vi måste allvarsamt förbjuda henne att springa mer — se, så upphettad hon ser ut, och hur häftigt hon flämtar...»

I samma ögonblick hördes ett skri tränga öfver skrattet och glädjesorlet. Ebba hade stannat midt i ett språng, vacklat och föll nu till marken, i det en blodström sipprade fram öfver hennes läppar.

Grefven, läkaren och Karin störtade samtidigt fram till henne. Hon var blek som döden, men slog ett ögonblick upp ögonen för att åter sluta dem.

»Hon dör!» sade grefven i djupaste ångest.

»Skaffa genast hit en madrass,» befallde läkaren, »hon måste bäras till slottet, hon får inte rubbas.»

En kort stund därefter voro alla de små festdeltagarne hemgångna, förskräckta och modstulna öfver festens slut, och några af betjäningen höllo skyndsamt på att duka af borden i parken, medan andra tysta och hastigt rörde sig uppe i slottet, mottagande

befallningar och afsändande bud till stationen för att hämta saker från närmaste stads apotek.

Hela natten vakade de vid hennes säng, läkaren, fadern och Karin. Doktorn hade velat telegrafera efter en sköterska, men Karin hade bedt honom vänta, och han såg snart, att han kunde lita på henne, och att med någon undervisning skulle hon fullkomligt kunna sköta den sjuka.

Grefven, som egentligen var öfverflödig i sjukrummet, satt i boudoiren utanför, försänkt i en dof förtviflan. Stundom gick han in för att vid nattlampans sken betrakta dotterns bleka, orörliga ansikte och se, om hon ännu lefde. Hon hade fått ett sömnpulver och låg försänkt i dvala. Pulsen var mycket svag och andhämtningen oregelbunden. Men hon lefde dock, och på grefvens fråga, om hon skulle komma sig, hade doktorn svarat, att så länge där fanns lif, fanns där hopp. Men till Karin hade han sagt: »Kommer hon sig nu, blir det ändå blott en tidsfråga — en gång till går hon inte igenom ett sådant anfall.»

På morgonen måste läkaren lämna dem, sedan han gifvit Karin sina instruktioner, men lofvade återkomma på aftonen.

Under dagen syntes Ebba bättre och började tala med dem. Hon kände svårt håll i ryggen och en stor mattighet, men hon var vid godt mod och försäkrade, att hon snart skulle bli bra. Hon hade inte reda på, att hon haft blodstörtning, utan trodde blott, att hon svimmat.

När fadern kom in till henne och hon märkte, huru förstörd han såg ut efter nattens oro, blickade hon förvånad på honom och sade;

»Det är ju inte farligt, pappa, hvarför ser du så bekymrad ut?»

Under den närmaste tiden följde en häftig kamp hos den unga flickan mellan hennes sjukdom och energi. Det var som hon ville dölja för sig själf, hur sjuk hon var, och hvarje häntydan därpå gjorde henne häftig. Men i stället för att underlätta tillfrisknandet tärde denna strid på den svaga fysiken och gjorde henne matt och kraftlös. För Karin, som ej lämnade henne natt och dag, var det mycket pinsamt att åse denna strid på lif och död, där döden dock till sist skulle bli segrare. När hon såg Ebba anstränga sig för att inbilla både sig själf och andra, att hon var stark, till dess svetten pärlade på hennes panna och kinderna blefvo hvita som snö, då kände hon en stark frestelse att taga henne i sina armar, trycka henne ned på bädden och säga henne: »Var stilla, min älskling, strid, inte längre mot det oundvikliga, tag lugnt emot döden och haf frid!»

Men hon fick ingenting säga, utan hon var på det strängaste ålagd att hålla tanken på döden fjärran från Ebba och i stället gå in på hennes framtidsplaner och förhoppningar.

En dag, medan Ebba sof, hade Karin gått ut på en kort promenad för att få litet frisk luft. Under det att hon var borta, satt kammarringfrun i rummet utanför sjukrummet. En annan tjänstflicka kom sakta in med en matta, som skulle läggas innanför dörren, och ett hviskande samtal uppstod mellan de två, som trodde, att Ebba sof. Hon låg dock vaken, och med denna sjuka nervers känslighet, hvilken skärper hörseln till en pinsam grad, urskiljde hon fullkomligt hvart ord.

»Hur är det med vår fröken, Sara?» frågade den som sist trädte in.

»Illa, Sofi, — jag hörde själf i dag, hur doktorn sade till prostinnan, som var här, att det inte kan räcka länge, om hon också skulle bli bättre en tid. . .»

»Så sorgligt, då mister väl grefen rent förståndet, liksom grefvinnan, när gossen dog. . .»

Samtalet afbröts af Karins inträde. Tjänstflickorna aflägsnade sig, och Karin gick in till Ebba och böjde sig ned öfver henne. Så blek hon var, och så häftigt det insjunkna bröstet flämtade! Hon öppnade dock ej sina ögon, hvarför Karin antog, att hon ännu sof. Karin gick sakta ut i det yttre rummet, tog en bok och satte sig vid det öppna fönstret. Efter en stund förskräcktes hon vid att från Ebbas mun höra ljud som af kvädda snyftningar. Nästa ögonblick var hon inne hos den sjuka, som låg med ansiktet nerborradt i kudden, och lade sin hand på hennes hufvud.

»Hur är det fatt, mitt älskade barn?»

Ebba vände sitt bleka af gråt förvridna ansikte mot Karin, slog armarne hårdt om hennes hals och sade mellan snyftningar:

»Det är inte sant, säg, att det inte är sant!»

»Hvad är inte sant, liten?»

»Att jag skall dö!»

Hon tryckte sig hårdt intill Karin och höll henne så fast, som hade hon kunnat skydda henne mot den hotande faran.

Karin studsade.

»Hvem har sagt dig det?»

»Jag hörde det nyss af tjänstflickorna där ute. Men doktorn kan ha misstagit sig — de misstaga

sig så ofta. Men *du* narras aldrig, o, Karin säg mig, om jag skall dö!»

»Var stilla, min älskling, du förstör dig genom att vara så upprörd — är tanken på döden så svår för dig?»

»Jag vill inte dö, jag kan inte dö nu — måste jag det, Karin?»

»Jag tror inte din lifslängd blir lång, men du kan ännu bli bättre. . .»

Ebba sjönk ned mot kudden med ett rop af förtviflan och började åter gråta häftigt.

Karin smekte henne och försökte intala henne tröst och mod, men hon tyckte själf, att hennes ord ljödo kalla och meningslösa. Denna förtviflade unga själ behöfde en annan tröst och andra ord, än dem Karin kunde ge, och hon kände sin hjälplöshet som ett bittert kval.

Efter en stund lugnade sig Ebbas gråt. Hon vände sitt ansikte mot väggen och sade, att hon ville vara ensam.

Så låg hon i ett par timmar, utan att röra sig, och Karin, som flere gånger i dörren gaf akt på henne, hoppades, att hon sof. Mot aftonen ropade hon Karin, och då denna kom fram till henne, vände hon ett blekt, men lugnt ansikte mot henne.

»Nu är det bra, Karin,» sade hon, »nu har friden kommit, och nu kan jag dö. Ser du, jag hade glömt Gud och mina löften och tankar vid konfirmationen, jag längtade bara efter den lycka, som finns i världens flärd och nöjen, men nu har jag ropat till Gud, och han har hört mig. Lifvet lockade mig och vinkade mig så förföriskt, men hvem vet hvad skada jag tagit till min själ. Det är bättre hos Gud, och jag kommer inte ensam, lille bror tar emot mig.»

Efter den stunden stred hon inte längre mot sjukdomen, och hennes krafter aftogo hastigt. Hon orkade inte mycket tala, men hennes ansikte hade fått ett uttryck af frid och lycka, som förklarade det.

En natt, då hon inte kunde sofva, ropade hon Karin till sig.

»Sätt dig här på sängkanten hos mig,» sade hon, »så skall jag berätta dig något, som ingen, ingen vet, men du får inte le åt mig! Minns du Edvard Holm, sjökadetten, som var här i höstas, min barndomsvän? Vi hade lofvat att hålla af hvarandra, och jag skulle bli hans fästmö, när han tagit sin officersexamen. Men pappa hade naturligtvis inte tyckt om det, han ville, att jag skulle gifta mig med Ludvig eller åtminstone med en adelsman. Nu behöfver pappa inte bli ledsen för den saken, men du skall hälsa Edvard från mig och ge honom en lock af mitt hår, som jag själf skall klippa af, och ringen med de blå turkoserna. Han kysste mig en gång uti korridoren, när ingen såg det; jag är glad, att han gjorde det. Han brydde sig inte om, att jag var en så klen liten stackare, han sade, att han var stark och kunde bära mig på sina armar. Jag har tänkt mycket på honom, fast ingen visste det, och jag ville gärna lefva för hans skull. Men nu är också det förbi — stackars Edvard, hur bedröfvad han blir — och han var min barndoms soligaste minne.»

Karin kysste henne på pannan, rörd öfver denna enkla kärlekssaga, afklippt redan i sin första gryning.

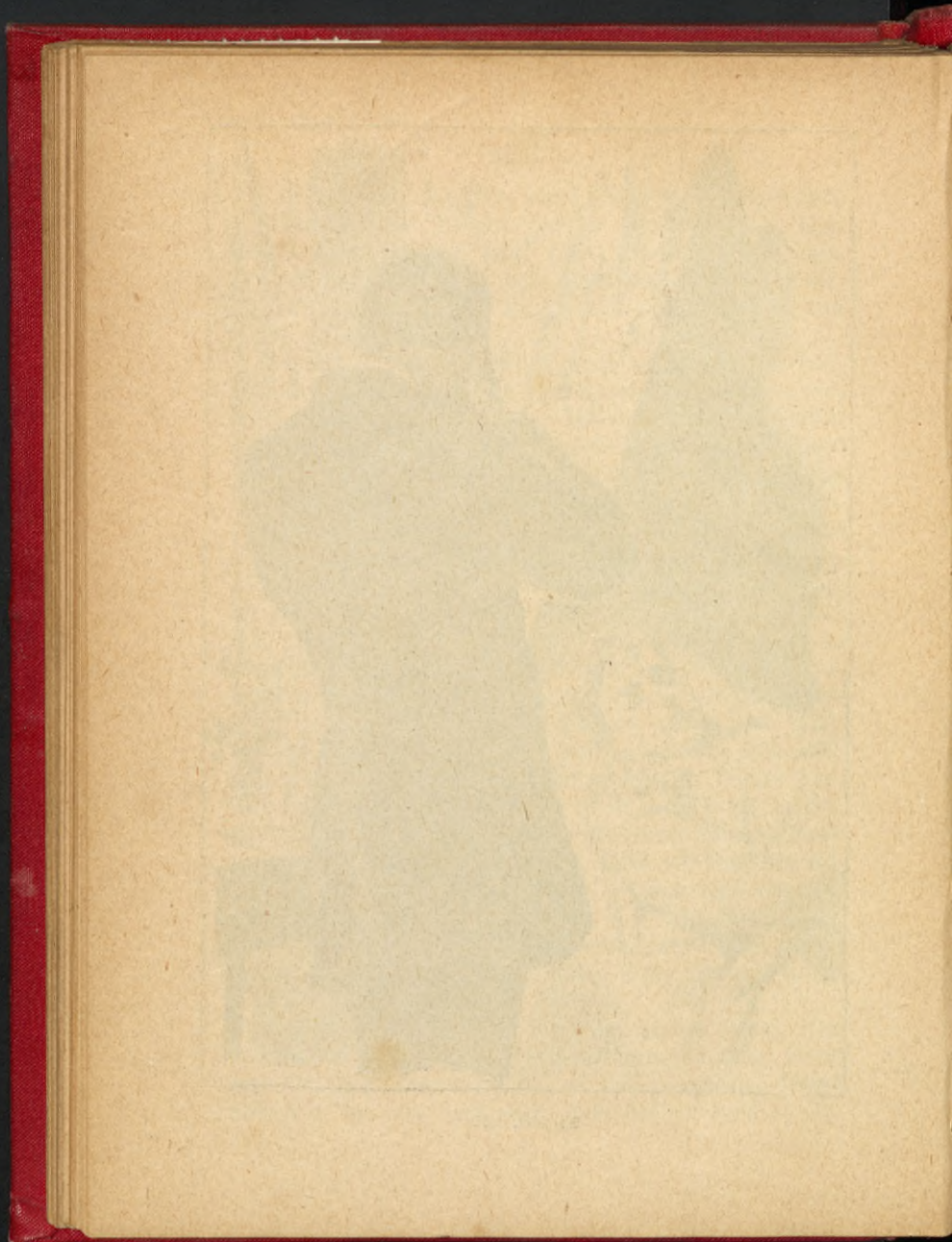
En annan gång sade Ebba:

»Jag har legat och tänkt på »hvita frun», som folket tror ännu spöka bland ruinerna där nere. Kommer du ihåg legenden om den sista jungfrun i ätten? Det kan ju inte vara sant, men det är ändå så un-

J. CAY

Se sid. 127.

derbart. *Om hennes ande inte fått ro, så var det nog därför, att hon aldrig förlät, ty man skall älska och förlåta, äfven dem som gjort en orätt. Jag har ingen att förlåta — alla, alla ha varit goda och kärleksfulla mot mig, men jag har varit själfvisk och bara tänkt på mig själf. Ibland, när jag suttit vid mitt öppna fönster i mänskensklara nätter, har jag tänkt på hvita frun och tyckt mig höra hennes sukar och kväfda rop. Det har nog varit inbillning och endast vindens sus i de gamla ruinerna, men mitt hjärta har ändock stått stilla af bäfvan, och jag har bedt Gud befria den oroliga anden och ge henne ro. Nu har han hört mina böner — om legenden säger sant — när mitt lif slocknar, får hennes själ frid! Fast det blott är en saga, tycker jag om att tänka det.»*

Det blef snart icke fråga om annat, än hur många dagar Ebba kunde ha kvar att lefva. Karin motstod alla böner om att unna sig själf någon ro, och grefven måste tvinga henne att hvila några få korta stunder, medan han själf tillbragte största delen af dygnet i Ebbas rum eller rummet utanför.

Det var en sådan stund af nattens första timmar, som han förmått Karin att lägga sig på chaise-longen i det yttre rummet. I sjukrummet voro gardinerna nerfällda och nattlampan tänd, men där Karin låg, voro gardinerna uppdragna för det öppna fönstret, så att en skymningslik halfdager rädde där inne, medan sommarnattens svalka strömmade in genom fönstret.

Karin kände sig matt och sömning, och hon öppnade endast ögonen till hälften, när grefven kom och svepte en sjal om henne. Han böjde sig ner öfver henne och strök sakta hennes panna och hår.

Hon kände en stor lust att gråta, men tårarne ville ej komma, endast en ångestfull beklämning och en häftigt betagande längtan. Deras blickar försjönko i hvarandras, och han böjde sig litet djupare och tryckte en lätt kyss på hennes panna.

»O, tänk inte på mig nu,» sade hon med flämtande röst, »tänk bara på henne därinne, som är döende . . .»

»Skall jag mista allt i lifvet, Karin?»

Han hade kallat henne Karin, sedan de mötts i omsorgen om den sjuka. Hans röst ljöd full af bitert kval, men just därför att hennes hjärta längtade efter att gifva honom all den tröst hon kunde, stål-satte hon sig och svarade nästan otåligt:

»Hvad betyder det nu — för er eller mig — när Ebba är döende och behöfver alla våra tankar och vår omsorg . . .»

En sakta kvidan från Ebba kom grefven att hastigt lemna Karin och skynda dit in. Men Karins ögon hade blifvit vidöppna, all sömnlust var flydd, hon tyckte, att hon hade feber och kastade af sig sjalen. Sedan hon en stund oroligt vridit och vänt sig, utan att få någon hvila, reste hon sig och gick in i Ebbas rum.

I detsamma hörde hon denna säga:

»Är pappa där? Kom, får jag säga dig något. — Jag vill inte begrafvas i släktens grafkapell vid kyrkan, där är så mörkt och kallt. Du får låta viga in en plats nere i parken vid sjön, nära den bänken, där mamma brukade sitta, och där man ser öfver till prostgården. Man sofver så godt, där vågorna plaska mot stranden . . . och så vill jag ha mycket blommor på min graf . . .»

Efter en stund började hon åter tala.

»Pappa, du skall sörja mera för våra underlydande, du skall göra dem lyckliga och glada att tjäna under dig, och särskildt skall du tänka på de små barnen, om där finns några bland dem, som du kan hjälpa fram i lifvet — barnen testamenterar jag åt dig, när du själf blir barnlös.»

Och då fadern gråtande kysste henne, sade hon:

»Gråt inte, pappa, det gör mig så ondt, jag har aldrig sett dig gråta förr — jag dör nöjd och lycklig, därför att nu vet jag, att Gud är kärleken.»

Nästa förmiddag hördes plötsligt i parken ett stycke från Ebbas fönster tonerna af några blåsinstrument. Det var en sextett tyska musikanter, hvilka obemärkt kommit in i parken och nu uppstämde den kända tyska sången: »*Es ist bestimmt in Gottes Rath . . .*»

Karin gick skyndsamt till fönstret för att afbryta dem, men Ebba bad henne låta dem vara, det var ju hennes älsklingssång, och allt under det att tonerna, dämpade och förskönade genom afståndet, nådde upp till Ebba, följde hon med läpparne halfhögt med och hviskade:

»*Uti Guds råd bestämdt det var,
Att du från hvad du kärast har
Må skiljas.*

»*Och dock gifs ej i världens rund
För hjärtat mera bitter stund
Än skiljas, ja skiljas!*»

»*Om man en rosenknopp dig ger,
Du sätter den i vatten ner,
Men vet det:*

*För morgonsol slår blomman ut,
Men vissnar re'n, då dag är slut;
Jag vet det, jag vet det!»*

*»Och blef en älskling dig mer kär
Än allt, hvad Gud dig gifvit här,
Din egen;
Ack, om en liten tid igen
Du lämnas ensam af din vän,
O, gråt då, ja gråt då!»*

*»Nu måste du mig rätt förstå,
Ja, rätt förstå:
När människor från hvarandra gå,
Så säga de: blott till härnäst,
Ja till härnäst, ja till härnäst!»*

När de slutat, och den sista tonen förklingat i ett mildt adagio, hviskade Ebba med ett svagt leende:
»Blott till härnäst!»

Därefter sade hon, att hon inte ville höra mer, utan att de skulle aftackas och bli undfägnade.

Resten af dagen talade hon ej vidare, endast att hon en gång sade: »stackars mamma!» — och till Karin: *trösta pappa!»* De sista ord hon yttrade voro:
»Gud är kärleken.»

Just när solen gick ner bakom de sekelgamla ekarnes kronor i parken och kastade en flod af guld och purpur i knippen och strålar in genom fönstret, gjutande en förklarad glans öfver den unga flickans ansikte, utandades hon sin sista suck utan plågor, som hade hon somnat. I samma ögonblick susade aftonvinden med ett sakta kvidande ljud från borg-

ruinen fram öfver träden, och för dem som hörde det, lät det som en stilla, bortdöende andehviskning.

Karin smög sig sakta in till sig och lämnade Ebbas far ensam med den döda och sin djupa smärta.

»Trösta pappa», hade hon sagt. O, om hon kunde, om hon med sitt lif kunde köpa honom någon lindring, göra *hans* lif ljusare och lyckligare! Men hvad ord kunde hon finna, hvad tröst! Hon skulle velat taga hans hufvud mellan sina händer, lägga det i sitt knä, till sitt bröst, och sakta stryka det, som man lugnar ett barn. Och ändå hade hon lämnat honom ensam, och de milda, tröstande orden måste hon gömma i djupet af sitt hjärta.

»*Gud är kärleken!*» Hur kunde detta barn säga det så jublande och förtröstansfullt, hur kunde det ensamt ingifva henne mod att öfvervinna dödens färd och undergifvenhet att lämna ett lif, som gaf så stora löften om kärlek och lycka, ett lif som hon glädde sig åt, och som hon längtat efter!

Karin hade kastat sig på sin säng, och med händerna hopknäppta öfver pannan låg hon och tänkte häröfver. Utan någon yttre hjälp, utan inverkan af någon, endast genom kampen i sitt inre, hade barnet kommit till detta, som gifvit henne frid och en glädje, större än någon jordisk fröjd.

Om det var en villfarelse, hur skönt att få dö i den! Var det icke bättre än att döende nödgas säga: »jag sökte sanningen och det högsta idealet, men på jorden fann jag det ej, och jag vet ej, hvar det finnes.»

Men Ebba hade funnit det i tre enkla ord: »*Gud är kärleken.*»

Sent på natten hörde Karin, att greffen lämnade den dödas rum och gick ned till sig.

Hurudant skulle väl hans lif nu bli? »Trösta pappa» — hur skulle hon kunna det, när hon måste lämna honom! Hon, den enda som kunde gifva honom åter till lifvet och göra det värdt att ännu lefva — hon måste gå och lämna plats åt den andra, hans lagvigda hustru, som en dag kunde komma tillbaka.

Han skulle alltmera försjunka i sig själf, rufvande öfver sina sorger, och ännu i sin ålders fullaste mannakraft skulle han lefvande begrafva sig i det dystra slottets enslighet.

Hon kunde gå till honom, breda sina armar mot honom, lägga sin kind mot hans — han skulle taga mot henne, ty hon visste, att hon var honom kär, och att hans hjärta längtade efter henne — desto kärare som hon nu var hans enda.

Men dödens högtidliga vingslag hade denna natt gjort slottet till en helig bostad, och för dess gripande allvar flydde alla själfviska begär. Så hade icke den ljufva, oskuldsfulla döda menat sitt »trösta pappa» — ättens »sista, rena» jungfru hade ingen aning haft om den kärlek, som slagit rot och växt till mellan hennes far och hennes käraste vän.

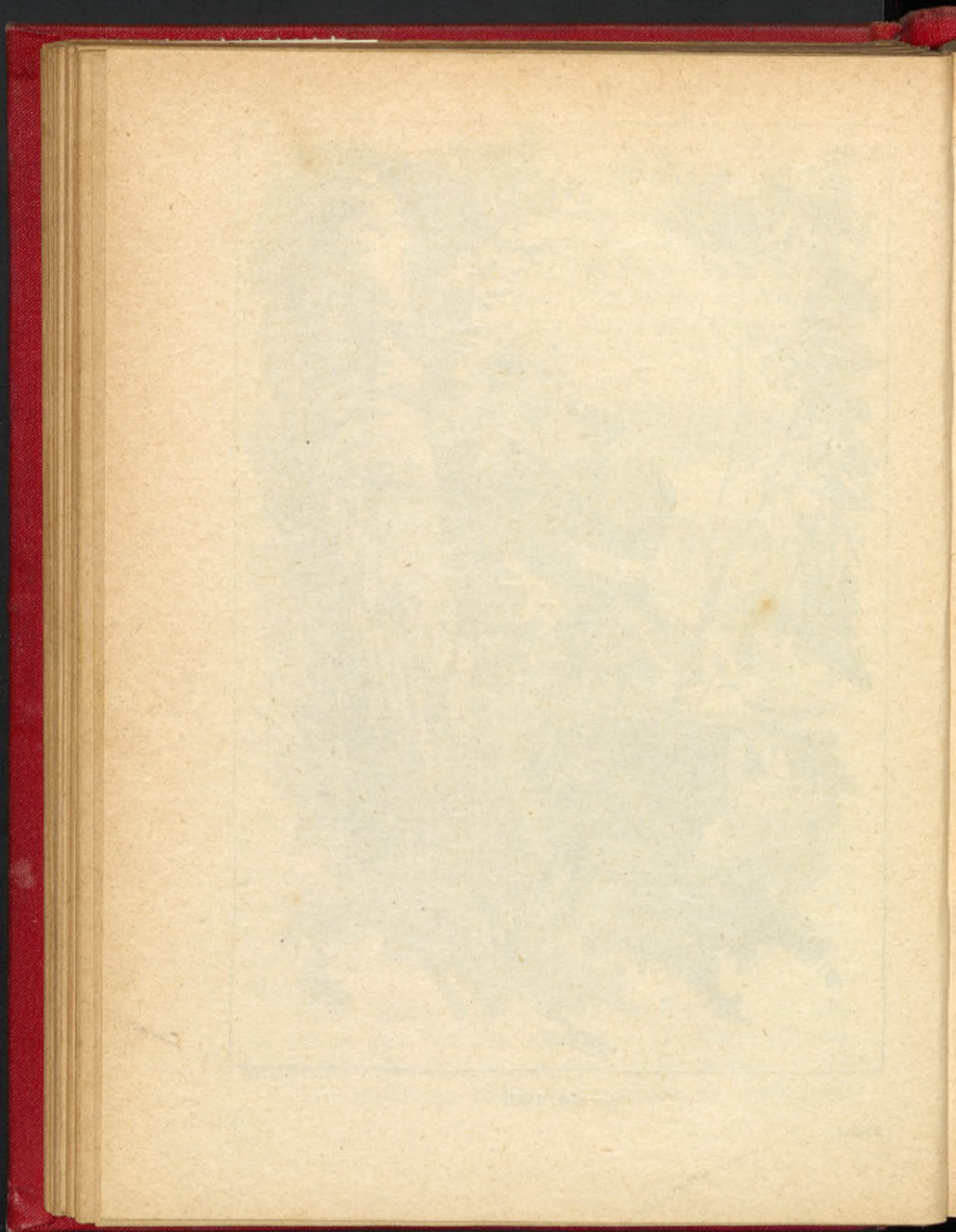
Men när morgonen kom, hade hon fattat sitt beslut. Där stod mellan dem och deras kärlek en blek, fin och bräcklig gestalt med stora sorgsna ögon. Hon kunde en dag vakna till medvetande om, att hon hade en make, som hon en gång älskat högre än allt annat; hon kunde återvända till hemmet och fordra honom tillbaka, och för denna rätt måste allt annat offras.

Under Ebbas sjukdom hade greffen för det mesta ensam gått ned till måltiderna, då Karin ätit oregebundet och oftast i rummet utanför Ebbas.

Vid middagen nästa dag träffades de dock i sa-

Se sid. 185.

len som genom en tyst öfverenskommelse. Karin hade legat hela förmiddagen, och när hon nu kom ned, såg hon ytterst medtagen och klen ut.

Det ryckte till i grefvens ansikte, när han fick se henne och de hälsade på hvarandra, men eljes föreföll han till det yttre lugn och resignerad. Men hans ögon med deras förut drömmande blick hade fått ett slocknadt uttryck och voro omgifna af mörka ringar, och Karin såg tydliga spår af hur han med ens åldrats.

De talade icke mycket under måltiden. Han anmärkte öfver Karins trötta utseende och bad henne riktigt hvila ut och inte stiga upp eller tänka på något, förrän hon kände sig stärkt. Hon svarade, att hon ämnade lägga sig igen strax på eftermiddagen, ty hon orkade i själfva verket ej hålla sig uppe, om hon icke behöfdes för något . . .

Nej — han skulle på aftonen rida öfver till prostens och tala vid dem om begrafningen och annat. Och så skulle han själf fara till staden dagen därpå och bli inne öfver natten. Han talade lågmäldt, men lugnt, och Karin förmärkte ingen annan rörelse hos honom än de nervösa ryckningarna kring läpparne. Men betjänten berättade henne sedan, att hans husbonde inte legat på hela natten, utan vandrat af och an i sina rum som en orolig ande.

* * *

Ebba begrafdes så som hon önskat, under ekarne i parken, där insjöns små krusade vågor med ett sakta plask slog mot stranden, och där man hade utsikt öfver till prostgården på andra sidan.

Någon tid därefter stod en dag vid grafven en yng-

ling, iklädd sjökadettsuniform. Hans ansikte var brynt af solen och vinden, men intet fjun skuggade hans öfverläpp, och i de klarblå ögonen kvadröjde ännu ett skimmer af barndomens oskuld. Han grät också som ett barn, i det han lade sin krans af röda och hvita rosor på grafven — kärlekens och och oskuldens sinnebilder — och hans tårar fuktade namnet *Ebba* på det hvita marmorkorset, i det han snyftande prässade sitt ansikte däremot. Men vid hans hjärta hvilade en ljus härlock och den älskades sista hälsning, nedskrifven af Karin.

X.

Karin hade ingenting särskildt sagt om sin afresa. Hon tog för gifvet, att grefven måste förstå att, hon skulle resa.

Mot aftonen dagen efter Ebbas begrafning, gick Karin genom parken från grafven, som hon besökt. Där fanns vid andra sidan af parken en berså med bänkar, stolar och ett stenbord, där flickorna brukat sitta under varma sommardagar med arbeten och böcker. Från bersåns öppning hade man utsikt åt den smalaste delen af sjön, stenbron och den täta skogsdungen där bakom. Det var en åsklik värme i luften, icke en vindfläkt rördes, och några svarta moln skockade sig tillsammans öfver skogens toppar, medan aftonsolens strålar brände med stickande glöd. Karin hade tagit af sig hatten och gick långsamt, varm som hon var i den tunga svarta klädningen. När hon kom till bersån, tänkte hon, att hon skulle gå in en stund och söka svalka under det täta löfverkets skugga. Icke förr än hon trädte innanför öppningen, varseblef hon grefven, som satt i ett hörn

längst in, med en tidning öfver knät, hvilken han dock ej tycktes läsa.

Hon stannade tveksam, sade ett »ursäkta», vände sig om och ville gå.

»Nej stanna,» sade han och lade bort tidningen, »hvarför blir ni rädd för mig?»

»Nej, men jag anade inte, att ni fanns här, jag stör . . .»

En ovanlig förvirring hade gripit henne, och hennes själfbeherskning var borta.

»Ni stör inte,» svarade han, »jag satt tvärtom just och tänkte på er. Kom hit och sätt er, Karin, så får jag säga er hvad jag tänker.»

Hon satte sig dröjande på bänken ett litet stycke från honom och såg ut genom bersåns öppning. Hennes hjärta slog häftigt, och färgen kom och gick i växlande skiftning på hennes kinder.

»Jag har ju inte tackat er för allt hvad ni varit för mitt stackars barn,» fortfor grefven; »ingen syster kunde ha skött henne omsorgsfullare, ingen som ni förljufvat hennes sista lefnadsdagar. Jag är ingen mångordig man, och jag kan inga uttryck finna för hvad jag känner — men jag ville, att ni skulle förstå mig ändå.»

Han sträckte sin hand mot henne, men hon såg det inte, därför att hon fortfarande blickade ut öfver landskapet.

»Ni har ingenting att tacka mig för,» svarade hon stelt »hvad jag gjort var luft för mig, och det var i alla fall så litet. Det som kom henne att dö i frid, ja med jublande glädje, skänkte inte jag henne, det kom från en högre makt och hennes eget inre. Den ringa glädje jag förut kunde ge åt hennes lif, delade jag i fullt mått med henne.»

»Denna tid har då icke endast varit ett offer för er — ni kommer att i ert hjärta bevara minnet af både den döda och den lefvande någon tid?»

Hvarför frågade han! Han likaväl som hon måste ju veta och förstå allt det, som ej kunde talas ut!

»Jag kommer alltid att minnas Sagaholm,» svarade hon sakta.

Hans blick, som sett så slocknad ut, hvilade på henne med ett nyvaknadt uttryck af djup ömhet; hon såg det ej, men hon kände det.

»Ni ämnar resa,» fortfor han, »jag såg nyss, hur er koffert bars in i ert rum, och ni har sagt till om en vagn till i morgon middag. Jag hade förut inte tänkt därpå; jag hade glömt, att Sagaholm inte ock-så var ert hem.»

Hon öppnade läpparne för att säga något, men där kom intet ljud öfver dem.

»Egentligen vet jag inte,» återtog han efter en kort paus, »hvarför ni inte kan stanna här likaväl som hvilken främmande kvinna jag bad därom.»

Nu såg hon upp. Hon var mycket blek, men hennes förvirring var borta, och hon mötte hans blick med ett klart men sorgset uttryck i ögonen.

»Men jag är ingen främmande kvinna på Saga-holm — det är därför som jag inte kan stanna.»

Han hade flyttat sig närmare intill henne, och han lade sin arm sakta om henne.

»Måste jag mista allt i lifvet?» frågade han liksom en gång förr; »hvarför skulle du inte stanna, om du älskar mig, så som jag älskar dig — — hvarför pina hvarandra med en onödig skilsmässa?»

Han slöt henne i sina armar, och hon gjorde intet motstånd. Han drog hennes hufvud intill sitt ansikte och kysste lätt hennes panna, och hon svarade med

en blick af hängifven ömhet. Hon tänkte på ingenting annat än stundens lycka och kärlek. Hon brydde sig om ingenting annat i världen — allt stod stilla för henne i denna enda minut af oreflekterad hängifvenhet.

Ord af mera glöd hade förr talats till henne, men ord behöfdes icke här, ty hon kände, att hon var älskad djupare än någonsin förr.

»Min kärlek föddes, när du första dagen kom som en frisk fläkt till vårt dystra hem,» sade han och smekte hennes hår, »och den har växt för hvarje dag midt under all sorg och oro. Och nu är det hos dig den fridlöse skall få frid, den orofulle finna ro.»

Hon tänkte fortfarande på ingenting; hon var i samma tillstånd af drömlig passivitet. Hon hörde hans röst, men uppfångade ej orden annat än som en ljuft bedärande musik.

Det hade hastigt mörknat i bersån, utan att hon märkt det, men i det plötsligt en häftig åskknall hördes öfver deras hufvuden, spratt hon till och lyfte sitt ansikte från hans bröst.

»Är du rädd?» sade han med sitt vemodiga småleende och tog åter om hennes hufvud och ville kyssa henne. Men hon drog sig tillbaka och såg på honom med en yrvaken blick.

»Hvad har jag gjort — hvad har jag sagt?» frågade hon och for med handen öfver pannan, som brände het.

»Du har ingenting sagt,» svarade han med samma leende, men jag tänker, att du likväl lofvat bli min.»

En skarp blixtplyste bersån, och därpå följde en häftig skräll. Hon hade dragit sig ur hans armar och rest sig från bänken. Hon var dödsblek,

och där hade kommit en dimma öfver de eljest klara ögonen.

»Nej,» sade hon med darrande röst, »det kunde jag inte lofva — ni tillhör ju en annan kvinna, och det glömde vi båda.»

Hennes gestalt skälfde, och hon stödde sin hand hårdt mot bordets stenskifva.

»Lagen kan lösa mig — utan svårighet — *hon* kan förklaras obotligt vansinnig . . .»

Hans röst lät osäker, och hans blick vek undan för hennes.

»Och det vill ni? Ebbas mor — er lille sons mor!»

»Skall jag då dömas till ett lif af ensamhet och saknad, skall jag afstå från en ny och rikare lycka, då allt det forna är brustet, bortsvept? Karin, du kan ingen rättvisa se däri — ingen skulle döma mig därtill — allra minst den kvinna som älskar mig och blifvit mitt enda hopp i lifvet.»

»Jo, det är rätt, och där finns intet annat. Vi kunde köpa oss fria från lagen, men aldrig från samvetets röst. *Hon* är inte obotligt sjuk, det tror hvarken ni eller läkarne på. Hvilken dag som helst kan dimman klarna öfver hennes själ, och hon kan vilja komma tillbaka — till er och Sagaholm — och då *måste* hon också ha rätt att komma. Hur kunde jag uthärda att dörren stängdes för henne, därför att jag tagit hennes plats — kunde *ni* uthärda det? Det var ju hon, som var er ungdomsbrud — ni har en gång talat kärlekens varmaste ord till henne — inte kan ni glömma det?»

Karin hade talat med stigande värme och rörelse, och grefven hade djupt gripits af hennes ord.

Alltjämt skar den ena blixten efter den andra genom luften där ute. Åskan multrade och ett stridt

regn hade börjat falla, hvaraf några droppar trängde ner mellan bersåns täta löfverk.

»Hör,» fortfor Karin med ett svagt leende »om jag vore vidskeplig, skulle jag säga, att himlens röst talar till oss i hot och ogillande. Hvilket oväder det har blifvit!»

Hon gick fram till bersåns öppning, men for hastigt tillbaka igen, i det regnet piskade henne i ansiktet. Regnet trängde alltmera genom löfverket, stänkte på bordet och droppade på deras hufvuden och kläder.

»Hur skall jag komma till slottet?» sade Karin, »jag fruktar jag måste be er riskera att bli våt för att gå dit och skicka någon med kapp och paraply till mig; vi bli eljest snart båda genomvåta här.»

Hon hade fullkomligt återvunnit sin fattning och talade så lugnt, som hade ingenting händt. Men icke så grefven. Han var alltjämt upprörd, och han hade ännu inte talat ut eller släppt hoppet. För honom var det mera än blott en kvinns kärlek, det var ett nytt, rikare lif, som skulle tändts, ett varmare lifsinnehåll och ett klarare ljus. Utan henne — hvad skulle Sagaholm bli annat än en lefvande graf och hans lif annat än en enslig, orolig drömmares!

Han sade henne det, men hon svarade, att Ebba gifvit honom en fingervisning, innan hon dog. Där fanns så oändligt mycket på godset, som behöfde förbättras, och där fanns ett uppväxande släkte att taga vård om.

»Och du själf, Karin — hvad blir din framtid?»

Hon slöt sina ögon och tryckte händerna hårdt mot hvarandra som i smärta.

»Jag vet ingenting *nu*, jag kan intet änka någonting, men för den som vill, finns det alltid något att

uträtta i världen; jag *vill* inte, att mitt lif förflyter i dådlöst drömmande och fåfäng saknad.»

»Förstår du riktigt, hvad kärlek är, Karin?» Säg, om jag varit fri, hade du då stannat?

»Ja, jag hade stannat.»

Han hade räckt fram sin hand, och hon lade en af sina i hans. Han förde den till sina läppar och kysste den gång på gång. Hon skakade på hufvudet, och i det hon drog sin hand från honom sade hon;

»Nej, nej — mina händer voro inte ämnade för kyssar och smek — se, de äro stora, fasta och starka — riktiga arbetshänder.»

Han ville svara något, men hon afbröt honom genom att gå fram till bersåns öppning, i det hon yttrade:

»Regnet har lättat — vill ni vara snäll och gå upp till byggnaden och skicka hit någon med kappapapir?»

Det hade kommit något bestämdt, nästan befalande i hennes väsen på samma gång som hon förföll mycket trött och medtagen, och han såg, att det var fåfängt att spilla flera ord. Han gick skyndsamt ut ur bersån vägen åt byggnaden, men ett stycke därifrån stannade han tvekande och tycktes ämnat vända om. Karin såg det från bersån, och hennes hjärta nästan upphörde att slå. Det kom en vild längtan öfver henne, att han skulle komma tillbaka. Hon ångrade sin fasthet, hon ville bli frestad ännu en gång — för att gifva vika.

Hennes läppar öppnade sig och hon ville ropa sin längtans lidelsefulla: «*Hugo!*» Men det blef endast till en så svag hviskning, att han ej hörde det, utan istället fortsatte sin väg till slottet med hastigt påskyndade steg.

Hon sjönk ner på bänken, lade armarne mot stenbordet och prässade sitt ansikte mot dem.

Detta var då kärlekens lycka, som kommit till henne, som den kom till andra kvinnor! Och hvarför skulle just *hon* offra och försaka? Denna sennesjuka kvinna, som blott var hans hustru till namnet, som i bästa fall aldrig kunde bli annat än en bildstod utan tankar och själ, hvad rätt hade hon att omedvetet fordra att två människor som älskade hvarandra skildes under kval och smärta, då de icke kunde lefva utan hvarandra!

Karin höjde sitt hufvud och såg trotsigt framför sig. Men så sänkte hon det åter i tröstlös förtviflan, och en snyftning skakade hennes gestalt.

»Ebbas Gud vill det,» sade hon till sig själf, »Han som hon sade var kärleken. Inte den lidelsefulla, på lycka fordrande kärleken mellan man och kvinna, som ville ega och njuta allt, utan den kärlek som kan lida och försaka. Vi *måste* lära oss det — *han* måste bära det, och kanske skall han en dag tacka mig, fast det i dag kännes outhärdligt.»

* * *

Grefven mötte henne nästa förmiddag i korridoren utanför hennes rum. Han räckte henne ett bref, som han nyss fått, och bad henne läsa det. Hon såg, att han var mycket blek och allvarlig, och handen som gaf henne brefvet, darrade.

Hon gick fram till afsatsen, som vid korridorens slut ledde till trappan till nedre våningen, och vid fönstret läste hon brefvet, medan grefven gick af och an i korridoren samt emellanåt stannade bredvid hen-

ne för att iaktaga hvad verkan brefvet gjorde på henne.

Det var från Tyskland, från grefvinnans läkare och vårdare. Hon hade blifvit underrättad först om Ebbas sjukdom och sedan om hennes död. Det som man förmodat hade slagit in — den stora sorgen hade djupt gripit henne, hon hade ryckts ur sin drömda fantasivärld, och efter en våldsamt kris hade hon förklarar sig ofördröjligen vilja resa till sitt hem och sin man. Hon förstod att han var ensam, att hon, och han voro de enda två kvar att älska hvarandra, att de inte kunde vara längre skilda åt. Grefven hade skrivit till henne, att Ebba sagt, att hon gick till lille bror, och detta hade gjort ett starkt intryck på henne. Ebba visste det, döende hade hon sett det — han fanns inte kvar på jorden, inte hos henne — ja, hon hade ofta tänkt det, vetat det, men gent emot sin egen öfvertygelse invaggat sig i den ljufva fantasi, för hvilken hon ensamt sedan lefvat. Nu talade hon med lugn och stilla tårar om de två barnen, som voro tillsammans i himlen. Hennes längtan efter mannen och hemmet gaf henne ingen ro. Hon hade bedt att genast få fara, och läkaren hade ansett det vara det bästa. Dagen efter sedan brefvet afsändts, skulle doktorn följa henne, och grefven anmodades möta i Berlin. Sista sidan i brefvet var skriven med blyerts i ojämna, brådiskande rader och undertecknad med grefvinnans namn. Karin lämnade den sidan oläst.

»Vill ni inte läsa hvad *hon* skrifer?» frågade grefven, när hon räckte honom brefvet tillbaka.

»Nej — det vill jag inte läsa,» svarade hon sakta.

»Och hvad säger ni nu Karin?»

»Ser ni, att jag hade rätt!» Hon såg på honom och smålog svagt.

Han böjde hufvudet jakande.

»Jag måste resa i afton med nattåget.»

Hans ton lät som en fråga, och han såg tvekan på henne.

»Naturligtvis.»

»Jag skulle önskat, att det dröjt någon tid,» sade han, »det blir så svårt just nu — så snart, . . .»

»O, nej,» svarade hon ifrigt och lade sin hand på hans arm, »så får ni inte tänka och säga. Ni måste bli mycket god och kärleksfull mot henne — hon är så svag, så bräcklig — hon kommer full af hopp att kunna bli allt för er, och hon väntar så mycket af er tillbaka!»

En jungfru kom upp för trappan med några af Karins saker, som hon tog mot och sedan gick in till sig för att packa ner.

Vagnen, som skulle föra henne till stationen, borde köra fram om en kvart. Hon var färdig, så när som på ytterplaggen, och stod vid fönstret i sitt rum och såg ut öfver parkens lummiga grönska — för sista gången!

Hon hade varit och sagt farväl till alla utom till honom. *Deras* farväl hade sagts i går — för hela lifvet — där fanns ej ett ord mer att säga. Men *något* afsked måste där dock bli, om blott en handtryckning vid vagnen. Och icke något annat att minnas?

Då fick hon en plötslig ingifvelse. Hon öppnade dörren till korridoren, gick därefter fram till pianot, som varit stängdt sedan Ebba sjuknade, slog upp det och började med darrande röst sjunga:

»*Es ist bestimmt in Gottes Rath.*»

Hon hörde icke att han sakta smög sig in, men hon kände när han fanns i rummet och stod bakom henne. Det sista, svagt klingande: »*Blott till härnäst*» — dog bort i en snyftning, och hon lutade ansiktet mot pianot och grät.

Hon kände hans armar omsluta sig — hon flyttade hufvudet mot hans bröst med en rörelse af lidelsefull sorg. Hon kunde höra hur hans hjärta slog, och hon kom att tänka på Ebbas ord: Trösta pappa! Hon slog sina armar om hans hals, drog hans hufvud ned till sitt och lade sin tårdränkta kind ett ögonblick mot hans.

Vagnen rullade fram och stannade utanför porten, och betjäningen hördes hastigt komma springande upp för trappen.

Hon slet sig lös ur hans armar och gick in i sitt rum för att sätta på sitt ytterplaggen. När hon kom ut igen, var han borta, men i vestibulen, där äfven flera af tjenarne befunno sig, stod han och räckte henne utan ett ord sin hand, som hon lika tyst hastigt tryckte.

En minut senare rullade vagnen bort med henne från Sagaholm, som denna dag låg öfvergjutet af en strålande sols rika guldglans, hvilken tog bort den prägel af majestätisk enslighet, som i allmänhet hvilade öfver det tysta gamla slottet och dess omgifningar. Solen lekte och glittrade på slottets murar och fönster, på statyer och blomstergrupper, på rika löfträd och dunkel barrskog, på insjöns spegelblanka yta. Det var som hade all denna klarhet och solglans gäckat Karin och sagt: Se, också här finnes värme och ljus, också här kan lyckan och kärleken blomstra — men icke för dig, som flyr liksom vore du en skuldbelastad, utstött ur paradi-

set, utan för henne som om få dagar skall göra sitt inträde, likt en brud på nytt!

Karin slöt sina ögon, trött vid solljuset och glansen. När hon åter slog upp dem, var Sagaholm försvunnet bakom skogen, likt ett trollslopp, som endast funnits i den sofvande herdinnans fantasi, när hon drömde sig prinsessa, och som den vakna verkligheten förvandlade till ett gäckadt hopp.

XI.

En kort tid hvilade Karin ut i hemmet på Kvarnberga; man fann henne blek och afmagrad, och kraftiga försök gjordes att förmå henne stanna hemma. Men hon hade fattat sitt beslut och var som vanligt ihärdig. Hon ville till Stockholm och bli sjuksköterska.

Fadern, som ehuru tung och tyst till sitt väsen, hittills visat Karin en viss grad af vänlighet, for vid denna underrättelse ut mot henne på sitt vanliga häftiga, sårande sätt. Men denna gång blef där ingen strid, ty hon svarade honom ej. Ingenting kunde dock rubba hennes föresats.

»Jag behöfs inte här hemma,» sade hon som förr, »och jag önskar en verksamhet som passar mig.»

»Men, Karin,» invände Alfhild blygt, »du får ju sköta inte bara kvinnor utan också män — det är allt bra opassande, som pappa säger.»

»Å, Alfhild, kom inte du också med det där — var inte småaktig och trångbröstad. Kom ihåg, att för de rena är allting rent, det är ni andra, som med

era tankar och åsikter smutskasta en af livets vackraste uppgifter.»

Alfhild såg häpen ut och skakade sitt vackra, blonda hufvud. Hon kunde icke inse annat än, att det var förskräckligt och något att skämmas öfver, hvar gång de skulle behöfva tala därom med vänner och bekanta.

Karin såg inte mycket af grannarne den tid hon var hemma. Endast major Ståls kommo en dag på besök, men utan Axel, som var vid regimentet. Majorskan var mycket nyfiken på, hur det varit i det grefliga slottet och sökte fråga ut Karin om allt upp-tänkligt. Men hon fick endast korta, otillfredsstäl-lande svar, och då Karins rön i hushållsväg ej heller tycktes ökats, ansåg majorskan henne hopplöst omöjlig att återföra till den sanna kvinlighetens och dygdens stig, och lemnade henne därför i fred, sedan hon med en suck och med blicken riktad mot taket afsides sagt till sin man:

»Gud hjälpe oss för den flickan — det blir aldrig folk af henne, och gift blir hon aldrig i lifvet, för karlarne tycka inte om sådana där emancipationsdamer.»

Pastor Rundbergs funnos ej mer i trakten, ty han hade fått befordran och redan med hustru flyttat till Stockholm. Den som kommit i hans ställe var en ung, trosvarm man, som genast lyckats vinna såväl ståndspersonernas som folkets förtroende. Karin hörde honom predika en gång, och händelsen ville, att han till text den dagen valt »Gud är kärleken,» och talade däröfver med ett hänfördt ungt sinnes värme och innerlighet. Han var långt ifrån en sådan väl-talare som pastor Rundberg, men hans brinnande öfver-tygelse ryckte Karin med sig, och när hon lemnade

kyrkan, tyckte hon, att der tändts en liten gnista a. klarhet och visshet, som hon sade sig, att hon ville vårda, ty »af den minsta gnista kan en dag bli ett stort ljus,» hade den unge presten sagt.

Lina på Åsen var inte heller hemma utan vistades vid en badort, därifrån hon skrifvit ett par långa bref till Alfild, om hur förtjusande roligt hon hade och hur firad hon var.

»Stackars Gustaf!» sade Karin och skakade betänksamt på hufvudt — »och han som ännu inte tycks ha kommit ett steg närmare sitt mål.»

Gustaf lät nämligen alltjämt endast höra af sig i korta meddelanden, däri han omtalade, att arbete var svårt att få. Han hade dock till sist erhållit en underordnad plats på ett tekniskt kontor och behöfde åtminstone inte svälta.

Då Karin i September åter lemnade Kvarnberga, kände hon sig mera ensam än någonsin. Ingen följde hennes väg med intresse, inte ens Alfild, utan alla ansågo henne som familjens sorgebarn, hvilket egensinnigt lemnade deras råd opåaktade.

Alfild hade anat en »hemlighet» bakom Karins bleka kinder, allvarsamma väsen och beslut att »försaka världen och taga sitt kors uppå sig,» som Alfild kallade det. Men det var förgäfves systemen bönföll och lockade — för första gången i deras lif slöt Karin sitt hjärta för henne och beröfvade henne sitt förtroende,

»Det är naturligtvis någon kärlekshistoria, tänkte Alfild,» ett olyckligt tycke — men det är så likt Karin att alltid gå emot strömmen — inte kunde hon tycka om någon af dem, som ville ha henne, utan naturligtvis blef hon kär i någon, som hon inte kunde få.»

Karin anmälde sig i Röda Korset och började genast sin undervisning och sin tjänstgöring vid Sabbatsbergs sjukhus i Stockholm.

Hon fick mycket att utstå, som hon icke hade satt sig in i, mycket som hon frestades tro skulle öfverstiga hennes krafter och mod. Men därunder lärde hon sig dock allt mera älska sitt arbete och snart fyllde det med sitt intresse hela hennes lif. Hon fick inom kort namn om sig som en af de skickligaste sköterskorna. Hennes hand var på en gång stark, lätt och mjuk, och hon hade ett sådant friskt och hoppgivande sätt mot de sjuka, att de brukade säga, att de kände sig bättre, bara de fingo se henne.

Och dock fans det stunder, när hon vid de sjukas och döendes läger önskade, att hon egt en innerligare tro — hon mindes särskildt *en* dödsbädd, där hon saknat ord för kval och förtviflan — där den unga, kämpande själen ensam sökt friden och — funnit den i detta jublande: *Gud är kärleken.*

Men när Karin såg allt elände omkring sig på nära håll, när människor plågades och ledo så, att hon skulle velat ge sitt eget lif för att befria dem, då sade hon till sig själf: »Nej, om jag *måste* tro, att allt detta kommer från Gud, då kan jag icke tro, att Han är kärleken.»

Men ändå kunde hon tala tröstens ord till de plågade, så att de glömde sitt onda. Hon kunde säga dem, att deras jämmer en dag skulle taga slut och att de skulle få frid — frid hos Gud, ty det trodde hon. Och hon lärde dem att bevisa hvarandra hvad kärlekstjänster de kunde, och genom att tänka på andra, förgäto de ofta sina egna plågor. För den som önskade det, läste hon i Bibeln, där så många eviga, höga sanningar talat och ännu alltjämt talade

sitt enkla, gripande språk åt törstande själar och plågade varelser — talade till henne som till andia — sanningar dem hon aldrig förnekade, fastän de ofta skymts af tvifvel och fastän hon brutit med en dogmatro, som icke tillfredställde henne, så snart hon börjat lära sig *tänka* däröfver.

Liksom de sjuka af henne lärde sig en ljusare lifsåskådning, ett starkare förlitande på sig själfva och sin förmåga att frivilligt förbättra sin karaktär och vandel, så lärde hon sig många gånger af dem tålmod och saktmod samt en barnsligare och enklare uppfattning af mycket som hörde till det andliga, och som hon under grubblande och forskande tillkrånglat, till dess hon inte själf visste hvarken början eller slut.

Men Karin blef alltid mera en handlingens kvinna än en predikandets, och hennes vakna blick och praktiska handling voro ovärderliga vid sjukbädden.

En gång strax efter sedan Karin kommit till Stockholm, besökte hon friherrinnan Holter. Den gamla damen blef förtjust åt att få se henne och tog mot henne på *sitt* sätt, som i grunden var välmenande.

»Kom fram till dagsljuset, så får jag riktigt se på er, barn,» sade hon och drog Karin fram mot fönstret. »Ni har inte embellerat, min kära, ni har magrat och åldrats, näsan har blifvit en smula spetsigare, och det tålde den inte vid; men ni har kvar era klara ögon och er friska fast litet för stora mun — nåja, jag tycker om er — ni har en bra karaktär.»

De talade om Ebba och hennes död, och friherrinnan grät litet och ville höra utförligt om allt. Sedan hon torkat tårarne; sade hon:

»Ja, nu sitter min stackars nevö där med sin

galna hustru — jag tyckte aldrig om det där lilla vackra våpet, och nu sedan Ebba är borta, reser jag aldrig mera till Sagaholm.»

Karin frågade, om inte grefvinnan numera vore återställd.

Friherrinnan ryckte på axlarne.

»Bah — så säger *han* — men det får ingen mig att tro — hvar skulle hon *nu* fått sitt vett ifrån när hon hade så litet från början.»

Friherrinnan talade också om Ludvig och berättade, att han snart skulle förlofva sig med en sjuttonårig skönhet af hög börd.

»Sade han inte till er, att han skulle vänta på er hela sitt lif?» Friherrinnan blinkade elakt med de små klipska ögonen.

»Jo, jag tror det var något ditåt,» svarade Karin skrattande.

»Kunde just tro det — karlarne äro sig alltid lika i alla tider och århundraden — jag kan försäkra er, att Ludvig är kär öfver öronen.»

Friherrinnan ville höra Karins framtidsplaner. Hon blef mycket intresserad af, att hon skulle bli sjuksköterska och abonnerade genast på henne, i händelse hon skulle bli sjuk. Hon lofvade äfven skaffa henne anställningar hos noblessen, och Karin försökte se ut, som uppskattade hon denna ynnest som hon borde. Innan hon gick, frågade friherrinnan, om hon behöfde något i penningeväg för egen räkning, så ville hon bistå henne. Karin tackade nekande, men om friherrinnan vill ge åt några fattiga sjuka, skulle Karin med tacksamhet taga mot det och dela ut det. Den gamla damen gaf Karin en summa och bad henne vända sig till henne, om hon i framtiden behöfde något.

»Jag har ingen att spara åt nu,» sade hon, »men jag har inte ännu gjort nytt testamente, sedan Ebba dog. Det roar mig att se, hur släkten gör sig till för rika tanten, och jag tänker i det längsta hålla dem på pinbänken och lefva ännu en god stund.»

En eftermiddag frampå vintern i skymningen gick Karin tätt förbi grefve Altenburg. Hon hade redan på afstånd känt igen honom, men han såg icke på henne, och insvept i en vid pälskappa som hon var samt med slöja för ansiktet, kände han icke igen henne. Just som de gingo förbi hvarandra, kom han att fästa ögonen på henne, ryckte till och såg ut som hade han ämnat stanna. Men då hon intet igenkänningstecken gjorde, antog han förmodligen, att det ej var hon, utan gick vidare.

Karin hade tydligt hunnit uppfånga, hur åldrad han såg ut, hur grått hår och skägg blifvit och hur skarpa ansiktsdragen. Detta möte ref upp hennes sår, och den natten, som var ämnad till hvila för henne, genomvakade hon istället i sömnlöshet, ett rof för sitt upproriska hjärtas längtan efter kärlekens lycka. Hon kände sig i den stunden trött vid det arbete hon åtagit sig och frågade sig själf gång på gång, hvarför hon ensam skulle försaka, hvad andra kvinnor där uti världen med jublande fröjd togo mot som lifvets lycka. Att få lemna alltsammans — dessa jämmerns och lidandets boningar, slippa se instrumenter och bandager, icke mera höra klagan och verop, icke i hvarje minut stå tillreds för andra, utan att få lefva sitt eget lif — resa bort, långt bort med den man hon älskade, till någon vrå af världen, där de två blott kunde lefva för hvarandra och sin kärlek. Att låta sig föras bort af denna enda lidelses ström och glömma allt annat!

Hennes längtan födde hos henne ett svidande kval, större än hon känt det den stund hon själf skilde sig från sin kärlek. Men under hela tiden visste hon, att det icke kunde så bli. Icke *med* strömmen utan *mot* gick ju alltid hennes väg. Ju större svårigheter, dess friskare brukade hennes mod vara. Om vågorna slogo henne skyhöga öfver hufvudet, kämpade hon sig igenom framåt, uppåt, till andlig utveckling och högre lifsmål. Bara icke detta enda! Den allra minsta tid, den kortaste lycka — men just den och ingen annan!

Det var en mycket tyst och blek sköterska, som de närmaste dagarne fullgjorde sina plikter. Mekaniskt och utan intresse utförde hon sitt arbete. Men så småningom blef hon sig åter lik, och efter en tid gladdo hon ånyo med sitt solljusa leende och sin glada röst de sjuka och lidande.

Se sid. 157.

PLATE 107

XII.

Innan Karin hunnit bestämma sina planer för sommaren, kom där en dag telegram från Kvarnberga, som kallade henne dit. Fadern hade träffats af slaganfall, och hon måste oförtöfvadt resa hem.

När Karin nästa dag infann sig, hade brukspatron återfått medvetandet, men låg där som en hjälplös klump, med snedvridet ansikte, ena ögonlocket igenfallet, armarne orörliga och blytungta. När Karin kom in brast fadern i gråt, men öfver de darrande läpparne kommo endast oartikulerade ljud.

Under långa månader låg han så, hvarunder hans familj vårdade honom med outtröttlig omsorg och alldrig sviktande tålmod. Han återfick till en del talförmågan, så att han långsamt kunde yttra enstaka ord. Han tycktes mest nöjd, när Karin var hos honom, och hennes vana hand var den enda som kunde lägga kuddarne tillrätta i sängen på ett sätt, som tillfredställde honom.

Ett par dagar innan lifvet sloknade, hade Karin läst för honom Jesu bäragspredikan — det skönaste

hon själf visste i Bibeln — och när hon sedan sysslade med hans hufvudkudde, vände han litet på hufvudet, så att hans läppar snuddade vid hennes hand och sade:

»Tack — förlåt!»

Denna rörelse och dessa två ord grepo henne mer än något långt tal kunnat göra. Med dem försonade han allt hvad han brutit mot henne i misskännande, och despotism och hon förlät allt, glömde allt och kände blott en uppskakande sorg öfver att det skulle komma så sent — för sent — och att de aldrig mera i någon lifsgärning skulle kunna visa hvarandra sin ånger och sin förståelse. Ack, om hennes barndomstid med ett slag nu kunnat komma tillbaka, om hon kunnat smyga sig upp i hans knä och se honom le i kärlek mot sig! Hon skulle inte då blifvit så trotsig och fordrande, endast öm och stilla, så hade *han* heller aldrig blifvit så despotisk. Ack, om inte affärer och bekymmer förbittrat hans lynne — hur annorlunda deras samlif skulle varit! Men nu var det för sent, det var bara att förlåta å ömse håll — och det var ju godt, att de hunnit förlåta, att icke också detta kom för sent!

Hon lutade gråtande sitt ansikte mot hans bröst och sade smekande:

»Älskade pappa — älskade stackars pappa — vi förstodo hvarandra inte, men tillgifvenheten fanns nog på botten af våra hjärtan.»

* * *

Efter faderns död stannade Karin i hemmet, där hon tyckte sig behöfvas. Modern var alldeles nedtryckt af sorg och glömde de mindre goda egen-

skaperna hos sin make för att endast minnas honom som sin första och enda kärlek, sådan han var under deras förlofnings- och smekmånadstid, ty deras kärlek hade ju också haft sin rosentid, och att den varat så kort, mindes hon nu icke längre.

Man hade befarat konkurs efter brukspatron, men då ett engelskt bolag till högt pris inköpte både fabriken och egendom, räddades några spillror, så ett på nyåret kunde familjen arrendera och flytta in i ett boningshus med tillhörande jord, hvilket allt egdes af patron på Åsen i grannsocken, Linas far.

Karin lade icke därför bort sin sjukvård, utan anlätades ofta såväl inne i staden som på herrgårdarne, hvarjämte hon alltid var tillreds, där de fatiga behöfde henne.

På våren firade Alfhild sitt bröllop i största stillhet inom brudparets närmaste familjekrets. När Karin satte kronan och slöjan på brudens vackra hufvud, slog Alfhild armarne om hennes lif, lutade sig intill henne och utbrast snyftande:

»Tack för allt, Karin, för vår barndom och vår första ungdom. Jag känner nu riktigt, hur jag hållit af dig och hvad du varit för mig, fast jag inte förstått dig. När du en dag blir ensam och behöfver ett hem, då kommer du till mig, säg?»

Karin log, men där kom en fuktig glans i ögonen.

»Så säga ni alla — så sade Gustaf — men hvarför tro ni, att den ensamma kvinnan ej kan skapa sig ett eget hem?»

»Därför att man måste ha någon att älska, någon som omhuldar en, man kan inte lefva ensam utan att bli bitter och vemodig. Men du är ännu ung Karin — ack, om jag en dag finge sätta brud-

kronan på *ditt* hufvud — det blefve den *näst* lyckligaste dagen i mitt lif!»

»Så säga ni också alla, liksom inte den kvinna, som aldrig stått brud, kan lefva lifvet lika lyckligt som ni andra, och inte behöfver man lefva ensam, därför att man ej blifvit gift — kärleken man och kvinna emellan är ej den enda på jorden — och inte alltid den bästa känslan.»

»Jo Karin, *den* kärlekens lycka är störst — mot ingenting i världen vill jag byta den!»

»Nå kanske är det så,» svarade Karin och vände sig bort, »men därom vet jag ingenting.»

* * *

Lina från Åsen hade hade varit i Stockholm ett par månader under vintern med fadern, som var riksdagsman. Lina var enda dottern, men där funnos fyra söner, hvaraf två yngre än Lina. Modern hade dött, när det yngsta barnet föddes, och fadern hade alltid varit mycket svag för sin flicka och skämt duktigt bort henne. Han hade så småningom fått reda på de löften, som vexlats mellan Gustaf och Lina, innan den förre for till Amerika, men hade ej fäst sig vidare därvid. Han antog att det var en barndomsfantasi, som för båda skulle dunsta bort, när oceanen skilde dem åt. Ogärna skulle han släppa sin bortskämda älskling ifrån sig till det aflägsna, främmande landet, och som han själf var utan förmögenhet, kunde han icke lämna henne åt någon annan make, än en, hvars existens var fullt betryggad. För Gustaf hade det nog gått framåt, men vid målet var han icke, och något hem hade han ännu ej att bjuda Lina. De hade icke brevexlat, utan

endast sport hvarandra genom Gustafs systrar. Men hans ring bar hon ännu i en snodd om halsen »närmast sitt hjärta,» och hans porträtt stod på hennes byrå.

Lina hade utvecklats till en vacker flicka, lång och smärt med en smidig figur, ett ovalt, fint ansikte med stora, grå ögon, en frisk leende mun och något själfsvåldigt intagande i sitt sätt, som stod på gränsen till medvetet koketteri.

På våren, när hon kom hem från Stockholm för att bevista Alfhilds bröllop, följde ett rykte, att hon hade en rik beundrare af friherrlig börd, som enträget gjort henne sin kur och som hon troddes ämnat förlovfa sig med, helst som fadern af hela sitt hjärta önskade partiet. När Karin frågade henne härom, rodnade hon och skrattade.

»Folk pratar så mycket,» sade hon undvikande, »bara man dansar två gånger med samma herre på en bal, så heter det strax, att man är förlofvad.»

Men där var något skyggt i hennes blick och närvöst i hennes tal, som kom Karin att sakta säga:

»Stackars Gustaf!»

Lina flammade till,

»Hvarför säger du: stackars Gustaf. Det är inte alls synd om honom, jag har inte narrat honom, jag har inte ens bedt honom vänta på mig — men jag, jag måste vänta på honom! Om det är synd om någon, är det mig.»

»Stackars Gustaf!» tänkte Karin åter, men hon sade ingenting.

Ett halft år därefter sade Lina en dag till Karin.

»Jag kan tala om för dig, Karin, att jag gifvit bort en korg åt baron Helmer — nu behöfver du

inte mer säga: stackars Gustaf, det offret har jag gjort för honom.»

»Var det då ett offer?» frågade Karin.

»Ja,» svarade Lina och vände sig bort.

»Det är i alla fall karaktär hos dig, barnet mitt,» sade Karin och drog henne intill sig.

Lina log ett melankoliskt och dock själfbelåtet leende.

»Du kan gärna tala om det för Gustaf,» sade hon.

Karin betänkte sig ett ögonblick, innan hon svarade:

«Nej, hvarför skulle han veta det — helst om du känner det som ett offer, det skulle bara oroa honom. Nu litar han och tror så säkert på dig.»

»Jag tänkte göra det,» hviskade Lina med hufvudet mot Karins axel, »jag ville det själf, och pappa önskade det, men när det afgörande ögonblicket kom, kunde jag ej — det är som ett osynligt band fängslade mig vid Gustaf — det känns emellanåt tryckande, ängslande, men jag kan inte slita det — det är som skulle jag med detsamma döda en del af mitt eget lif.»

Karin talade länge med henne om Gustaf, ingaf henne mod och hopp, och när Lina gick, strålade ögonen af ungdomsglädje, och hennes glada skratt ljud som ett friskt lifsjubel från hennes röda läppar.

XIII.

Bland de kärleksverk Karin åtagit sig utan ersättning var att fram på den följande hösten sköta en familj i ett torp, där båda föräldrarne insjuknat i typhus, och där det fanns en skara barn, som behöfde vård och tillsyn. Bland barnen befann sig en liten fyraårig flicka, lam i benen, så att hon endast kunde krypa omkring på golvet, då hon ej bars på armen af någon af de äldre. Karin kände henne förut, och det hade många gånger gjort henne ondt om den lilla stackaren. Hon hade försökt att skaffa henne kryckor, men ryggraden var angripen, och den lilla kunde ej hålla sig uppe ens med deras tillhjälp, utan sjönk ihop som ett bylte. Det var ett snällt barn, tåligt och stilla och med ett godt förstånd. Flickan hade mycket fäst sig vid Karin, och när denna tog henne upp i sitt knä, såg hon lyckligt förnöjd ut och smög sig intill henne som en liten vingskjuten fågel under den skyddande modersvingen.

Båda föräldrarne dogo i den svåra sjukdomen, hvilken gått som en epidemi öfver trakten, och de

efterlämnade endast en stor fattigdom åt barnen. De två äldsta kommo till herrgården och ett blef fosterbarn hos en bonde i trakten, men de två yngsta, däribland krymplingen, skulle i fattiggården. Karins hjärta sved, när hon tänkte sig den vanföra där, hon som behöfde särskild vård, ömhet och stärkande föda, om hennes eländiga lilla kropp skulle kunna vinna någon styrka, och när dagen var inne, att torpet måste utrymmas och store bror skulle bära stackarn till fattiggården, kunde Karin ej motstå den impuls, som dref henne — hon tog flickan från gossens arm till sin och sade hastigt:

»Jag tar Maja hem till mig tills vidare, så få vi se, hvad det sedan kan bli med henne.»

När hon kom hem med sin börda, kände hon sig litet osäker, hvad mamma och syster Alida, nu en adertonårig flicka, som skötte hushållet, skulle säga. Hon satte Maja i den förvånade moderns knä och sade med ett försök att skämta, ehuru tårarne glänste i hennes ögon:

»Mamma, detta är ditt första barnbarn — något annat kommer jag aldrig att ge dig — håll af henne och bli lika god mot henne, som du varit mot mig och systrarna.»

Modern satt med slappt nedhängande armar och såg ut som ett lefvande frågetecken, under det Alida stannat midt i rummet med vidt uppspärade ögon och en brödkorg i handen.

Karin måste skratta, men så kommo tårarne henne åter i ögonen, hon slöt modern och Maja i ett gemensamt famntag och sade:

»Jag kunde inte göra annat, mamma, jag kunde inte låta henne gå till fattiggården — jag skall betala för henne, och någon af pigorna hjälper mig nog

att vårda henne, när jag är i sjukbesök — hon kommer inte att kosta mycket, och om det inte går, så skall jag se till att få annan hjälp åt henne.»

»Men, Karin,» inföll modern i mildt förebrående ton, »om du alltid följer dina impulser, hur skall det då gå? En annan gång kan du hitta en annan sådan stackare, jorden är full af elända och krympingar, och bara i vår socken fins det flera — inte är vårt lilla hem ett asyl för sådana?»

Orden slogo Karin med sanningens omutliga logik. Hon visste, att det kunde bli likadant en annan gång — det var intet som grep henne så, som dessa små lytta och vanföra, hvilka minst af alla rådde för sitt elände, och hon insåg nog, att deras hem ej var, ej kunde bli ett asyl — och detta var ju ej ens hennes eget hem.

Moderns ord hade dock kastat in en eldbrand i hennes själ, som sedan icke mera ville släckas, väckt tankar till lif, som hon förut gång på gång visat tillbaka, men som endast slumrat, aldrig helt förkväfvats.

Det afgjordes, att Maja tills vidare skulle stanna, helst som Alida fick ett raptus af människokärlek och medlidande samt lofvade att hjälpa Karin.

Men under kommande dagar och nätter gnagde dessa nyvaknade tankar hos Karin med en oro, som icke lät sig söfvas, en makt, som icke lät sig betvingas. Hon såg dem, dessa hjälplösa små, vanföra och lytta, födda och uppfödda i usla kojor, vanvårdade, försummade, oftast kärlekslöst behandlade som onyttiga bördor. Hon behöfde inte ens se dem i fantasien, hon kände flera personligen i deras egen och i grannsocknarne. Det fanns ju hem där dylika mottogos på åtskilliga håll, men icke nog — där fanns aldrig nog för jordens elände. Det var detta som

gjorde hvarje försök så bittert hopplöst. Det var alltid att arbeta emot strömmen — en kunde räddas mot hundra som gingo under.

Men om hundra gåfve sin hjälp istället för en — om *hon* vore en af de hundra?

Hon försökte slå bort denna tanke, hon sade sig, att det var orimligt, omöjligt. Men det var som dref henne en osynlig makt in på den motström hon ville undvika. Och det var som talade i Majas stora, sorgsna ögon och bleka ansikte en hel skara af hennes martyrsyskon och som ropade de alla sitt hjärtskärande: »Hjälp oss, lindra vårt lidande!»

Då fattade Karin till sist en dag sitt beslut. Hon skref till friherrinnan Holter, framlade för henne sina planer och fick till sin glädje ett gynnsamt svar.

»Visst är det en galenskap,» skref friherrinnan, »att en ännu ung kvinna, som ser så pass bra ut som ni, begrafver sig lefvande i en vrå af världen och försakar allt för ett barmhärtighetsverk, som kommer att binda henne till händer och fötter och göra henne förlorad för världens fröjder och alla äkten-skapsutsikter; men då ni tycks stå fast, vill jag uppfylla er begäran och försträcka medlen — och därmed ge mina finkänsliga och ömsinta arfvingar litet längre näsor. Några vilkor kommer jag dock att utfästa med gåfvobrefvet, däribland att hemmet kommer att få namn efter Ebba och att jag får vara med på invigningen samt att ni som förestånderska har er tillräckliga lön.»

Nästa år reste sig en vacker enkel tvåvånings träbyggnad på utkanten af Åsen närmast Kvarnberga, omgifven af en nyanlagd trädgård för såväl blomster-

rabatter som köksprodukter. Endast några steg däri-
från låg den friska doftande granskogen med sin
välgörande luft.

Stället hette »*Ebbasminne*,» och där hade Karin
börjat sin verksamhet som förestånderska i ett asyl
för lytta och vanföra barn.

XIV.

Där kom bref till Karin femte hösten efter Gustafs bortresa, att han tänkte komma hem till julen för att förlofva sig med Lina. Han hade blifvit befordrad på kontoret, där han fått plats, och med löfte att efter ännu ett år få bli kassör, om han till dess skött sig lika väl som hittills. Förrän han fått denna plats ville han ej gifta sig, men utsikterna voro dock sådana, att han nu kunde få sätta den ring på Linas finger, som hon bedt honom om för fem år sedan. När han hört, hvad Karin sade här-om, ville han skrifva till Lina och hennes far.

Med hjärtat uppfylldt af glädje gick Karin samma dag upp till Åsens herregård för att förkunna de fröjdefulla nyheterna för Lina. Denna var nyss hemkommen från Skåne, där hon vistats i några veckor på besök hos en väninna.

Karin var så ifrig, att hon icke märkte, att Lina tog mot henne med en nervös oro samt att hon utan sammanhang pratade hit och dit om sina nöjen och

nya bekantskaper bland aristokratien i Skåne. Till sist hejdade Karin hennes ordflöde och kom fram med sina nyheter.

Lina såg på henne med ett förskrämdt uttryck i sitt ansikte. Hon höll sina händer i knät, hårdt prässade mot hvarandra, och hennes andhemtning var kort och flämtande.

Karin betraktade henne bestört.

»Din öfverraskning liknar inte glädjens,» sade hon, — »hvarför säger du ingenting?»

Likt ett barn, som är rädd att få ett slag, höjde Lina sina händer afvärjande mot Karin, i det hon vände hufvudet åt sidan.

»Blif inte ond på mig, Karin,» bad hon med darrande röst, »jag rädde inte därför. De öfvertalade mig alla — *han* friade tre gånger, nu senast när vi träffades i Skåne, far ville det också — jag blir friherrinna, får ett vackert gods, ridhäst och allt möjligt — jag får fara utomlands, till Paris, London, Schweitz, Italien . . .»

Hennes ögon glänste, och hennes kinder glödde. Men Karins ansikte hade mörknat och hon svarade strängt:

»Du har alltså svikit Gustaf, nu när han stod vid målet efter långa års bittra mödor och svåra försakelser; du har förlofvat dig med en annan . . . hur kunde du, Lina?»

Lina gömde ansiktet i sin näsduk och grät.

»Jag visste, att du skulle bli ond på mig,» sade hon mellan snyftningarne; »men jag kan inte hjälpa det. Jag är inte ett sådant där dygdemönster som du, och jag afskyr det ledsamma ordet *plikt*, som förbittrar ens tillvaro. Jag vill lefva mitt lif som

andra unga kvinnor — jag vill ha litet solsken och lycka medan jag är ung!»

Hon bet i näsduksnibben, snyftade och såg trotsigt framför sig.

»Det finns ett skönare i världen än plikt,» svarade Karin, »och det heter *kärlek*. Du älskar då denne baron Helmer . . . .»

»Älskar?» Lina såg upp, och tårarne afstannade, »ni nyttja alla sådana där högtrafvande ord, som bara brukas i romaner. Man kan väl hålla af en man och högakta honom utan att vara så där sliskigt förälskad, som t. ex. Alfhild i Axel. Baron Helmer är en mycket hyggelig karl — ja, jag tycker verkligen om honom — jag vill gifta mig med honom och ingen annan — jag älskar honom, om du så vill!» utbrast hon häftigt, när Karin stod i begrepp att invända något.

»Och du har ingen tanke haft på Gustaf och den sorg du gör honom?»

»Om jag haft! Tror du jag annars sagt nej två gånger förut? Å, jag kan berätta för dig, att jag utstått sömnlösa nätter och kvalfulla dagar — mer än du förstår, för du har ju inte haft några kärleks-historier och förstår dig inte på sådana här konflikter.»

Hon bet åter med de små, jämna hvita tänderna i näsduksnibben och kväfde en snyftning.

»Karin,» återtog hon i barnsligt bedjande ton, »var inte så hård mot mig — förlåt mig — tro mig, striden har kostat mig mer än du anar, men när det nu är afgjordt, så låt mig i frid få njuta min lycka!»

Karin reste sig och gick fram till Lina. Hon drog hennes hufvud intill sig, och Lina slog sina armar lidelsefullt om henne.

»Hård mot dig? Nej, barnet mitt, du råder ju

öfver ditt eget lif och din egen lycka. Men det är Gustaf jag tänker på, och mitt hjärta svider för honom. Jag kan inte säga honom det, jag kan inte, Lina.»

Lina klängde sig fast vid henne och grät hejd-löst. Båda voro tysta en stund, men till sist sade Lina, i det hon reste sitt hufvud och torkade sina tårar:

»Hvarför skall aldrig någon lycka vara ogrumlad här i lifvet. Hvarför skall det alltid vara så mycken kamp och strid till — man blir så trött, innan man ens börjat lifvet!»

Hon lutade hufvudet bakåt mot länstolens rygg, och en otålig suck banade sig väg öfver hennes läppar.

»För dig går det snart öfver» svarade Karin, ingen är som du »snar til tårer og snar til smil,» som Björnson en gång skref i ett minnesalbum. Du känner häftigt, men du glömmet fort.»

Lina svarade ej, men inom sig gaf hon Karin orätt, därför att Karin icke förstod sig på kärleks-kval och kärlekslycka. Hon visste ju icke heller, att Lina alltjämt kände ånger och oro öfver hvad hon gjort, och att hon dagligen och stundligen måste öfvertala sig själf att tro på den lycka hon valt åt sig.

Snart därefter tog Karin afsked och gick, sedan hon fått en hel del förtroenden af Lina, däribland att förlofningen ej skulle eklateras förrän till jul, då baronen väntades till Åsen. Bröllopet skulle bli redan i Februari.

Dagar och veckor gingo, men Karin kunde ej förmå sig att skriva till Gustaf, utan uppsköt det beständigt. Just som hon en dag ändtligen satt sig ner för att skriva ett förberedande bref till honom, kom där bref från en svensk, bosatt i Newyork och

vän till Gustaf, som tillkännagaf, att den senare svårt insjuknat i hjärninflammation och sväfvat mellan lif och död, men nu befann sig utom all fara, ehuru så svag och matt, att han ej ännu på länge kunde lämna sängen och naturligtvis omöjligt tänka på en resa hem till julen. När krafterna tilläto det, skulle han resa till ett sydligare ställe och vistas där öfver vintern, hvilande från allt arbete. Platsen på kontoret skulle stå för hans räkning till våren, men det var ännu omöjligt att säga, hvad följder sjukdomen i framtiden kunde hafva på hans arbete och tankeförmåga. Den skicklige läkare som, på firmans bekostnad, skött honom, hoppades dock det bästa.

Lina fick del af dessa underrättelser, men mot vanan var det omöjligt att se, hvad intryck de gjorde på henne. Hon blef mycket blek och allvarsam, men hvarken grät eller yttrade ett ord.

»Nu tänker jag vi måste skjuta upp att skrifva till Gustaf de glada nyheterna om den stundande förlofnigen på Åsen,» sade Karin med bitterhet. Hon hade svårt att förlåta Lina, och vid tanken på broderns sjukdom ökades hennes smärta öfver denna andra, bittrare sorg, som väntade honom.

»Om jag nu inte haft mitt Ebbasminne,» fortfor hon, »hade jag rest ut och vårdat och tröstat honom. Nu kan jag inte lämna mina plikter här. Och Alida kan inte resa — hon kan inte fara från mamma.»

Lina smög sig utan farväl ur rummet, tog sina ytterplagg på sig och gick hem till Åsen.

Nästa dags förmiddag, då Karin var inne i arbetsrummet, där de af hennes skyddslingar som förmodade använda sina händer, voro sysselsatta med slöjd, mattflätning, korgarbeten och dylikt, öfverra-

skades hon af att se Lina köra upp på gården i den lilla korgvagnen. Lina kom ej ofta till Ebbasminne, hon kunde inte med det som var fult och vanstäldt i lifvet, hon var rent af rädd för de små krymplingarne och kunde aldrig öfvervinna sin motvilja för dem.

Karin gick ut, lämnande barnen under slöjdlärarinnans tillsyn, och tog mot Lina. Hon såg genast, att något ovanligt förefallit. Den unga flickan hade mörka ringar kring ögonen som efter en i själsstrider eller sjukdom genomvakad natt. Det fina, ovala ansiktet var blekt, men munnen hade fått ett drag af fast energi, som aldrig funnits där förr, och hela den smärta gestalten tycktes ha fått en prägel af bestämdhet och viljefasthet, helt olika hennes förra litet själfsväldiga slingringar och barnsliga vaggande.

Hon bad att få tala vid Karin i dennas enskilda lilla sofrum. Då de kommit in dit, sade hon utan några förberedelser:

»Jag kommer för att taga hälsningar till Gustaf — jag reser i natt till Göteborg och i morgon vidare till New-York — det är redan telegraferadt efter plats ombord . . .»

Karin stirrade på henne utan att fatta hennes ord.

»Se inte så förvånad ut, som om du trodde, att jag mist förståndet,» utbrast Lina litet otåligt; »det är alldeles afgjordt och står ej att hindra, och nu, Karin, får jag kanske din förlåtelse.»

Karin hade sjunkit ner på en stol.

»Barn, barn hvad är det du tar dig till? Baronen, din far, Gustaf . . .»

»Baronen fick sitt farväl — för alltid — i morgon med bantåget, och pappa — ja far, han är bedröfvad som aldrig förr, men ond blir han inte på mig.

Han följer mig själf till New-York, och det får bero på honom, om jag kommer hem som Gustafs fästmö eller om jag stannar som Gustafs hustru — det har jag lofvat min far till gengäld för allt, hvad han nu gör för mig.»

»Det kommer så plötsligt, så oväntadt,» sade Karin, »jag kan inte ännu fatta det . . .»

Lina lade sitt hufvud mot Karins axel och fortfor i afbrutna meningar med ett vekt tonfall i rösten:

»Det är något som drifver mig till det, något starkare än jag själf, det besestrar alla andra önskingar, dödar alla tvifvel — det är det osynliga band, jag talat med dig om, som sedan barndomen fäst mig vid Gustaf. Jag kände det som en svidande tyngd, äfven sedan jag lofvat att tillhöra en annan, och i går, när du sade, att ingen fanns som kunde resa ut och taga vård om honom, kände jag bandet starkare än någonsin. Jag har vakat hela natten, tänkt och gråtit och bedt. Jag såg hela min barndom framför mig som i en uppslagen bok, hur jag aldrig saknade min mamma så, som jag annars skulle gjort, därför att Gustaf var som den ömmaste moder mot mig. Minns du när jag hade haft skarlakansfeber och ingen annan än sköterskan fick komma in till mig, men Gustaf, som var hemma från skolan, trotsade alla förbud, smög sig till mig, och så fick han stanna på Åsen till all fara att smitta andra var förbi, och under hela konvalescensen vek han inte från min sida, uthärdade alla nycker och all min otålighet med ett gränslöst tålmod. Och minns du, när vi voro på Grangärdet och plockade bär och jag vrickade foten och Gustaf bar mig en half mil i dam och solhetta, fast jag var stora, tunga flickan på tio år! Ja, det är så mycket, mycket, att det inte kan upp-

räknas, men i mitt minne står det tydligt bevaradt och bredvid läser jag med eldskrift: Och honom ville du svika!»

Orden dogo bort i en snyftning, och Karin tryckte henne rörd intill sig och kysste hennes hjässa. En kort stund låg Lina så, men därefter reste hon sig, torkade sina tårar och sade i bestämd ton:

»Nej, nu är det inte tid att lefva i drömmar och känslor längre — du kan veta, att jag har brådt med att packa för att hinna med allt tills i afton. Jag skall nu fara ner till tant och Alida — tänk hvad de skola bli förvånade — men glada äro ni väl också alla, — säg, att du är glad, Karin!»

»Du präktiga flicka! Jag är så glad, att jag inte ännu vågar tro det -- bara du inte sedan ångrar dig, Lina!»

»Du tror inte på mig,» genmålde Lina, »och jag har ingen rätt att du skall tro mig. Jag har ju inte heller sagt, att jag gjort detta utan strid — det kunde nattens, långa tysta timmar berätta för dig. Men nu ser jag vägen så tydlig och klar, att *intet* kan hindra mig från att gå den, och jag har inte på länge känt mig så glad och lugn.»

»Du tycker då inte längre, att pliktens väg är så tung?» frågade Karin leende.

Men Lina såg på henne med en allvarlig blick.

»Det är inte bara plikt, Karin, det är också kärlek — du vet inte, hur jag längtar!»

Hon böjde sig intill Karin och kyste henne häftigt. Därefter återtog hon i förändrad, brådskande ton:

»Du kommer väl ner till stationen i afton? Gör det, Karin, och skicka upp till Åsen, om det är något du vill ha med till Gustaf.»

Karin stod i fönstret och såg efter Linas snabbt

bortrullande vagn. Det var icke afund hon erfor, men dock en bitter känsla af att hon icke finge göra som de andra — lämna allt och lefva för den man hon älskade. Det gamla såret sved, den upprörda längtan bröt åter fram, och hon frågade som ofta förr sitt »hvarför, hvarför?»

Det enda svar hon fick var en skolsång, som från arbetsalen trängde fram till henne i det barnens små, pipiga, långt ifrån sköna stämmor, ledda af lärarinnan, vid arbetstimmans slut stämde upp den friska, glada melodien. Men just i den stunden blödde hennes sår allt för svidande för att hon skulle kunna förstå det enstämmiga svaret från de små stackarnes läppar.

* * *

Gustaf v. Strömer låg påklädd på soffan i sin nästan tarfligt enkla sängkammare, med en filt svept om sig och det bleka, aftärda ansiktet hvilande mot kudden. Vintereftermiddagens skymning rådde i rummet, men han önskade att intet ljus skulle tändas, ty han var rädd att skrämma henne, om hon klart finge se honom. Patron från Åsen hade själf varit inne och förberedt honom och sedan gått ut i det yttre rummet för att säga henne, att hon kunde få komma in.

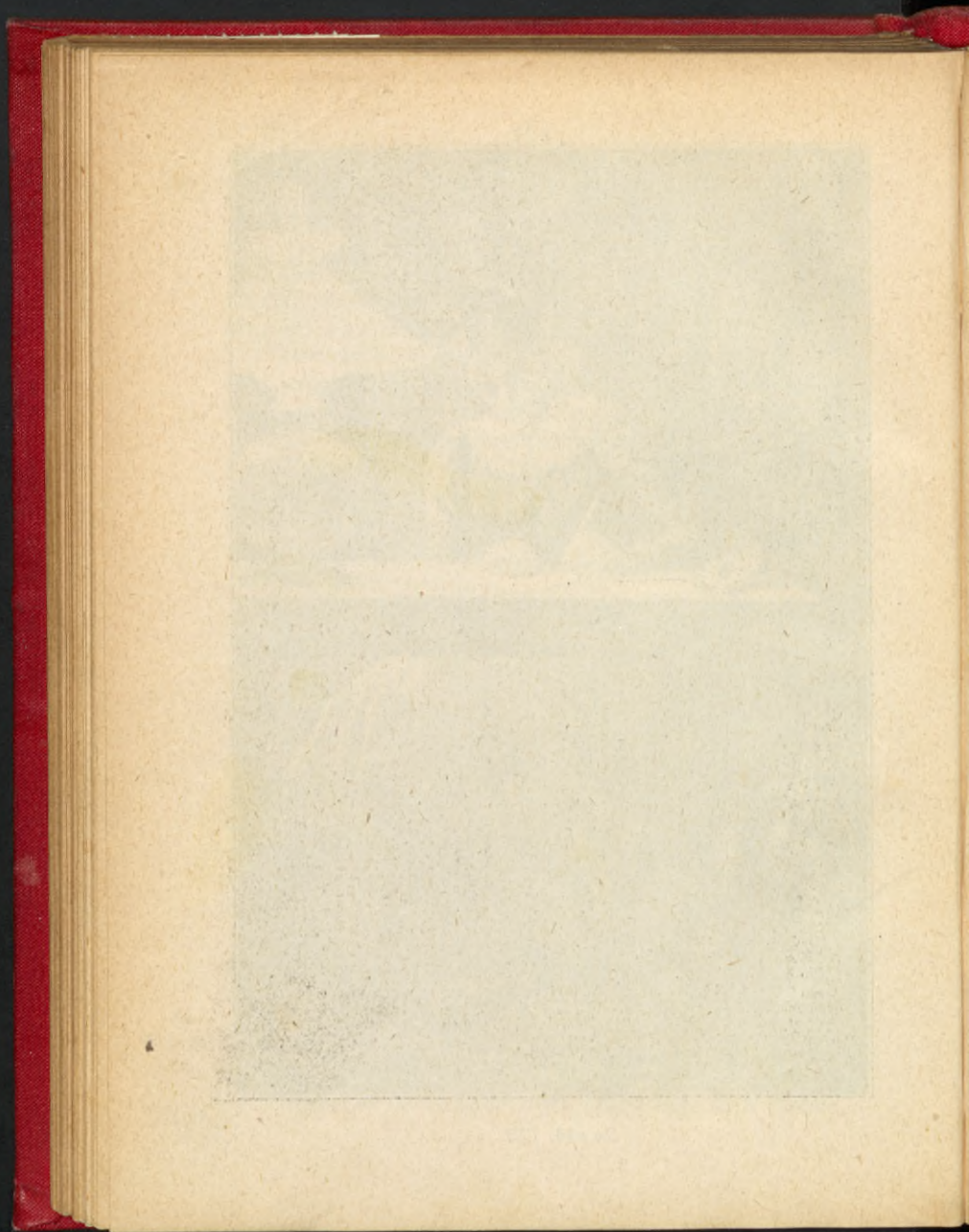
En liten darrande hand rörde tveksamt vid låset där utanför, så öppnades dörren sakta och stängdes åter.

Var denna långa, smärta unga kvinna, med håret uppsatt i en krona på hjässan hans lilla Lina med de slingrande rörelserna och hårflätan ut åt ryggen?

Ingen af dem sade först någonting, men bådas

Se sid. 178.

hjärtan slogo våldsamt. Nästa ögonblick låg hon på knä vid soffan med hufvudet vid hans bröst. Hans armar voro så svaga, att han endast med möda kunde lyfta dem för att slå dem om henne.

»Vill du *nu* ge mig ringen, Gustaf, som jag bad dig om för fem år sedan?»

Hon lade sitt hufvud litet högre upp så att hennes kind kom att hvila emot hans.

»Det strömmar öfver mig en sådan doft af linnéa — är det midsommar, och är jag hemma i skogen på Kvarnberga?»

»Det är våra barndomsminnen, Gustaf, och det är vårt sista afsked i skogen. . .»

»Hur har du inte hållit, hvad du lofvade!»

Där flög en darrning genom hennes fina gestalt, och den kind, som hvilade mot hans, flammade till i en brännande rodnad.

»När du aldrig kom, måste jag ju gå till dig. Och, Gustaf, jag tänker, att nu får stackars far resa tillbaka ensam.»

Hans enda svar blef en kyss på den lilla hvita hand, som låg på hans axel, i det några tårar långsamt rullade ner för de bleka kinderna.

XV.

Från Karin till grefve Hugo Altenburg.

— »Om jag vill mottaga och besvara ert bref!»
Sedan hela min koloni gått till hvila, och alla
ljus släckts och allt försänkts i nattens tysta slum-
mer, läste jag det vid lampan i mitt eget lilla sof-
rum, och i natt i samma ensamma stillhet besvarar
jag det.

Tack för den bild af ert lif på Sagaholm, som
ni gaf mig i enkla och få ord, men med ett lefvande
intryck. Jag ser er om dagen, egnande er tid åt era
underhafvande. Jag ser det nya, prvdliga skolhuset
och den hemtrefliga fattigvården med sitt allmänna
sjukhus, och jag finner, att ni värdigt utfört Ebbas
testamente till er. Jag ser er i arbetsrummet
bland era böcker och era historiska manuskript —
skicka mig något som ni skrivit, tryckt eller otryckt
— jag skulle tycka om att få läsa det! Jag ser er
också om aftonen i det lilla förmaket innanför den
stora salongen, och er hustrus arbetsrum, där hennes

flitiga händer knyppla de finaste spetsar, hennes favoritsysselsättning. Där slår ni er ned hos henne vid hennes arbetslampa, och när ni kommer, hälsar hon er med en ljuf blick ur de beslöjade ögonen och ett lyckligt leende. Ni läser för henne — kanske hör hon på, kanske icke, men er röst är för henne musik, och när den tystnar, ser hon upp med ett uttryck af saknad. När ni lägger bort boken, ber ni henne komma till er och sitta vid er sida i den lilla soffan. Ni slår era starka, trofasta armar om henne och *hon* smyger sig förtroendefullt, hängifvet in till er. Hon talar inte mycket, säger ni, men hon tycker om att lyssna till er och tröttnar aldrig att höra er berätta om Ebba. Hon är god mot sina tjänare och de fattiga samt afhållen af alla. På sitt stilla, fåordiga sätt deltar hon med intresse i era förbättringar på godset och följer er gärna kring egorna.

Icke sant, jag har fått en klar bild af er två och ert lif på Sagaholm?

— »Om jag är lycklig med det uppoffrande lif jag valt?» Kalla det icke uppoffrande — detta ord skär i mina öron med en falsk dissonans. När tidningarne omnämnde anläggandet af asylet och talade om mitt »offer» af min ungdom, mitt lif, om denna »vackra handling» etc., kände jag på en gång harm och blygsel. Jag »offrade» ingenting, när jag själf fann en gagnande verksamhet, som kom i min väg utan att jag behöfde söka efter den. Min kärlek till dessa små, som lida oförskyldt, var så gränslös, att den uppslukade allt annat — och det man gör af kärlek, är väl det offer?

Ja, jag är lycklig; men jag *har* känt tomheten och saknaden efter denna andra lycka, som de flesta kvinnor kalla den *enda* — kärleken till en man som

gaf sin hela rika skatt af kärlek tillbaka. Denna längtan stiger ännu stundom upp som en förföljande skugga från det förflutna, men den blir svagare allt efter som tiden går och min nya kärlek, den till mina små stackare, växer allt mera. I denna kärlek har jag också funnit den Gud, jag förgäfvades sökte ute i världen och hos filosoferna och som den första kärlekens egoism och pockande på omätlig, jordisk lycka, aldrig skulle visat mig vägen till.

I det jag omsatte Ebbas i dödstunden uttalade ord: »Gud är kärleken» till »kärleken är Gud,» då förstod jag först det högsta väsendet och meningen med tillvaron och så löstes för mig den ena efter den andra af livets gåtfulla »*hvarföre,*» som jag förut i vredgad vanmakt slungat ut mot ett okänt väsen, som kunde skapa så mycket ondt. Men jag är ännu blott en novis — det är endast, den första svaga strålen af det eviga ljuset, som trängt in i min själ, men då den redan gifvit mig så mycken lycka och frid, hur skall jag ej tillväxa i det andligas vetande, tills jag en dag skall omstrålas af sanningens hela ljuskälla. Jag tror på en utveckling för allt och alla, som icke slutar med detta jordelivet, men *hur* eller *hvar* kan jag inte veta nu.

Jag tänkte som tjuguarig, att *friheten* var det största i världen. Jag tålde inga band, intet tvång — min egen herre ville jag lefva och dö, och under *ingen* kärleks makt ville jag bli slaf. Det var något så berusande i denna tanke att vara sig själf nog och att med sin egen kraft i frihet bryta sig väg genom lifvet. Blott detta ord »*du skall*» kunde redan som barn drifva mig till det vildaste trots, där jag af fri impuls skulle gjort vida mer än som fordrades. Hvad slutet på frihetens saga skulle bli, hade jag ej

klart för mig — om ej förintelsens svarta natt, ty det låg något särskildt tjusande för mig i den tanken, att liksom jag själf skapade mitt öde, så rädde jag äfven öfver mitt lif och kunde göra slut på det hvilken dag jag ville, och att ingen heller efter döden skulle ega någon makt öfver mig — det lif jag lefvat i »frihet» skulle slockna för alltid, när kroppens funktioner upphörde med sin verksamhet.

Men snart tillfredställde mig icke den tanken, och jag kunde ingen lösning finna på gåtan, *hvarför* jag lefvat och *hvarför* jag fått en själ och *hvarför* människor födts till jordlifvets otaliga kval och lidanden — om ej något annat, högre, bättre väntade oss alla.

Jag lärde mig äfven inse, att min frihetsträngtan endast var egoism, högmod och själfkärlek — jag ville icke bero af någon, vare sig Gud eller människor — ingen ha att tacka för något — ingen att böja min stolta nacke för.

Jag drömde också om att bli något »stort,» min unga lifskraft var så rik, min verksamhetslust så tvingande, att jag ansåg det omöjligt att ej lemna några outplånliga spår efter mig i lifvets sand — och vid sidan af drömmarne om frihet gingo dem om ett stort lifsmål med måhända ett odödligt namn.

Men i djupet af mitt hjärta bodde städse ett gränslöst medlidande för alla dem som lida, isynnerhet de små barnen, som lida oförskyldt, att jag kunnat offra mitt eget lif för att skaffa dem en annan tillvaro. Och när så lifvet bedrog mig på kvinnans största lycka — en lycka som aldrig ingick i mina ungdomsdrömmar, men hvars makt jag förstod först när jag måste afstå från den — en lycka som *kunde* varit min — då hade lifvet ute i världen för mig

intet mera lockande — det var som slocknade all längtan att få »lefva med» — där hade kommit en skärande dissonans in bland mina högstämda toner om frihet och storhet!

Jag visste nu, att lyckan inte fanns för mig, så som jag tänkt det. Jag var själstrött och missmodig, men utan verksamhet kunde jag ej länge förblifva. Då blef jag en tjänande syster åt de sjuka och till sist vårdarinna för en skara små krymplingar, hvilka dagligen och stundligen behöfva min omsorg, mina tankar, min vaksamhet. Jag har sällan en minut under dagen att egna åt mig själf, det är som vore mitt eget personliga lif afslutadt och jag blott lefde i och genom dessa små, hvars vård jag åtagit mig.

Så slutade min stolta frihets — och storhetsdröm! Och ändå kan jag på er fråga svara: »ja, jag är lycklig,» om det också icke framkväller i jublande lefnadsmod från ett upproriskt hjärta, som tillhör en vanlig, jordisk kvinna. Men medvetandet om lycka finns där dock — icke blott som ett surrogat, utan som en stilla, fridfull verklighet i en välsignelserik verksamhet för andra och i mina skyddslingars varma tillgifvenhet.

Någon ensam och barnlös kvinna blef jag ej heller, som man med medlidsamma miner och ord spådde mig. Jag är ju moder åt en hel skara, och i hvarje minut på dagen ropas det från alla håll i olika tonfall, ifrigt, bedjande, gladt, ångestfullt det vackraste, innehållsrikaste ordet i världen: »mor!»

Jag måste dock bekänna, att på friheten håller jag ännu, icke den frihet, som i stolt egoism »är sig själf nog,» men på frihet att själfständigt tänka sig fram till all sorts ljus och kunskap, äfven på andliga områden, samt frihet i handling, där man vill

det goda och frihet i utveckling för alla. Ingen, icke ens föräldrar till sina barn, har rättighet att med despotismens och ensidighetens »du skall» hindra en ung kraft från att gå sin egen väg i frihet, om det än stöter en del föräldrade fördomar för hufvudet.

Försåtliga lilla fråga i slutet af ert bref, nedskrifven med tveksam, darrande hand! »Om ni vore fri, skulle jag då. . .» Ni vet, att ni inte skall göra en sådan fråga, och ändå jublar mitt kvinnohjärta vid tanken på att icke vara glömd! Jag borde kanske ha ångrat de få minuter af kärlekslycka jag stal från en annan kvinna, men jag kan det ej! Man behöfver ett sådant minne med sig genom lifvet för att ej bli en förtorkad gammal mö. Ett minne, som man döljer djupt ned i hjärtats innersta schakt både för andra och sig själf under dagens idoga timmar, men som man tager fram i nattens tysta stillhet, ropar till sig som en kär hädangångens ande, hviskar till det och säger dessa: »Minns du, minns du» — som de hvilka funnit hvarandra aldrig tröttna på att upp-räkna. Det minnet kan nog blekna, äfven där känslan varit som starkast — och väl är det — men dör aldrig helt bort — och ljuft är det.

»Om ni kan göra något för mig.» — nej inte mig personligen, men vill ni donera något till Ebbasminne, så blir det alltid välkommet, ger alltid plats åt ännu några af dessa små, oskyldiga offer.

Nej, till Sagaholm kommer jag inte — inte nu; men man är blott till en viss grad herre öfver sin egen framtid — hvem vet, hvad under som kan ske!

Men kom ni i sommar till Ebbasminne och tag er blida hustru med er. På Åsen finnes godt om gästrum, men i vårt lilla torp ha vi ej den lyxen.

Kom, när hägg och syrener blomma i vår träd-

gård och linnéan doftar från alla tufvor i skogen, när solstrålarne leka på gräsmattorna och förgylla de höga furornas toppar — det finns intet ställe i världen så rikt på sol som vårt Ebbasminne — den lyser till och med i tindrande glans ur mina små lytta och vanföras ögon — kom och se, och ni skall få en hel knippa af solstrålar med er till Sagaholm!

Nattklockan ringer från flickornas sofrum. Det betyder att någon blifvit sjuk och jag måste dit. Minnenas relikskrin slutas åter till, och »mor» Karin skyndar att säga er sitt farväl — eller hvarför inte hellre: »*Blott till härnäst!*»

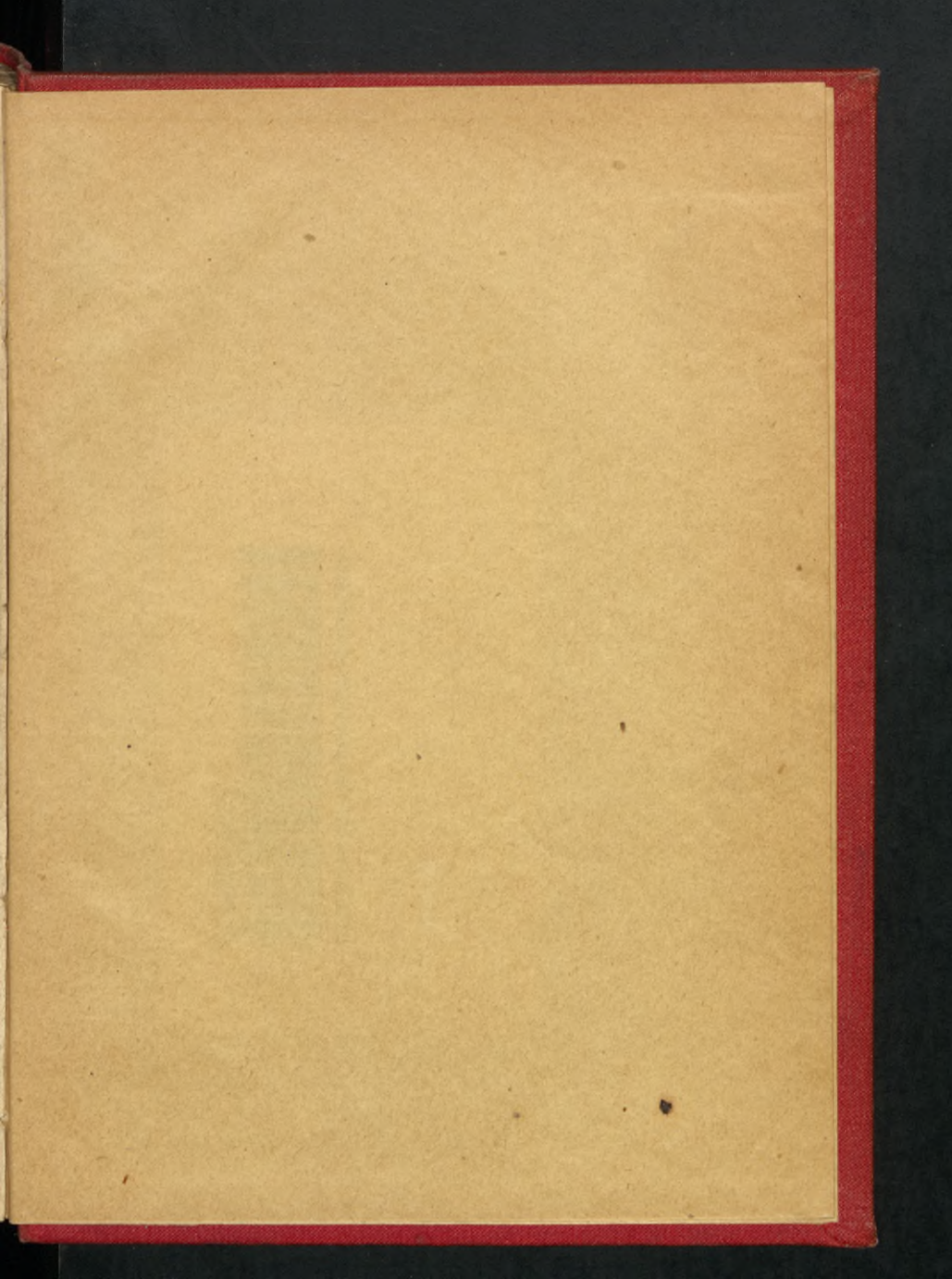
(Slut).

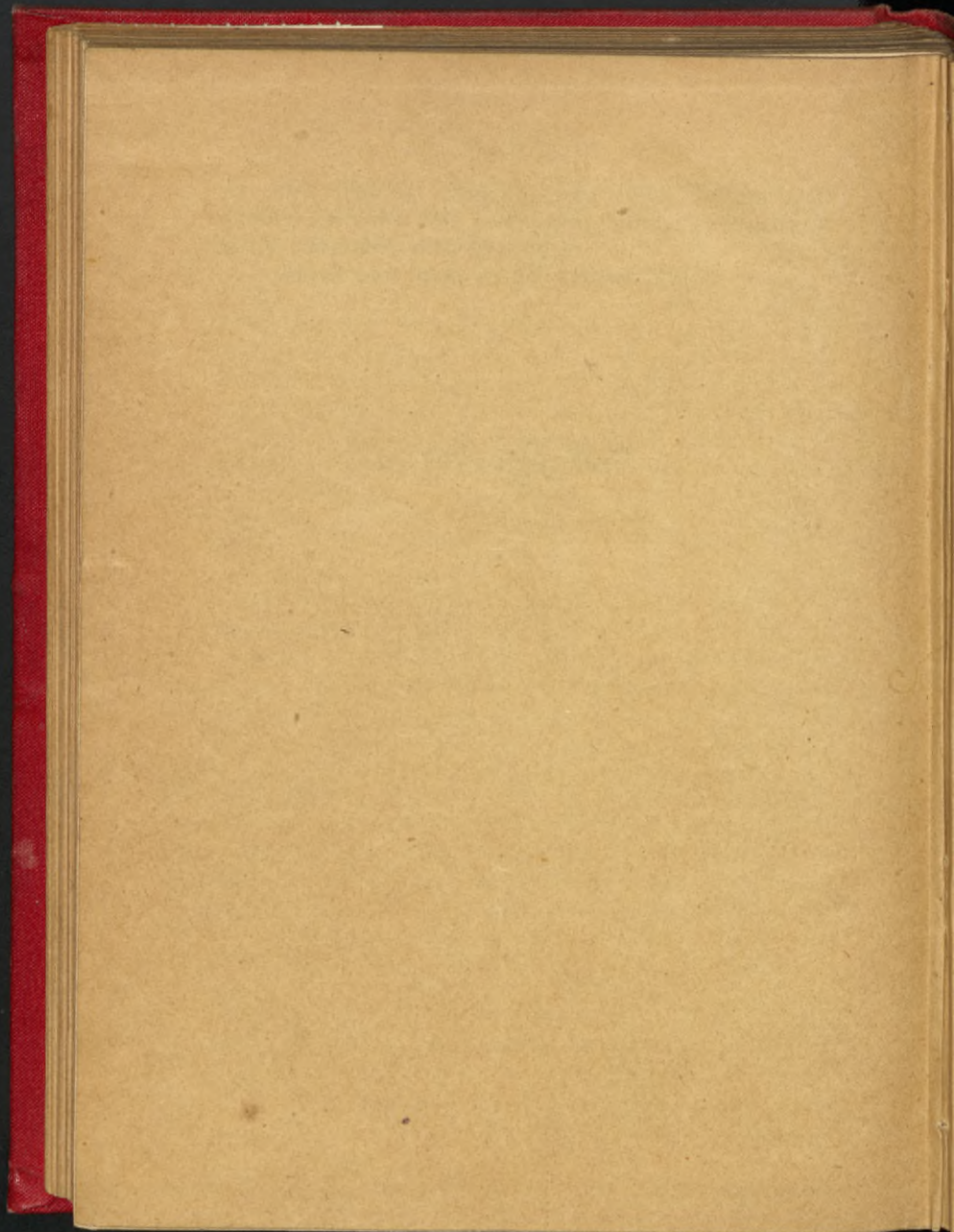

RÄTTELSE.

Sid 45: 1 rad uppfån står *privilegier* — läs *principer*.
 Samma sida å 3 rad nedifån står *sof* — läs *blef*.

6000090955

Göteborgs universitetsbibliotek

